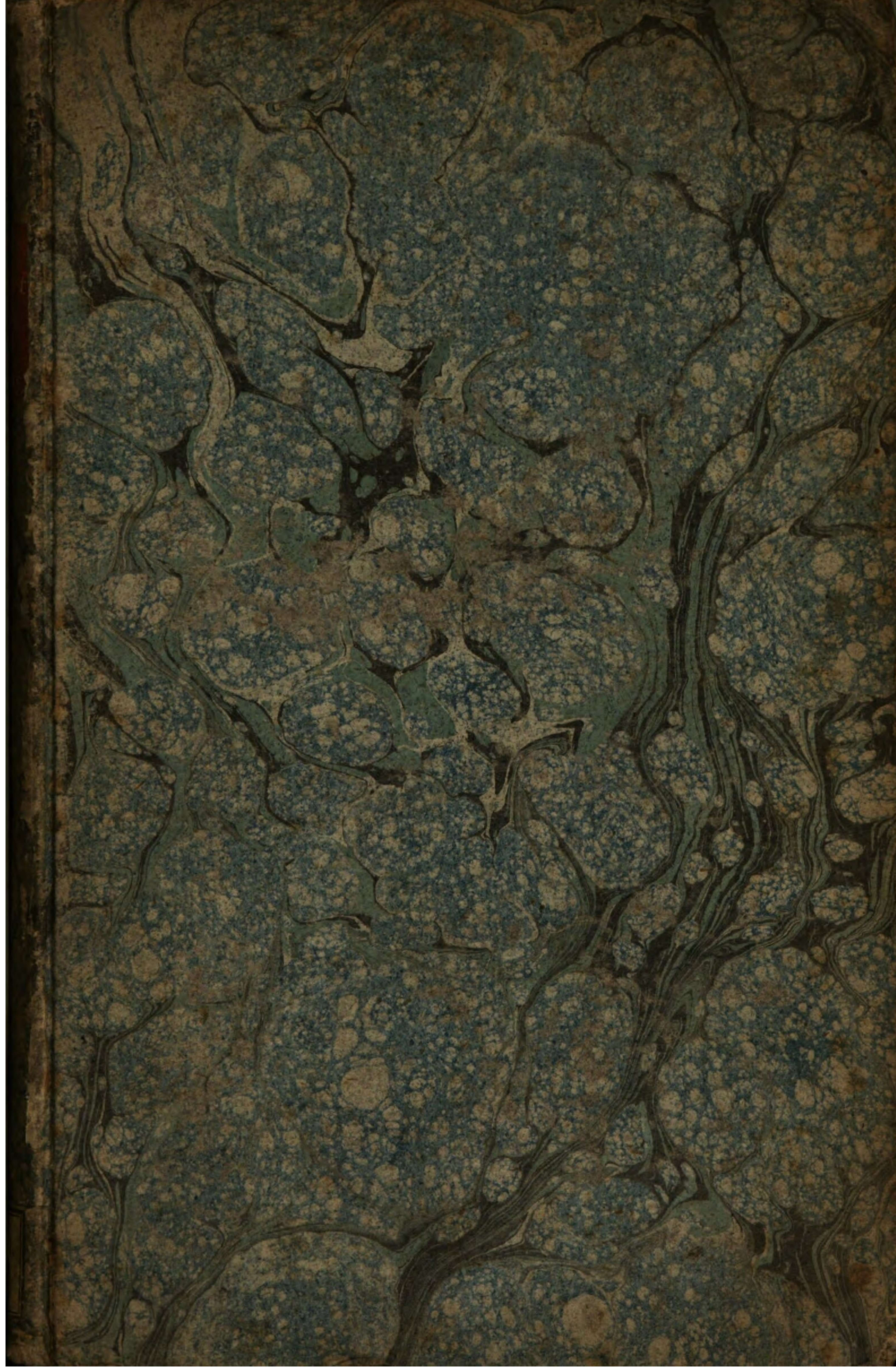

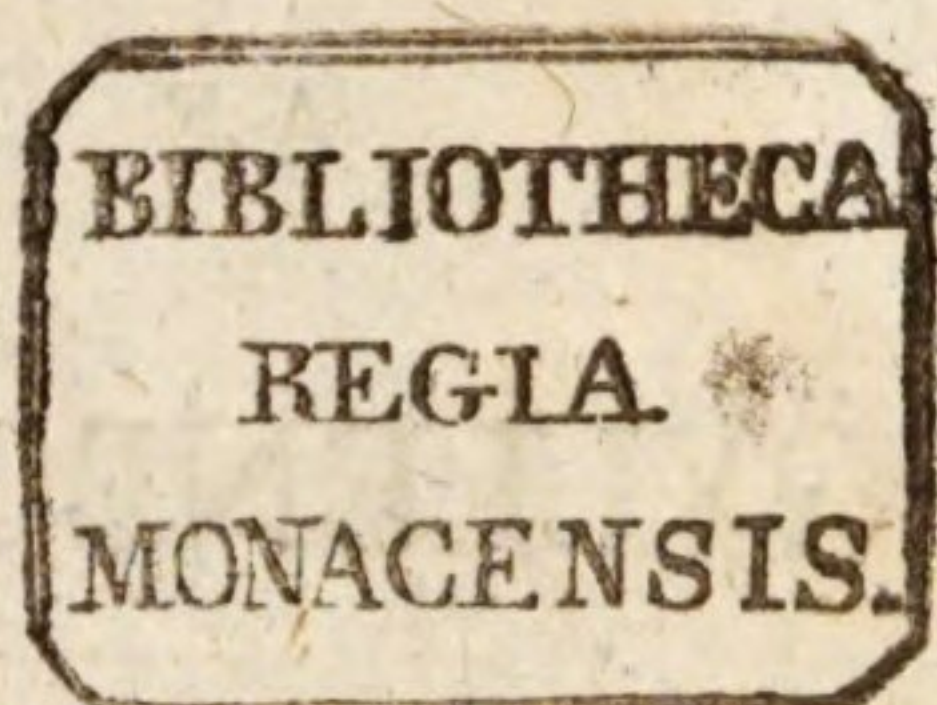
P.O. rel. 7561

Gyllenborg

SEDNARE
VITTERHETS
ARBETEN
AF
GYLLENBORG.

Oder. Inträdes-Tal. Fabler.

STOCKHOLM,
Tryckte hos JOHAN A. CARLBOHM, 1795.

Deffa Arbeten utgifvas i särskilde Band, utan at deras Numer på Titelbladet utsättes; hvarigenom hvarken Författaren förbindes til meddelande af flere, än tilfället medgifver, eller Läsaren at, til Verkets fyllnad, förskaffa sig andre, än dem han åstundar at åga. Således hafva redan, i förening med Gref CREUTZ'S Vitterhets-Arbeten, Författarens äldre i et särskildt Band från trycket utgått, och kommer de sednares utgifvande, på lika sätt, at fortsättas. Til skilnad. Volumerne emellan, utsättes i korthet deras innehåll på Titelbladet, hvarvid en utförligare Förteckning bifogas.

UTGIFVAREN.

FÖRTECKNING

på de Arbeten som i detta Band äro intagne.

F örfattarens Redogörelse för des sednare Ar- beten - - - - -	Sid. 1.
Ode vid första Tidningen om Konungens Åter- resa til Sverige 1771. - - - - -	7.
Vid Konungens Hemkomst ifrån des utrikes Resa samma år - - - - -	12.
Författarens Tal vid des Inträde i Vitterhets- Academien 1773 - - - - -	18.
Fabler i fyra Flockar.	
Afhandling om Fablen - - - - -	35.

Första Flocken.

1. Æsopus och Djuren - - - - -	40.
2. Syrsan och Myran - - - - -	43.
3. Korpen och Räfven - - - - -	45.
4. Grodan och Oxen - - - - -	46.
5. Skjutshästarne - - - - -	48.
6. Vargen och Hunden - - - - -	49.
7. Kon, Geten och Fåret, i förbund med Lejonet	51.
8. Svalan och Tättingarne - - - - -	52.
9. Lammet och Vargen - - - - -	55.
10. Den månghufde Draken - - - - -	57.
11. Röfrarne och Åsnan - - - - -	60.
12. Gubben och Döden - - - - -	61.
13. Den medelåldrige Mannen - - - - -	63.
14. Räfven och Storken - - - - -	65.
	15. Skol-

15.	Skolgoften och Pedanten	Sid.	67.
16.	Pärnan och Tuppen	-	69.
17.	Biet, Humlan och Bromsen	-	70.
18.	Eken och Vaffen	-	72.
19.	Den Hundbitne	-	74.
20.	Uggan och Syrfan	-	75.
21.	Träden under Gudarnas omvårdnad	-	77.
22.	Vifslan och Bonden	-	78.
23.	Oxen och Kalfven	-	79.
24.	Narren och Bonden	-	81.
25.	Kappfäcken	-	84.

Andra Flocken.

1.	Hjeltedigten och Fablen	-	86.
2.	Lejonet och Rättan	-	87.
3.	Dufvan och Biet	-	89.
4.	Haren	-	91.
5.	Påfuglen och Sångfoglarna	-	93.
6.	Stora Rådet, hållit af Rättorna	-	95.
7.	Apans Dom emellan Vargen och Räfven	-	97.
8.	Två Tjurar och Myrorna	-	99.
9.	Läderlappen emellan Två Lekattor	-	101.
10.	Jagthyndan och hennes afföda	-	105.
11.	Lejonet och Bromsen	-	107.
12.	Räfven och en gammal Tupp	-	109.
13.	Korpen som ville härma Örnen	-	111.
14.	Åfnan på jagt med Lejonet	-	113.
15.	Kattan förvandlad i Qvinna	-	115.
16.	Den Stjerkloka och Folket	-	117.
17.	Lemmarnas upror emot Magen	-	118.

18.	Grodorna som begära en Kung af Jupiter	Sid.	120.
19.	Bocken och Räfven	-	123.
20.	Örnen, Vildsvinet och Kattan	-	125.
21.	Vargen och Storken	-	128.
22.	Räfven och Rönnbären	-	130.
23.	Vislan i Vifthuset	-	131.
24.	Friden emellan Vargen och Fåren	-	133.
25.	Segren öfver Lejonet	-	135.
26.	Kärvingen mot Strömmen	-	136.

Tredje Flokken.

1.	Fablens Magt	-	137.
2.	Räfven med stympad svans	-	139.
3.	Harens Öron	-	141.
4.	Grodan och Rättan	-	143.
5.	Den Oförnöjde	-	145.
6.	Skogen och Yxan	-	147.
7.	Den Giruge och hans kista	-	148.
8.	Sköldpaddan och Haren	-	151.
9.	Två Tuppar och en Höna	-	153.
10.	Den igenfundne Skatten	-	155.
11.	Två Bockars envige	-	156.
12.	Djuren sjuke af Pesten	-	157.
13.	Bildthuggarn och Jupiters Stod	-	160.
14.	Örnarnas Krig och Friden bemedlad af Dufvorna	-	162.
15.	Hägern och Fiskarna	-	164.
16.	Lärkan och Skördemannen	-	167.
17.	Steglifan i sällskap med Tättingarna	-	169.
18.	Bocken i nya smaken	-	170.
	19. Bo-		

19. Bore och Phebus	-	-	-	Sid.	171.
20. Tuppen på Tornet	-	-	-	-	173.
21. Göken och Biet	-	-	-	-	174.
22. Örnens Ögon i strid med Vingarna	-	-	-	-	175.
23. Den fårade mannen och Karborrn	-	-	-	-	177.
24. Trägårdsmästarn och Mullvaden	-	-	-	-	178.
25. Solen, Molnet och Örterna	-	-	-	-	180.
26. Törnrosen och Näfslan	-	-	-	-	182.
27. Örnen och Stenflisan	-	-	-	-	183.

Fjerde Flocken.

1. Berget och des Foster	-	-	-	-	184.
2. Lejonet beröfvadt af des vapen	-	-	-	-	186.
3. Häften och Ålgen	-	-	-	-	189.
4. Flugan och Myran	-	-	-	-	192.
5. Åsnan i Lejonskinnet	-	-	-	-	194.
6. Lejonet och Räfven	-	-	-	-	196.
7. Hjorten och Videbusken	-	-	-	-	197.
8. Hönan som värpte gull ägg	-	-	-	-	199.
9. Åsnan och Knähunden	-	-	-	-	200.
10. Adelsman och hans Trägård	-	-	-	-	202.
11. Bonden och Hafvet	-	-	-	-	206.
12. Hönan med Påfogels-fjädrar	-	-	-	-	208.
13. Häftarne och Flugan	-	-	-	-	211.
14. Krukan och Järngrytan	-	-	-	-	212.
15. Rättans inträde i verlden	-	-	-	-	213.
16. Två Jägare och Björnen	-	-	-	-	215.
17. Hunden och Köttstycket	-	-	-	-	218.
18. Gumman, Gossen och Vargen	-	-	-	-	219.
19. Vålgöraren och Ormen	-	-	-	-	221.
				20. Men.	

20. Menniskan och Satyren	-	-	Sid. 223.
21. Hjorten som speglar sig i källan	-	-	225.
22. Afguden och des Tilbedjare	-	-	226.
23. Räfven i Bildthuggarns Verkstad	-	-	228.
24. Det afmattade Lejonet och Åsnan	-	-	230.
25. Ormen och Filen	-	-	231.

RÅTTELSE.

Sid. 90. rad. 4. står: men *som* det blifvit loffadt; läs:
men *förr'n* det blifvit loffadt.

— 150. näst efter 8:de raden tillägges:

I stället för den ~~skatt~~, som tjufvar nu förstå.

Redogörelse för mina sednare Arbeten.

Nio år voro förflutne, sedan jag på en gång tagit afsked från ungdomen och Sånggudinnorna, då jag mot förmodan kallades at återföka deras bekantskap, beröfvad af det Sällskap som fordom lättat min möda.

Et tidehvarf öppnades, utmärkt af Vitterheten bland antalet af des gyllende åldrar. GUSTAF den Tredje upsteg på Thronen. Sånggudinnorna voro de första som kände verkan af den upgående Solen, de enda, åt hvilka et ännu rådande töcken lämnade rum at åtnjuta des blickar. Vältaligheten, Skaldekonsten och deras syskon de Fria Konsterna uplifvades. Alla deltog i Konungens, efter en skedd Statsförändring, mäktigt blifna beskydd. Alla älskades, högaktades och upmuntrades. Nya snillen framföddes och et redan flocknadt blef åter upväckt, genom et underverk ännu större och mera fällsynt.

Sedan detta tidehvarf nu äfven gått til ända, tror jag mig skyldig til en lika redogörelse för den del jag ägt i de vittra yrken, som jag för det näst föregående fullgjort *) i afseende på mina äldre arbeten. Skilnaden i dessas och de sednares lynne, utmärker den skilda stämpel som af Regeringsfätten intryckes äfven på de minsta foster af menckliga snillet. En sund moral, kärlek för fanning och Fäderneslandet äro dock egenskaper i alla tider oskiljaktige ifrån en författare, som äger nå-

A

gon

*) I Företalet til de utgifna Vitterhets - Arbeten af CREUTZ och GYLLENBORG.

gon känsla af ära, något anspråk på Allmänhetens aktning. Desse egenskaper, jag vågar det förmoda, skola igenkännas i denna förfättning så väl som i mina förra arbeten, i Oderne til Konungen så väl som i Oden öfver Själens Styrka, i mina Fabler så väl som i Verldsföraktaren.

De förnämde Oder, som til en början i detta band införas, gifva redan tilkänna tidernas instundande omskifte. En oveldig läsare skall likväl frikalla dem från det smicker, som i allmänhet vidlådar låffången. Med någon kunskap om de tider då de skrefvos, skall man igenkänna sanningen i hvart uttryck och finna min stämma et svagt återskall af medborgares dåvarande förtjusning för deras unga Konung, hvars yttrade nit för Rikets ära och sjelfständighet låfvade hämma de upkomna oredor; under partiernas våldsamma strid, och återställa lugnet efter de vådligaste stormar. Om jag vid detta tillfälle brutit en flera års tystnad, hvad större skäl har dertil kunnat gifvas och på mig färschildt mer verkande, som i den älskade Konungen igenkände den Prins jag upvaktat och vårdat under des upfostran. Jag har yttrat för honom min tilgifvenhet då han ännu var i betryck, och i det afseende skulle äfven öfverflödet kunna förlåtas.

Näst efter Oderne finner läsaren det Tal, jag hållit vid mit inträde i den af Drottning LOVISA återupplivade Vitterhets-Academie. At Stats-förändringen var fullkomnad bevittnas af detta Tal, i hvilket för öfrigt en annan känsla yttras, den jag med nöje erkänner och aldrig

drig skall utplånas. Beskrifningen om Skalde-konstens öden i L O V I S A S tidehvarf, gaf mig anledning at nämna mina evigt saknade vänner, med dem jag deltagit i de Vitterhets-Arbeten, som bibehållit deras värde under flere omskiften och ännu med begärlighet efterfrågas. I detta afseende kan jag med trygghet öfverlämna mit Tal åt framtiden, såsom förtjent af des upmärksamhet. Meniskliga snillet historia utgör en del af det Allmännas och tjenar ej ringa til des uplysning.

En lärhare penna skall fullfölja vår Vitterhets annaler, teckna G U S T A F den Tredjes tidehvarf, göra rättvisa åt de författare som bidragit til des glans, utmärka, bland Vitterhetens grenar, Vältaligheten och den Lyriska Skaldekonsten upbragte til deras möjligaste högd. Andre skaldeflag skola visa sig hafva varit yrkade med lika framgång, när dels förströdde, dels förborgade skatter, frukter af uplysningen, en gång samlade, blifva stälde i dagsljuset. Den del af Vitterheten som innefattar Skådeplatsen, är redan känd. Des vidsträckta fält, riktadt af des instiktare med dyrbare mönster, skall med fördubblad erkänsla föreviga hans minne. Alle derstädes under hans ögon upförde arbeten, bära stämplén af hans snille, höghet i ämnenas val och en deremot svarande värdighet i utförandet, på det nogaste iakttagen.

Min gamla bekantskap med Sånggudinnorna hade tidigt förenat mig med deras nya älskare. Jag var återförd til Hofvet på det enda fätt som kunde vara mig kärt, i Konungens enskilda sällskap. Man vet, at han der visade sig med alt det behag som honom var med-

föddt, men minsta delen deraf är känd, förutan af dem som kunde intagas af hans snille. I hvad grad jag deraf blef öfvervunnen, kan dömmas af mina Theatraliska försök, et för mig okänt yrke och det mest stridande mot min böjelse. Men naturen skulle ledas och vänjas at utan genfägelse tjena Konungens affigter, med deras vanliga drift den tiden riktade på skapelsen af Svenska Skådeplatsen. Til min lycka understöddes jag, i den del som mig blef ombetrodd *), af en med-arbetare, som i Racines spår med de lyckligaste framsteg upfyllt den del som ännu saknades i tidehvarfvets ära. Jag förskönades tils vidare från et arbete, der min tröghet var utmärkt, och aflöstes af unga författare mer danade at böja snillet efter gifne anvisningar. Utan saknad lämnade jag Olympens lyfande krets, sällskapet af gudar och gudinnor, och hastade at samla mina strödda tankar i sällskap med Esopus och djuren.

Drottningens Academie och ännu mera den tanka hon fattat om Verldsföraktaren, ålade mig nya skyldigheter. Jag upmanades till Satiren, men des tid var förfluten, den blotta fanningen mindre tjenlig för den närvarande. Jag utvalde Fablen, et skalde-flag i hvilket fanningen tillåtes at under förklädnad sig framställa och som förenade min böjelse med Drottningens åstundan. En Comedie **), som på gifven anledning författades, afbröt för kort tid detta arbete, hvaraf tvenne flockar i Vitterhets-Academiens äldre Handlingar blifvit införde. Skå-

*) Birger Jarl Skådespel. Et annat, kalladt Sveas Høgtid, författades vid samma tid, och flere år derofter Sune Jarl Tragedie och Penelope Skådespel.

**) Det nya Herrskapet. Comedie.

Skådeplatsen återskallade medlertid af Hjeltars ära, för deras odödlighet icke det yppersta ställe, efter min tanka, intagen från yngre åren af Homeri fånger. Jag ville försöka om icke uti Epopéen et lika värdigt fält kunde öppnas för Svenske Hjeltars namn som för Grekers och Romares. Tåget öfver Bält har blifvit frukten af detta förmättna försök, som sett dagsljuset efter flere års använd möda och torde fordra ännu flera at öfverfes och granskas.

Uttröttad af detta arbete, trodde jag hafva slutat min bana, då en ny öppnades vid Svenska Academiens inrättning, der jag kallades af Konungen till en af de Aderton. Des allmänna sammankomster under Konungens ögon hafva til större delen blifvit slutade med en Fabel af min sammanfättning, hvarmed jag fortsatt mit började arbete i samma ämne. Desse fednare Fabler utgöra nu tredje och fjerde Flocken af deras gemensamma samling, som i detta häfte skall intagas. Et arbete hvarvid jag längst fortfarit och känt den minsta lednad. Jag önskar at det hos läsaren må kunna smickra sig af samma förmon.

Et försök om Skaldekunsten återstår ännu at omnämna, som skall åtfölja mina öfriga Arbeten, så vida denna samling vidare fortsättes.

Af Romares och Grekers lära
Förtjust, jag i min ungdomstid
Har fungit i partiets strid
Til frihetens och dygdens ära.

När friheten sin lista puft
Gaf op, i tvedrägts-andans yra,
Förnöjd jag bärgade min lyra
I lugnet under en August.

Min Sångmö lifvad af den spira,
Som fördes i en GUSTAFS hand
För äran af sit Fosterland,
Des forna bragder hördes fira.
Åt Sanningen med helgadt bröst,
Jag från des dyrkan aldrig trädde.
I digter der jag henne klädde
Hon kändes af sin rena röst.

Skall än en gång min fång förbytas?
Hvad skall til flut des ämne bli?
När Despotism och Anarchi
I vapen mot hvarannan brytas.
Vid dån af deras vilda strid
Och Kungars våld och Folkens yra
Med fasa rycks jag från min lyra,
Som ock förnött har fyllt sin tid.

Stockholm den 4. Febr. 1795.

O D E
VID
FÖRSTA TIDNINGEN
OM
K O N U N G E N S
ÅTERRESA TIL SVERIGE 1771. *)

Vid vårens ljufva blick, hvad är som glädjen tänder?
Hvad skiftar på en gång vår himmel och vår tid?
Tillika med vår fol sig GUSTAF til oss vänder:
HAN nalkas deffa länder,
Ej mindre kär och blid.

Välkomne, glädje-bud! nog länge vi med våda
En plägsam vinter rönt för jordens späda hopp;
Nog länge dödens moln sin skugga låtit råda,
At ändtlig' man må skåda
Det ljus som rinner opp.

När, Svea! dig din sorg vid ADOLFS graf förtärde,
Din tröst, din unga Kung, var fjerran ur din famn.
En stråle af Hans blick ej ödet dig beskärde,
En dyfter tomhet närde
Den bleka dödens hamn.

A 4

I mörk-

*) Tillståndet i det Allmänna, vid Konung ADOLF FREDRICKS frånfälle, var sådant som det i denna Ode beskrifves. Tidningar ifrån den nya Konungen, frånvarande på utrikes orrer, saknades på flera veckor igenom posternes uppehåll af en besvärlig årstid. Ogrundade rykten ökade det allmänna bekymret. Första tidningen ifrån Konungen och des återresa til Fäderneslandet blef med så mycket större glädje emottagen, och har härstädes blifvit uttryckt.

I mörkret ondskan smög, at spöken för dig måla,
 I fanna ryktens brist, hvad falska du ej spört!
 Du mellan dimmor fåg din morgonrodnad stråla
 Och oviss måste tåla
 Dit hopp til intet gjordt.

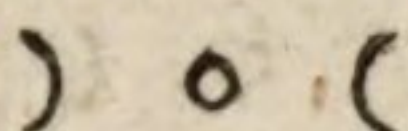
Försvinnen, olycks-troll! som visat er så grymma:
 Vår oro stillad är och GUSTAF nalkas oss.
 I lögnens näste flyn, at der er blygsel skymma,
 Som falska drömmar rymma
 Vid dagens tända blofs.

Han lefver — Gudars Gud, sig nådigt har förklarat,
 Och genom töcken lyft, som samlats på Hans stig.
 På dina böners rop, hör Svea! Himlen svarat:
 Et lif är dyrt bevaradt,
 Som andas blott för dig.

HAN nalkas — Yttra fritt din qvasda glädjes lifver
 Låt höras gälla ljud, som stiga up i skyn.
 Hvar dag, hvart ögonblick, dig GUSTAF närm're gifver.
 Snart glädjen stilla blifver
 At mättas af Hans syn.

Stäm in med länders lof, der i Regenters lära,
 Af deras dygd och fel Han höga bilder får,
 Der minnet af Hans syn skal evig saknad nära,
 Der Svenska namnets ära
 Är lifvad i Hans spår.

Stäm

Stäm in med bergens ljud, låt dem i minnet kalla,
Hur af sin ömhet der Han gaf et kärt bevis. *)
Du hör Hans snilles lof kring verlden återkalla;
Men äger framför alla
At göra hjertats pris.

När dig Hans födsloftund en infödd Förste skänkte,
Mins, Svea! med hvad fröjd Han trycktes i din famn!
Hvad återlifvadt hopp bland glädje-tårar blänkte,
Och på hvad tid du tänkte,
Vid ljudet af Hans namn!

Den gnistan af dit hopp, ur ögat aldrig lämnad,
Med höga gåfvors ljus sin upgång tecknat har.
Du i des morgon fett din tryckta välfärd hämnad, **)
En Prins åt Kronan ämnad,
Som bördan mächtig var.

Fördubbla fröjde-ljud, när hoppets fackla skrider
Ifrån sin grynings krets, at lysa i sin höjd!
Fördubbla dina ljud med dem som ryktet sprider,
Med ljud af fordna tider
Och nya åldrars fröjd.

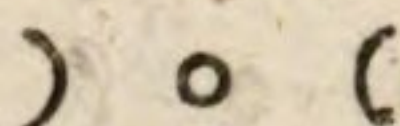
Af alt hvad trogna bröst kan ömt och lifligt röra,
Af ömsom ljust och högt, af alla stämmors slag,
Låt oss i GUSTAFS lof dit rena famljud höra
Och vänja fjäl och öra
At fatta des behag.

A 5

Ma

*) På Bergslags-refan om sommarn 1768.

**) 1 December 1768.

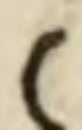
Må det, af vädren fördt, i genskall återgifvas,
 Der GUSTAF kofan styr med tungt och forgse bröst.
 Framför Hans guda-blick när molnen här fördrifvas,
 Må Han vid ljudet lifvas
 Af Sveas glada röst!

Hvad tjuftar mig för bild af nya gyllne tider!
 Den sol hvaraf han följs i skyar vänligt ler,
 Naturen öppnar sig hvar hennes fackla skrider
 Och vällukts ångor sprider,
 Der vintren sviga ger.

Så Svea! i din famn när GUSTAF går at flutas,
 Låt ljufligt spridas der den eld som dig betar,
 Ej nog at fröjd och lif af ömma hjertan njutas,
 Låt dem i ådror gjutas
 Der känslan domnat har.

Som snön i drifvor förd af vårens sol förjagas
 Och löses i en flod, som jordens sköte när;
 Så skal i GUSTAFS tid partiers magt försvagas
 Och båda sammandragas
 Til et som Sverges är.

Til Thronen på din sköld man sett dig Kungar bära,
 När lyckan mera blid för storverk visat sig;
 Men aldrig än en Kung du kunnat der begära,
 Med mera hug för ära
 Och mera nit för dig.

I dessa höga mål, ach! skall Han hinder skåda?
Nej Svea! gynna du de dygder hos en Drott,
At i et lyckligt band J blifven frie båda:

Du fri at lagligt råda,
Han fri at göra godt.

Om Himlen ämnat dig at plötsligt ej förtryckas,
Och herrskarinna förr, du ej skall aktas träl,
Han är det, af hvars hand du skall ur stoftet ryckas,
Med snille för at lyckas
Och hjerta för dit väl.

O D E
VID
K O N U N G E N S
HEMKOMST
IFRÅN
DES UTRIKES RESA, 1771.

Det är då sant, jag får mig lämna
Åt glädjen som mit hjerta födt;
Jag får min Konung, GUSTAF nämna,
Mit öga Dina blickar mött.
I Parquer! som min lifstråd spunnit,
Då jag vår saknad dödlig funnit
Och fett vår himmel mindre blid;
Förlängen den til Nestors dagar,
Min verld, mit öde mig behagar:
Jag lefver i en GUSTAFS tid.

Hvad hvälfning i mit sinne väckes!
I ålderdomens helga skygd
Vid GUSTAFS namn min tanka sträckes
Och tjufes af vår gamla dygd.
Det blod i mina ådror rinner,
Jag Svenskt af ädla forfar finner;
Det kännes i hvart ande-drag
För Kung och Land och ära lifvas:
Mit hjerta drifs at öpet gifvas,
Jag födes Svensk på denna dag.

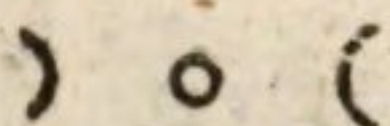
Från

Från Sverge fly, hvad Svenskt ej andas,
 Alt gift af utländskt tankefätt,
 Alt hvad i våra feder blandas
 Som ej är ärligt, fritt och rätt.
 Fly! utbrott af en bitter galla,
 Det raseri vi frihet kalla.
 I hennes sköt, med stilla blod,
 Vi fridens fälla frukter skördat
 Den tid vi våra Wafar vördat
 Och verlden bäfvat för vårt mod.

Kom Svea Folk! och lät dig föras
 I skuggan af vår fordna tid,
 Der ej de falska röster höras
 Som mana ofs i ständig strid.
 Du skall förgättna dygder lära,
 Din frihets grund och fanna ära
 I ålderdomens hóljda spår!
 Kom! stärk din syn i hennes läger
 At Sverge, som en GUSTAF äger,
 Et GUSTAFS Folk ock återfår.

För Kungar, som af verlden dyrkas,
 Får man din höga kärlek se,
 I deras spår hvad värf ej yrkas!
 Hvad eld ej deras blickar ge!
 Den ärelyftnad som dig bränner,
 Ej annat mål än Sverge känner:

Dit

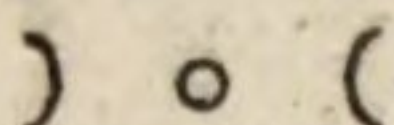
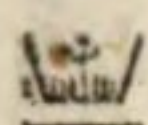
Dit valspråk höres: Kung och Land.
 Du vördad är för rena feder,
 Och i din enfald öm om heder
 Tar ingen lag af utländsk hand.

Du styr ej der, men får dig nära
 I frihet på den jord du ärft,
 Och delar i dit lugn den ära
 Som dina Kungar dig förvärft.
 Så mig en åldrig lund betäcker,
 När åskan stolta murar bräcker
 Och luften af orcaner fylls.
 I lugnet som mig innesluter
 Vid ekens fot jag strålar njuter
 Af dem en prägtig topp förgylls.

Uti en forntid, der jag fänkes,
 Hvad Hjelte lifvar Sveas hopp!
 Den Förste GUSTAF henne skänkes,
 När andan gifs med blodet opp.
 I trots af et tyranniskt välde,
 Af vänners flock som modet fälde
 Och et fiendtligt Svenskt parti,
 Han myndigt mägtar Svea rycka
 Ur djupsta nöd til högsta lycka,
 Der hon har lärt sig skatta fri.

Hvad glans! hvad oförgänglig lager!
 Kring jorden Sveas rykte förs:

Den

Den Andre GUSTAF svärdet drager,
Han af Europa kallad hörs.
Des frihet räds at bojer lida:
Men Hjelten fyns, och vid hans fida
Hon qvicknar vid hvart dunderflag.
Han död Cesarer än förfärar:
Hans snille lefver i hans härar,
Och jorden vördar än hans lag.

Förtjust af dessa Drottars minne,
Min tanka lyfts i höga skyn,
Den himmel, der de viftas inne,
Sig öppnar för min djerfva fyn.
Hvad skarpsynt eld den Första väpnar!
Hur lasten för hans åsyn häpnar!
Rättrådighetens ljus jag ser.
Men hos den andra hvad för snille!
Hvad hjerta! - - jag mig höja ville,
At för hans fötter falla ner.

Uti den glans dem omger båda,
Är Sverge ömma blickars mål.
De i en fannings dag ofs skåda,
Hvars klarhet ej vårt öga tål.
De se hvad tid den frihet skiftat,
Hvars välde de med lagar stiftat
Och deras höga fjälar glädt,
När hon från villo andar renad

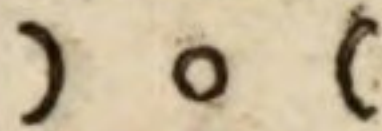

Med allmän fällhet var förenad
Och lifvad af et tänkesätt.

Så tala de: „I fådan yra,
„Der tro och ära fjerran flytt,
„Vi fordom börjat Sverge styra
„Och skapa der et folk på nytt.
„Partier der en frihet fødde,
„Som inom sig sig sjelf förödde,
„Och utom sig, (hvad evig blygd!)
„Sit nödvärn som en nåd begärde,
„Tils i vår tid hon lyckligt lärde,
„At egen Kung är bästa skygd.

Min tanka, som i höjder sväfvat,
Bland vilda törnen fänker sig,
Der Två GUSTAVER genomsträfvat
Och röjt odödlighetens stig.
Hvad yfvig växt sig åter väpnar!
Den Tredje går der in - - jag häpnar,
Han sig för Sverge offerar opp.
Men medan jag förfärad ryser,
Med guda-eld Han vägen lyser
Och sträcker der sit hjelte-lopp.

Vår Konung! knapt Du ankar kastar
Och ljufligt ägs i Sverges famn,
Förrän Dit höga kall Dig hastar
På vägen til odödligt namn.

En ödfelig väg! der höljda snaror - -
Der föga ro, bland tusen faror - -
Mit öga der förlorar sig.
Der skal Dig ärans lager kröna,
Et frälsadt land Din möda lona,
Vårt hopp, vår kärlek följa Dig.

Hvem andas Svensk och icke dyrkar
En Kung, som Svensk ofs föregår?
Ej önskar, då vårt väl Han yrkar,
At segren följer i Hans spår?
Med hjerta födt at hjertan vinna,
GUSTAVERS höga mål at hinna,
Han sin regerings tid beredt.
Vår GUSTAF blifve hvad Han bådät!
Så vördad man den Första skädat,
Så älskad man den Andra fett.

T A L,
HÅLLIT VID MIT INTRÅDE
I
VITTERHETS-ACADEMIEN

DEN 9 FEBR. 1773.

ALLERNÅDIGSTA DROTTNING.

Sverige har icke af tidningarna behöft at underrättas om Eder Maj:ts lyckliga återkomst *). Vetenskapers utvidgade fkygd, deras älskares förökade hopp, och ändtligen återöpnandet af detta Vitterhets-Samfund förkunna, at LOVISA är ofs återgifven.

Eder Maj:t har uprest detta åt Vitterheten helgade tempel i en tid, då brist på ämnen gjorde verkställigheten svår. Det fordrades icke mindre än samma verkan-
de snille, at åter updaga det, sedan dimman af et allmänt herskande barbari bortskymt ljuset för våra ögon. Sådane öden hafva öfvergått denna Academie under en tjugu-åra tid, ifrån des första grundläggning: öden, dem jag såsom vitterhets-älskare på det lifligaste känt, och med Eder Maj:ts nådiga tillstånd får omtala, i stället för den underdåniga vördnad och tackfäjelse jag här borde, vid mit antagande til ledamot, för Eder Maj:ts fötter

*) Drottningen var någon tid tilförne återkommen från des resa til Berlin.

ter nedlägga, men Eder Maj:t icke tillåter mig at vidlyftigt utbreda. LOVISAS tidhvarf, utmärkt af Svenska Vitterhetens tilväxt, blifver ämnet för en uplyftare kunskap än min, at affatta i hela sin vidd. Den del deraf, som Sånggudinnorna tilegna sig, är hvad jag i en afskild målning får föreställa,

Det var i ADOLFS och LOVISAS Hof, då vid deras ankomst til detta rike, Sverige frälst ifrån den yttersta våda, glömde sina olyckor, som Vitterheten deltog i den allmänna glädjen och uplifvades med henne. Sånggudinnorna hade den tiden sammandragit all sin eld, i den enda DALIN, men han misfvårdade et snille, i hvars fken han gått miste om sin lycka. En samhäl- lig röst af det folk, hvars kärlek och högaktning han sig förvärfvat, hade väl tvungit Ständer at lämna honom någon flags belöning; men de mistogo sig om fättet. De förbundo honom til et mödosamt och för honom främmande arbete. De förqvafde derigenom hans medfödda böjelse. Nationen ökte med DALIN antalet af sina Häfdateknare, men miste en makalös Skald. Snillet tycktes hafva öfvergifvit honom på den tråksamma väg, han vandrade til sin befordran. Det var då, som DALIN omfamnades af den milde ADOLF. Han såg LOVISA, hans snille upeldades. Sånggudinnorna återvunno deras saknade älskare, och hvad fällan händer, de förläto honom hans affall. DALIN åter uptagen i deras sköte, gynnades med samma lifgifvande värma, han rönt ifrån sit första inträde i deras sällskap.

Trött at fruktlös lager skörda,
 Han i profan tvang fin håg.
 Mellan folianTERS börda
 Skalde-lyran bortgömd låg;
 När af lyckan och LOVISA
 Han i Guda-falen flytt,
 At en Svensk MINERVA prisa,
 Stämde up sit spel på nytt.

Med glädje Sverge åter hörde
 Hans alltid rena skalde-flag.

Han lyran, under lek, med lika lätthet rörde,
 Med mindre kraft, men mer behag.
 Hvar promenad i Lofö *) lunder
 Blef af hans spel en Guda-färd;
 Där *Pan* fördref, med nya funder,
 Alt minne af Olympens dunder,
 Förnöjde hvilans korta stunder
 Och Gudar gaf en skyldig gärd.
 Den *lilla Guden* **), qvick och lärd
 At röra hjertats inre grunder,
 Var som et barn i Slottet närd.
 Hvar Fröken blef et litet under
 Och Hofvet en förtjusad verld.

DA:

*) Der Drottningholms Lust-Slott är belågit.

**) Ett vanligt talesätt hos DALIN at utmärka Kärleken.

DALIN hade fört Sånggudinnorna til Hofvet, det dröjde ej länge, förrän en Parnafs åt dem der beredes. Vitterhets-Academien instiktades af Eder Maj:t, at föreviga deras dyrkan i Sverige; för at samla de i Nation kringspredda strålar af vitterhet i en krets, hvarifrån de med en förenad och skärad klarhet skulle uplysa Allmänheten. Ändamålet vans väl icke i den väg, som var utsedd. Innan några snille-frukter, värdige at framföras för Vitterhets-Gudinnan, hunnit mogna, hade våldsamma skakningar i det Allmänna, äfven drabbat denna Sånggudinnornas fristad, som efter ovädet saknade sin grundpelare *). Men APOLLOS dyrkan var blifven känd i Nationen, och det förödda templet tjente til mönster för mindre bygnader, der de flyktande Gudinnor inbudos. Deras lyckliga närvara röjdes på flera ställen, och jag vågar säga, i synnerhet i et Sällskap, som först med misslyckade *Försök* anlet Sånggudinnorna om bistånd, men äntligen igenom mognade *Vitterhets-Arbeten*, visste sig värdigt at hyfa dem. Sammanhanget af mit ämne bjuder mig at nämna arbeten, i dem jag deltagit, mera som granskare än skald. Andre än jag hafva sungit, då jag allenast anmärkt, när någon ojämnhet i takten betagit samljudet sin fullstämmiga verkan. Fru NORDENFLYCHT, den Svenska SAPPHO, hvars qväden söngos kring hela Sverige, hvars snille Eder Maj:t igenom belöningar upmuntrade, var själen af et Samfund, der hon själf uparbetade sin

*) DALIN blef vid 1756 års Riksdag förbuden Hofvet.

af naturen böjliga, men i allmänhet vårdslöfde stämma. Den igenkändes knapt, sedan hon underkastade sig konstens regler, och smakens urskillning renade hennes uttryck. Poleringen upptäckte ädelheten af hennes skalde-gåfva, som på en gång utbröt med det starkaste ljus af tankar, med de ljufligaste färgor af en behaglig menlöshet, en blandning henne enkom tilhörig. Medan den ömsom höga, ömsom djupfinniga URANIE, men alltid ömma SAPPHO, söng hjeltars ära, kärlekens under och dygdens pris; uplystes naturen af det mest brinnande snille, som Norden framalsfrat. Gref CREUTZ *) är erkänd derföre, äfven af en nation, som i eld och liflighet tror sig öfvergå alla öfriga, och der han nu afhöres, som et orakel i smak och vitterhet. Hans rika inbildnings-kraft iklädde stundom naturen en öfverflödigt prydnad, der hon af mindre öfvade ögon med möda igenkändes; men i flera hans digter lyser hon i sin ädla enfald, och intrycker sin bild i själens innersta. Sådane äro hans *Zephis*, hans *Sommar-Quäde*, och framför allt hans *Atis och Camilla*, der man är förundrad at se Svenska språket i en glans och innefattadt i bilder, hvaraf man ej trott det samma mäktigt. Sådane och flere digter, hvaribland tvänne TORPADIERS äro af den klaraste åder, af det lyckligaste snille utmärkte, ädrogo sig Allmänhetens aktning, och smickrade sig ej förgäfves, at af Eder Maj:t med nådigt välbehag blifva ansedde. DALIN ändrade med nöje sit omdöme om et Sällskap, hvafs första prof icke hade bådadt synnerliga framsteg. Han

fåg

*) Då varande Ambassadeur vid Franska Hofvet.

fåg med fågnad verkan af de strålar han utspridt i Norden, och Svenska snillet frambryta på förut okända vägar.

CREUTZ, med konstens läckra drag,

Zephis och Naturen prydde.

SAPPHO, under ASTRILDS lag,

Hjertats ömma känslor tydde.

Verldsföraktarn, sist bekant,

Tvang dem med Satiren fämjas,

Innan smaken hant at vämjas,

Vid för mycket fött och grant.

Morgonrodnan af LOVISAS tidhvarf bådade den vackraste dag för snille och idrotter. Svenska Vitterheten fåg sig ändtligen hämnad på den oförrätt partiandans raseri henne tilfogat, i hennes älskade DALIN. Lyckan ersatte sina fel emot honom, uphöjde honom på ärans trappa til et lyfande ämbete, och hvad han mera ikattade än alla hennes häfvor, tillskyndade honom den oskattbara glädjen, at åter nalkas en älskad Öfverhet, af den han anfågs mindre som underfåte än vän. Smaken i vitterhet, den han alstrat, väntade at af honom stadgas, sedan myndighet och anseende gjorde hans rättighet dertil, äfven i Allmänhetens ögon oftridig. Men i en ernådd hamn flöt DALIN sina dagar och Vitterhetens hopp i det påföljande tide-skifte: et tide-skifte, icke inne-

hållande annat märkligt, än Svenska snilletts allmänna förmörkelse. Fåkunnighets-dimman var färdig at utbryta ur en i sin sammanfättning med hemliga sjukdomar arbetande Riks-kropp, och förebådades af de häftigaste, tätt på hvarannan följande convulsioner. Himlen indrog i tid sina klaraste strålar, som i et förestående töcken ej borde bortblandas.

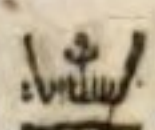
Eder Maj:t indrog likaledes sit lifgifvande ljus för Svenska Vitterheten, hvilket under den allmänna domningen af snilletts förmögenheter, hade varit utan verkan. Men des lifliga varelse uphörde derföre icke. Under fken af hvila, sträckte Eder Maj:t sin omsorg til framtiden, och samlade för tilkommande Svenska snillen det rikaste förråd, af de mest tjenlige ämnen at upväcka och föda deras låga. Redan påbegynta samlingar i Natural-Historien, et kostbart Mynt-Cabinet, andre, der mästestycken af Målare-konsten förtjusa ögat och intaga själen, förökades och fullkomnades; likaledes en af Sveriges prydnader, Bibliotheket på Drottningholm, som icke mindre igenom sin inrättnings smak och lysande pragt, fäster åskådarens lifligaste upmärksamhet, än des dyrbara innehåll drager med begärlighet den visas öga. Store och värdige minnes-märken af LOVISA!

Innan på min tafla skuggan infaller af de ohyggeliga tider vi hunnit öfverlefva, men i kedjan af min berättelse ännu återstå; innan jag lemnar en blomstrande

de Parnafs för at genomvandra den vildaste öken, tror jag mig tillåtit, at i dalen af det tvåspetsiga berget et ögonblick stanna, för at der betrakta DALINS Grafvård. Den förevigar icke mindre Eder Maj:ts Namn, än upmuntringar, belöningar, nåde-tecken det göra, dem vitterhets-älskare, under en farlig och modofam kosa, af Eder Maj:t åtnjutit, och vetenskapers och fria konstners idkare, gemenfamt med de förra, fått hugna sig utaf. Den samma skall ock, icke mindre än Sånggudinnornas Tempel, förhöja en lycklig målning af LOVISAS tidhvarf, och fordrar således, lika dermed, et rum i min grundritning. Jag förbigår at nämna, hvad der utvisar en Konglig frikostighet, colonnen af marmor och des gyllende prydnader, för at teckna, om möjligt vore, Stora DROTNING! hjertat, igenom hvars ingjutelse denna grafvård blifvit förordnad; LOVISAS ömhet för beftånd af dens minne, som hon i lifstiden hedrat med sin aktning och vänskap; LOVISAS höga tankar om vitterhet, yttrade vid omvårdnaden för fjelfva stoftet, som varit uplifvad af et stort snille.

DALIN! dit namn, som aldrig fruktat
At bli af tidens våld förtärdt,
Än mera blifvit dyrt och kärt,
Af tårar som din aska fuktat.
Din lager, frisk och ärofull,
Skall i din dystra gömma trifvas

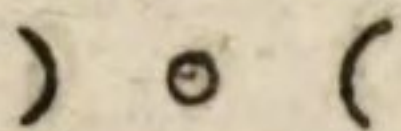

Och evigt af de blomster lifvas,
Som Gudar strödde på din mull *).

Sånggudinnorna drogos svimmande ifrån DALINS graf, för at gråta vid Fru NORDENFLYCHTS **). Deras fälskap, som hon sammanhållit, skingrades vid hennes död, och ingen stämma var mera känd af nog gällande kraft, för at åter hopsamla dem. I lyckligare tider, än de som annalkades, hade Vitterhetens förlust varit kännbar för hela Nationen; men det kort derefter från alla landsändar sammanströckade moln af en upretad menighet, fäste allas ögon på Hufvudstaden, och lämnade ej rum åt andra känslor, än häpnad och förskräckelse. Hämdelystnan emot et enväldigt rådande parti, afvundsjukan emot medborgare, som jämte det de ökat Rikets förmögenhet, riktat sig sjelfva, fanatismen af en inbillad och laglös frihet, den bittraaste af alla afgrunds-andar, upväckte den hiskliga storm, der så många enskildas välfärd, jämte den allmänna säkerheten, detta kännetecken af en verklig frihet, ledde et oboteligt skeppsbrott. Jag bör icke vidare öppna täckelset för en tid, som efter Nationens återvundna stillhet och stridiga sinnens ingångna förening, aldrig kan med nog mörk skugga öfverhöljas; men hvad mit ämne tvingar mig

*) Den 17 Aug. 1769 då DALINS lik nedfattes i des grafvård på Lofön, strödde Drottningen och dåvarande Kron-Prinsen, sedan K. GUSTAF den Tredje med egna händer blomster på lik-kistan. Se den så kallade Begångelse-Akten i Förstalet.

**) De dogo inom samma år 1763.

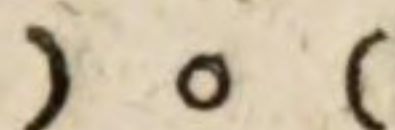
mig at i förbigående anmärka, är den sig då utbredande tvedrägtens förödande verkan på Svenska Vitterheten. Jag finner henne der bortskymd i hela sin vidd. Sånggudinnorna, snarlskrämde vid minsta gny, hade förekommit stormen, en del räddat sig med en tidig flykt, en del fänkt sig i den djupaste dvala. I en tid, då raseriets bedröfliga följder yppades allt mer och mer, och alla närings-grenar förtvinade, hade det varit orädeligt at sysselsättas med deras skötsel, som tarfva näring; at en gång drömma om Vitterhetens upkomst, som mindre omedelbart verkar på samhällets trefnad. Hon vågade icke en gång at framskymta, af fruktan at i förbudet emot öfverflöd, blifva fatt i första artiklen. Icke utan skäl var hon deribland räknad af en rådande folkhop, som behöfde för sina tankar en gröfre, för dem tjenligare föda. Den utströmmade ifrån alla bok-präflar. Aldrig har Sverige, ifrån första inrättningen af boktryck, blifvit öfversvämmadt af flera skrifter, än under den förflutne villervallans fleråriga period. Aldrig af skrifter mera ohöfsade, mera upfylde med de nedrigaste talesätt, mera tröga och sömngifvande. Men de lästes med vällust, ehuru vidlyftige de än voro, allenast något gift derur kunde dragas, allenast någon medborgares heder der var fläckad, den man, som talesättet då lydde, på annat sätt ej kunde komma åt. Medan obegripeliga systemer i Finance och Politik, framklufne med outtröttlig möda ur de oredigaste hjernor, flocktals hvimlade, förstörde hvarannan och ömsom rådande sig deri förenade, at betaga ljuset för de klaraste grundfanningar;

gar; loflade pöbel-snillen en än ymnogare, en än förderfveligare laddning af flygtiga strö-skrifter, som antastande ära och dygd med det osmakeligaste skämt, angrepo dermedelst sederna, förgiftade dem i deras första springkällor, hjertat och förståndet; helgade källor! til den tiden hos Allmänheten i sin renhet bevarade. På sådant fätt har under parti-villans allmänna mörker, Svenska språket blifvit vanhäfadt, förnedradt, upblandadt med dräggen ifrån alla landsorter. Barbarismens smitta har i allmänhet trängt sig i de bästa, under den tiden utkomna skrifter; under en tid då fjelfsväldet herrskade utan blygd, så i utlåtelse som gerningar; under en tid, då alt vågades, alt lyckades, med grofhet och tiltagsenhet.

*Hämnd och Afund höllo råd
Mot Förtjenst och Dygd och Snille;
Det var dem, man störta ville,
Utan mildring, utan nåd;
Men at Årans stöder fälla,
Ågdes mindre kraft än håg;
Fast man Fanatismen såg,
Sig med ondskans andar fälla.*

*Trollet, som på tusen fätt
Fåfängt fökte hopen reta,
Ändtlig' hant ur hjernan leta
Ordet: Odalmanna-rätt.*

Här.

Härligt ord! som lågan tände,
Utan tanka, men det let . .
För en digtad jämnlikhet
Nitet inga gränfor kände.

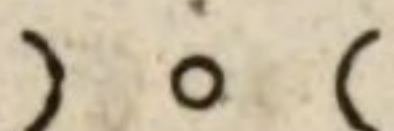
Smittan intog alla bröst,
Ordet flög från norr til söder.
Kung och Bonde, Odal-Bröder!
Roptes ut, med ifrig röst.
Åran skydde Trollets anda,
Snillet Sverige öfvergaf;
Och på Vitterhetens graf
Växte *Dagligt Allehanda*.

Åran har nu återvunnit sit anseende. Hon lyser på Konunga-Thronen, hvarifrån hon efter et skingradt moln utsprider kring hela landet sina välgörande strålar. *Håmnd* och *Afund*, sjelfva *Fanatismen*, förtjuste af hennes milda glans, hafva förlorat sit gift. *Friheten* upfökt ibland åldriga ruiner, är frälsad och återstæld, på sin eviga grundval, den *allmänna säkerheten*. *Förtjenst* och *dygd* hafva utan fruktan framträdt i dagsljuset. *Snillet*, återkalladt ifrån sin landsflygt, har uplifvat *Sånggudinnorna*. De finna et älskadt lugn stadgadt, och portarne til deras igenflutna tempel öppnade af LOVISA. Min själ flyttes lika hastigt och oförmodadt ifrån de förflutna tider in i de närvarande, som vår Store KONUNG verkat deras förvand-

vandling, flyttat sig och sit Folk, ur et brusande svall, i en efterlängtd hamn. Hvilken kunde föreställa sig et så lyckligt omskifte, under en tid, då anarchien upstigen til sin högsta grad, hotade at söndra hela samhället! då den ena delen af Nation syntes väpnad i upfåt at upoffra den andra; då den bittrafte ifver utbrast i rådplägningarna, och äfven de bäste patrioter voro intagne af fördomar och förblindade om hjelpe-medlet; då vi alle sväfvade i mörker och oreda och icke annat gjorde än fråga hvarannan, huru vi skulle komma derur? GUSTAF visste sig, väpnad med fanning och hjeltemod; i et ögonblick uphörde förtrollningen.

Ämnen öfverhopa mig. Jag svigtar under bördan, och undandrager mig den. Men hvad jag ibland följerna af den hos oss skedda stora förvandling, icke bör ovidrördt lämna, hvad mit ämne af mig kräfver at up-teckna, när jag det ej förmår utföra, är den nya dag, som upgår för Svenska Vitterheten under en Konungs mäktiga styrelse, som Sjelf är den vitttrafte ibland landets inbyggare. Den i sin stamfaders spår erkände Hjelten, ättlingen af den Första GUSTAF, är tillika LOVISAS Son. Nyss efter et fulländadt storverk, under omhugfan af nya, dertil icke mindre en hel man, en GUSTAF erfordras, at i stånd fätta en, til alla sina delar förfallen Riks-bygnad; sträcker han äfven sin omsorg til des invärtes prydnad och rigtar derhän Svenska Sångguddinnornas arbeten. Hvad vidsträckt fält är icke för dem öppadt på den skådeplats, som Konungen tillä-

tillåtit dem at intaga, för at upptäcka nya, dels hitintills okända, dels förglömda behagligheter? Svenska Sånggudinnor! edert hopp om en lycklig framtid, när J omgäfvén GUSTAFS vagga, när J fågen honom upfostras i vishetens sköte, när J ärligen med förundran åhörden hans framsteg i alla en Furste pryddande kunskaper; edert hopp har icke kunnat svika eder: men GUSTAF öfvergår hvad J om honom hoppats.

Mäktig göra hvad han ville,
Ger han er förnyadt lif:
Patriot och uplyft snille
Ända i' sit tidsfördrif.

Det är under en ändtligen ernädd Regering, och denna Konungs Regering, jämte det skygd Eder Maj:t nådigst tackes lämna Svenska Vitterheten, som hon skall tälja sina gyllende dagar. En förenad dragande gudakraft, skall upbringa det ljus til sin höjd, som Eder Maj:t här upständt, och vi sett öppna den behagligsta utfigt. Förbättrade seder, under en ordentelig och stadgad Riks-styrelse, skola verka på Vitterhetens upkomst, och hon tilbakars på sedernas förädling. Uppmuntrande ämnen til dygd och stora gerningar, Vitterhetens fanna föremål, skola ändtligen öfvertyga Allmänheten om hennes förträfflighet. Af eder, mina lärare i dessa stycken, Herrar Ledamöter af denna Academie, har Allmänheten rättighet at fordra sådana snille-bragder, och J derföre rättighet at fordra Allmänhetens

tens högaktning. Vitterhetens idoga yrkande, skall å
daga lägga eder brinnande hog, at upfylla vår Höga
Skyddarinnas ändamål, at åtminstone intaga hennes va-
kande tankar, med det enda som kan förnöja dem.
Fullkomligheten i edra arbeten, skall undandraga edra
namn ifrån den alt förödande glömskan, och den Vit-
terhet J fortplanten, evigt blomstra såsom et frö af
LOVISAS tidehvarf.

F A B L E R

I

F Y R A F L O C K A R.

Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.

P H Æ D R.

Om Fablen.

Fablen eller Apologen instämmer med Hjelte-digten i des väsendteliga egenskap, at vara en Berättelse och at innehålla en gerning som i berättelsen utföres. Hon förtjenar således med skäl at kallas et litet Episkt Poem. Allegorien, fättet at igenom bilder föreställa ämnet, är gemenamt för dem båda, men nyttjas endast tillfälligt i Hjelte-digten, då hon deremot är med Fablen ouplösligen förenad.

Utan gerning (action) saknar Fablen likasom Hjelte-digten sit förnämsta intresse, som ej upfylles af blotta samtalet, inom hvilket hon stundom inskränkes. Utan allegorie förvandlas Fablen til en Saga, likasom Hjelte-digten förutan det underbara, til en historisk berättelse.

För öfrigt äro båda desse slags digter stridige i alla delar. Gerningen i Hjelte-digten är stor och lysande, i Fablen deremot en af de allmänna som förefalla i menliga lefvernet. Hufvud-person i den förre är *Hjelden*, i den sednare, under allegoriens täckelse, *Menniskjan*. Moralen i den förre, om deraf någon kan ledas, är mer ändels endast lämplig til et visst Folk eller tidehvarf och grundad på vördade fördomar *). I den sednare är

C 2

hon

*) HOMERI digter äga, utom andra dem enkom tilhörande egenskaper, den at innefatta den högsta moral.

Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Plinius ac melius Chrysippo & Crantore dicit.

HORAT.

hon allmän, grundad på förnuftet och alla tiders erfarenhet. Til hvilketdera af desse flags digter företrädet bör lämnas, ankommer på tycket, men den beundran som upväckes af den förre, utsluter icke den sednares verkeliga värde. En digt, som förenar behaget af inbildningen med nyttiga fanningar, skall i alla tider prisas och högaktas.

I fättet at berätta, ej mindre granlaga i Fablen än i Hjelte-digten, skilja sig hvad den förre angår, de tvenne namnkunnigaste mästare. PHÆDRUS den äldste, har i et kort sammandrag inneslutit digten, det mest instämmande fätt med Fablens natur, hvars blotta framstälde bild bör göra fyllest at igenkännas och lämna läfaren at sjelf göra tillämpningen. LA FONTAINE har utvidgat des krets, men med et snille som ställt honom i bredd med de store Författare af LUDVIC den XIV:des tidehvarf. Huru förtjente båda dessa Skalder gjort sig af vår erkänsla, så är dock ämnet icke deras. Det är des upfinnare som förtjent den första, i hvilken alla tidehvarf instämma. Ålderdomen har tilerkänt hedren deraf åt ÆSOPUS, och des vitsord kan icke bestridas. Hans namn bör oklandradt åtnjuta sin odödlighet och torde förtjena et af de första rummen bland deras, hvilkas sedolära gagnat menskjoslägtet.

At på en gång af den enfaldige begripas och förnåja den djupfinnige, at undervisa och dock behaga, at med den lifligaste inbildning förena fanningens styrka; sådan är förtjensten af ÆSOP's Fabler: också hafva de
ernått

ernått en verldskunnighet, hvaraf ej något annat foster af menskliga snillet vågat sig smickra. De trösta den förtryckte, som finner i målningen af verldens lopp sit öde vara det allmänna. De ställa förtryckarens bild för hans ögon, och förödmjuka den de ej kunna förbättra.

Vi äga Fabler af andre Författare både äldre och nyare, men jag känner inga, som förena alla de egenskaper som utgöra *ÆSOP*s mästestycken; inga, hvilkas bilder lika lifligt föreställa deras ämne och intryckas i tankan med lika styrka; inga, hvilkas sedolära är lika nyttig och tjenlig för menskjo-fläktet i allmänhet. Man torde derom öfvertygas, vid jämnförandet af Första Volumen af *LA FONTAINES* Fabler, der ämnet är tagit ur *ÆSOPUS*, med den Andra Volumen, i hvilken det blifvit hämtadt ur *PILPAY* och andre författare. Ämnets brist i den sednare, när några verkliga Fabler undantagas, har ej kunnat upfyllas af alt *LA FONTAINES* snille.

Sedan jag nämnt de ryktbaraste Författare af Fablen, är det med missnöje jag föranlåtes at nämna mig sjelf. Men då jag arbetat i samma ämne som utgjort deras, få fordras äfven någon redogörelse för de försök jag vågat och nu samlade ställas i dagsljuset. Ämnet til de Fabler jag utvalt at kläda i Svensk vers, är til större delen af *ÆSOPUS* och hämtadt så väl ur *PHÆDRUS* som *LA FONTAINE*. Jag vågar dock ej försäkra, det icke någre främmande derstädes tid efter annan blifvit inblandade, ifrån hvilka *ÆSOP*s Fabler likväl utan

möda kunna skiljas, i anseende til valet af de lyckligaste bilder. Djuren hafva dertil förnämligast af honom blifvit nyttjade, hvilka såsom närmast menniskjan i varelsernas kedja, äro äfven de tjenligaste at henne föreställa. Men som genom denna släktskap endast våra hufvud-böjelser kunnat afbildas, så hafva andre ofs färskildt tilhörige fordrat nya sätt at föreställas och andra ämnen i naturen dertil blifvit antagne, ehuru ofäker deras verkan har kunnat synas.

Den frihet mina företrädare sig tagit at i *ÆSOP* Fabler inblanda främmande ämnen, har jag med ännu större sparsamhet nyttjat. Bland hundra Fabler som utgöra min samling, äro högst tio, hvilkas ämne är af min egen upfinning, och skola dessa nya foster utmärkas på deras intagne ställen *).

I sättet at berätta har jag ej kunnat följa de mönster jag haft för ögonen så mycket jag önskat. *ÆSOP* digter äro för mycket kände för at åtnöjas med det korta sammandrag som *PHÆDRUS* dem gifvit. De hafva fordrat en utförligare beskrifning, en slags ny skapelse, för at återvinna all den aktning de förtjena och igenom deras ålder til en del förlorat. En sådan hafva de af *LA FONTAINE* vunnit, men hans språk är icke mit, än mindre hans snille. Vid jämförandet kan läsaren finna de ställen, der jag sökt at efterfölja honom, och huru otillräckligt dertil mit snille varit. Jag har därför undflytt et såfångt bemödande och heldre velat ikläda

*) Med en stjärna.

)

(

ikläda Æsopus en mer alfvarsam dräkt, öfverensstämmande både med mit språk och med mit lynne, än at förskapa honom i en lånt och främmande prydnad.

Hvaruti jag i synnerhet trott mig skyldig at afvika ifrån mina företrädares mönster, är deras likhet i stylen, ehuru stridige ämnen de ägt at afhandla. LA FONTAINE beskriver med lika kallfinnighet, om ej med lika löje, lambet som rifves af vargen och korpen som af räfven narras at släppa sin ost. Hvad blifver sedoläran? ingen, om ej en emot affigten stridande lärdom. Fablen bör kunna visa sig både comisk och tragisk, båda i den anständiga medelväg som tilhör en digt helgad åt fanningen. Hon bör äfven uplyfta sig til en viss höjd, när ämnet det fordrar, åtminstone aldrig synas derunder. Genom et sådant ombyte i stilen undgår en samling af Fabler den i långa snille-arbeten dödande monotonien; och sedoläran (den af snillet och des läfvade uplysning få ofta bedragne sedoläran) förmår derigenom at ömsom nyttja sina segerrika vapen, fanningen och åtlöjet, den förra til lastens, och det sednare til dårskapens bestraffning. Sådant har mit ändamål varit: huru vida jag det ernått, tilhör läsaren at dömma.

FÖRSTA FLOCKEN.

FABEL I. *

Æsopus och Djuren.

Æsopus var i Croesi Hof:
Bland papegojor, musikanter,
Och apor och comedianter,
Et bel-esprit får äfven lof,
För skämt och tidsfördrif, at umgås med de stora.
Vår gubbe måste dock den äran snart förlora.
Med et satyriskt vett, som gjorde folk förtret,
Vår nya courtisan så ofta sig förglömde,
At Croesus honom ändtlig' dömde
Til några månars enslighet.
En hydda i en skog til fristad honom lämnas.
Man trodde på den gubben hämnas;
Men gubben var af stål . . Han var från menskior skild;
Han gjorde sig bekant med Djuren,
Och fann at deras art, ehuru grym och vild,
Var mindre otacksam, än menskliga naturen.
Han vande dem med sig så väl,
Med omsorg, ans och rykt, och dageliga tjenester,
At de, från höger och från venster,
Til honom stötte hop . . Æsopus fordom träl,
I skogen blef monark, och en monark af värde.
En stubbe var hans thron, hans spira var en qvist,
Han djurens språk och seder lärde.

Fäst han ej kunde mer som kung, än moralist,
 Til skick och återhåll en allmänhet beqväma;
 Vår philosoph ej fann, at han på bytet mist.
 Han såg här samma fel, som hos de högt förnåma;

Den starkas våld, den svagas list.

Jag är bland menckjor, sade gubben,

Här är på fälskap ingen brist.

Men snart han kallad blef från stubben.

Hans underbara monarki

Begynner ryktet sysselfätta,

Som, i en ständig flygt at händelser berätta,

Ej flyger Croesi Hof förbi.

Nyfikenhet och fantasi

At det besynnerliga höra,

I verlden mångens lycka göra.

Man för en flykting tar parti.

En courtfisan! et bel-esprit!

Som skall mot all natur en stilla lefnad föra.

Æsopus hade sina fel;

Men hvem kan icke sig försynda?

Sin resa djurens kung til Hofvet måste skynda,

At tjena der til gyckelspel.

Förgäfves med förnuft han söker sig försvara,

Man om förnuft sig litet bryr.

Moralen, den han tänkt förklara,

För eget bruk han måste spara,

Och roa folk med äfventyr.

Men mot et lättfint folk Æsopus löjet vände,

När han om Djuren fabler skref.

För Kungen lästes de, som gubbens lynne kände,
Men fanningen förklädd med nöje varse blef.

Du ger oss, fåger han, historien om djuren:

Man känner dina djur och äfven dig igen.

Satyr! du är ej bättrad än.

Jag målar, svarar han, naturen:

Om någon ser sin bild, han måste tåla den.

FABEL 2.

Syrfan och Myran.

En Syrfa, som den vackra tiden,
 Förnött med fång i roligt mak,
 Var utan föda, utan tak,
 När ikörde månan var förliden.
 Den sköna hotad är, förrän hon ordet vet,
 Af ålderdom och uselhet.
 Hon til sin granne går, en Myra, ägarinna
 Utaf en stack båd hög och vid.
 Hur lyckligt, säger hon, i denna svåra tid,
 At sådant öfverflöd uti sit grannskap finna!
 Hvert korn, som kan på räkning fås,
 Jag nästa år betala skall med fyra.
 At jag ej medlertid af hunger må förgås,
 För Guds skull hjelp mig, nådig Myra!
 För Guds skull gör en Myra intet stort,
 At låna är ej hennes svaga,
 Min ängel, svarar hon, dit öde vi beklaga.
 Hvad har du hela sommarn gjort? —
 Jag viste mig behagligt skicka,
 Jag söng, ni har det hört, min Fru! —
 Du söng den tiden du var flicka:
 Nå väl, min gumma! dansa nu.
 At förja för din framtids väl,
 Dit högmod, om ej andra skäl,

Bör tvinga dig, at ej behöfva
En gång, vid någon timmad nöd,
Med fåfängt hopp om understöd
Den giriges förakt och hårda hjerta pröfva.

FABEL 3.

Korpen och Räfven.

På en gren sig Korpen fätter
 Med en oft uti sit näf,
 Mindre kräseliga rätter
 Kunna låcka Mäster Räf.
 Van at smila, Lilla hjerta,
 Säger han, du mig betar,
 Glansen af din höga svärta
 Alla foglars öga drar.
 Ville du din tyftnad bryta,
 Skulle Traft och Naktergal
 Framför dig ej längre skryta,
 I de högsta toners val.
 Korpen yfs, det priset gäller,
 Öpnar näbben vidt och bredt,
 Och sin frukost snörrätt fäller
 I et gap, som står beredt.
 När han tror, at berg och dalar
 Lyfsna på hans sträfva drill,
 Ser han Räfven, hvar han skalar,
 Och sin oft ej mera til.

Bland lögner smickran är det farligaste slaget:
 En skälm ej bättre födkrok har.
 För honom är en tok i taget,
 Som tål at man hans vett bedrar.

FABEL 4.

Grodan och Oxen.

En Groda lefde nöjd med sig och med sit slägte,
 Intil en dag, då hon sit hufvud räckte
 Ur kärret up, och såg en väldig matador.

Det var en Oxe, fet och stor,

I den vår Groda blef betagen.

Jag var et nöt til denna dagen,

Som lefde med min ringhet nöjd;

Nej, säger hon, nej denna bjäffens höjd

Jag måtte hinna up, at ej för krypfä täljas,

Men kunna bland de stora dväljas.

Hon har ej mycket kött: stor sak! et skrumpet skin
 Kan spännas ut likväl, om väder pumpas in.

Hon söker än dertil at alla bäckar tömma,

Och tror, at med Hans Nåd hon ändtlig' liknas kan.

Se systrar! säger hon, jag lemnar er at dömma:

Nu är jag väl så stor, som han?

Med liten möda nog man ser at det går an.

Med skratt besvaras hon. Det verkar ej på dårar;

Det afund är, som äran fårar:

Hon segra vill i paddors harm.

Med mera väder än hon blåser up sin barm;

Hon tömmer än en fats, hon fläsar och hon dricker,

Och spricker.

Des ätt är icke död — Hvem dårar räkna kan
 I alla stånd, som sig förskapa,
 Hvarannan gradvis efterapa
 Til billigt löje för hvarann?

FABEL 5.

Skjutshäftarne.

En Skjutshäst Kronans upbörd bar,
 Den andra bredevid en fäck med hafra förde.
 Den förre gick i dans, och yr och eldad var
 Af de riksdalrars klang han hörde.
 At öka ljudet af sin skatt,
 Begynte han cabriolera.
 Ej fogden kunde mer regera,
 En fåle, på hvars rygg han sjelf med fruktan fatt.
 Vår stolte millionär ej såg den andra häften,
 Och skydde af förakt at komma honom när:
 Men i et öfvermod, som fällan lyckas plär,
 Han fälde påsar här och där,
 Och röfvare, och pack, och grannar togo resten.
 Af vanmagt föll han ändtlig' ner,
 Då fogden honom gaf så många dryga flängar
 För alt det fläng med Kungens pengar,
 At han sig aldrig reste mer.
 Ach öde! ropar han, här ligger jag i träcken,
 Jag, som med specie-mynt har gjort så mycket bång,
 Och du, min bror! med hafre-fäcken,
 Du går ännu din jämna gång.
 En börda, svarar han, som fylla skall min skäppa,
 Jag utan skam på ryggen bär.
 Med andras ägodelar skräppa,
 Til föga heder lända plär.

FABEL 6.

Vargen och Hunden.

En Varg, som på en mager ort
 Af täta faste-dar föröddes,
 Sen han en styrka mist, som honom fruktad gjort,
 I fred med Hundar var, som på en herrgård göddes,
 Han möter en af dem med mage stind och rund,
 Som ägde bandhunds lön på staten,
 Med rättighet at slicka faten,
 Som qvick och rolig fällskaps-hund.
 At nappas med hvaran är ingendera hägad:
 Den ene är för svag, den andre är för lat.
 I stället jollra de, och ämnet är den stat,
 Det öfverflöd på läcker mat,
 Hvaraf en herrskaps-hund är rågad.
 Jag låfvar, säger han til skogens magra gäst,
 At på en månads tid dig lika frodig göra,
 Om jag dig får til herrgåln föra,
 Der lyckan har mit öde fäst.
 Den tid jag ledig är, du vice-hund skall blifva,
 En tjänst som kan dig födan gifva. —
 Min vän! jag tackar för dit råd;
 Men säg, hvad är din tjänst? — At tiggare fördrifva,
 Och hålla jagt med folk som kommer til Hans Nåd;
 At annars mig behagligt skicka,
 Småherrarna om munnen slicka,

At hoppa öfver käpp, at öfva tusen spratt:

Kort sagdt, at göra laget gladt. —

Din tjänst är nog gemen. — Men jag dervid ej tappar.

Hvar dag man skänker mig, til föda, must och mærg,

Af kyckling-ben et rågadt berg,

Och husbond'n mig på köpet klappar.

Vår kloke Varg betänke-tid begär:

Han tror ej alt så helt, som Hunden det beskrifvit.

Omkring hans hals han varse blifvit

En rand, der håret afnött är.

Min vän! jag ser en rand, hvad kan den väl betyda?

Den är ej ämnad at dig pryda —

Hvad fråga! Är du då en främling i vårt land?

Du veta bör, at denna rand

Bland hundar är den höga smaken.

Kom följ mig — Men — Hvad men? — Det märket af
et band:

Du är ej alltid fri — Man fäster oss ibland:

Det tvång ej roligt är; men det gör ej til faken —

Til faken, fäger du! Jo, det så mycket gör,

At ynnest, öfverflöd och tjänst och alt förakas:

Jag heldre glömd och fattig dör.

Min frihet! utom dig kan något nöje smakas?

Behåll dit band. Farväl min vän!

Han tar et skutt och springer än.

FABEL 7.

Kon, Geten och Fåret, i förbund med Lejonet.

Förbund med mäktigt folk är ej at lita på.

En Ko af dumhet känd, en Get med liten hjerna,

Et fromt och menlöst Får, sig i et sällskap ärna

At ut med nät i skogen gå.

De ta för heder skull et Lejon med i laget:

Det skulle, med sit namn, bekräfta et förbund;

Deri man stakar ut en billig delnings-grund.

Man får en Hjort i första draget.

Herr Lejon är ej sen, at blifva skiftesman,

Hans vighet vid en stek ej nog förundras kan.

Fru Get, och Får, och Ko, i snålhet alla lika,

Hans Høghets ynnest efterfika,

Och på de bästa stycken kika,

Med hemlig afund på hvaran.

Vi äro fyra, säger han,

Och fyra lotter här tillika.

En fjerdepart min andel är:

Som Lejon tilhör mig den andra:

Den tredje blir min lön för möda och besvär

Som jag vid bytet haft; det vågar ingen klandra.

Ån för de andra återstår

En del, som tycks med skäl dem ändtlig' unnas böra,

Vet, fortfar Lejonet, at den, som rör et hår

På denna sista del, den får med mig at göra,

FABEL 8.

Svalan och Tättingarne.

En Svala hade rest, och hvad ej alltid händer,
På sina resor mycket lärt.

Med akt på minsta moln, et vakfamt öga värdt,
Hon bärgat sig i alla länder:

Ej upkom någon storm den hon ej förefett.

Af segelfararn hörd och prisad för sit vett,

Hon icke utan skäl uti sin hemort trodde,

Sig kunna gifva goda råd

Åt Tättingarna, som der bodde,

Och hämma deras öfverdåd.

Småfoglar! säger hon, ni få en gång betala

All skada och förlust på dessa åker-land.

Se bonden! hvar han går, och fröt som af hans hand

På denna täppa fås; få vifst jag är en Svala,

Han ämnar er et spratt: det fröt skall hampa bli,

Den hampan garn och nät, och mången dödlig snara.

För mig jag fruktar ingen fara,

Min tid at viftas här är redan då förbi;

Men er det gälla skall, er skall man här föröda.

Småfoglar! er jag därför rår,

At mindre hacka landets gröda;

Men heldre plocka bort det fröt som bonden får,

Och hampan i sit ämne döda.

Småfoglar akta inga råd,

Och minst i dagligt gästbad,

På åkerfält och blomster-ängar.
Hvem fruktar några efterslängar,
Och bonden, och hans frö? - - Man känner Svalans håg
At onda tider prophetera,
Och fortfar at sig regalera
I brodd af hvete, korn och råg.
På täppan medlertid begynner hampan växa,
Och Svalan med en ängslig läxa
At åter mana up de små.
Än fäger hon, än kan det nyss uprundna strå
Ur jorden ryckas up, låt det ej fäste taga!
Den som vill snatta måste laga,
At icke hampan mogna må.
Snart halfva sommarn är förliden.
För Tättingar är det den rätta sköflings-tiden:
Af bär och frukt en härlig kart
Från fältet hastar deras fart;
I buskar och i trån sin riksdag svärmen håller,
Der ände, utan nåd, på knopp och blommor görs,
Och skrik och skrän och oljud väller
At Svalan sist af alla hörs.
Hon hösten komma ser. Nu ha ni väl regerat,
Hon ropar! härjat gräs och fäd,
Tillika med hvart enda träd
Som bonden kring sin gård planterat:
Och hampan mognat har i frid! . . .
At resa härifrån, min tid
Är inne . . . Men ni små, som mig ej kunna följa,
Kryp in i första hol, som mägtar er fördölja,

Och nagga inga äplen mer;
[Ty vet, at det är der, som snaran väntar er.]
På refan Svalan sig beger.
Sit öde Tättingarne hafva,
I et förhårdadt raseri.
I hopp om än et rof de sig i nätet kasta,
Och offer af sin lyftnad bli.

Man ej det onda tror, förrän man är deri.
At sparsamt goda dagar njuta,
Är nödigt för en hvar . . . Man ser i alla land;
At aga, räfst och stränga band
Historien om sjelfsväld fluta.

FABEL 9.

Lammet och Vargen.

Fly svage! din tyran. Hvad annat kan dig bärga?

Hvad gör det at du menlös är?

Det är et rof, som han begär,

Och är du i hans väg, dig intet skäl kan värja.

Et Lam, vid stranden af en flod,

Sin törst i klara böljan fläckte,

När Vargen, törstig efter blod,

Sin kosa der i negden sträckte.

Vid floden, när hans lyftna blick

Et önskad offer varse blifver,

Förmättna! grumlar du min drick,

Han ropar, med en mordisk ifver:

Jag för dit brott skall straffa dig.

Ån Lammet kan ha tid at rymma;

Men tror at blidka denna grymma,

Och vid sin oskuld tryggar sig.

Se, Herre, vågar det at svara,

At lägst vid flodens fall jag knapt des bräddar når:

Om vattnet uprördt är på höjden der du står,

Kan jag dertil ej skulden vara. —

Du är det dock: det är ock du,

Som förra året sagt, at jag i blod mig mättat. —

Man ofant för Ers Nåd berättat:

Jag var i fjol ej född ännu. —

Så var det då din bror. — Jag inga fylskon äger.
Förtretad at ej finna sak
Emot et menløst Lam, som retat har hans smak,
Han rufar til, i det han säger:
Jag altför länge öfverväger
Dit öde, djerfva Lam! Din herde och din hund
Ej pläga ofs få länge skona.
Desutan med dit blod man Gudar plär försona:
Du blir mit offer denna stund.

Våldsverkarn, i det grymma nöje
Han njuter vid den uflas fall,
Vill än med et föraktligt löje
At brottets fasa höljas skall.

FABEL IO.

Den månghufde Draken.

Af ordning, proportion och lag
Naturen är et mästestycke!

Det gör at alt består, at med et åtskildt tycke
Alt är fullkomligt i sit slag.

At man i hennes verk des mer skall mästarn prisa,
En händelse ibland får skapa underdjur.

Bland Drakar mins man et, hvarmed jag vill bevisa,
At intet har bestånd som går från sin natur.

En refande det djur beskrifvit:
Vi tro den mannen på hans ord.
Uti sin vandel, kring vår jord,
Han flera drakar varse blifvit,
Som mer och mindre fötter haft,
Men blott et hufvud dem at styra,
Försedt dertil med nödig kraft;
Men denne Drake hade fyra.
Det femte, som det rätta var,
Knapt ägde någon likhet kvar
Af hufvud, vrängdt på alla kanter
Af sina mäktiga drabanter.
Alt bäfvade vid deras syn,
Hvar gång de sina halfar slängde
Och sina hätska ögon blängde.
Och deras skrik, som steg til skyn,

Var få förfärligt, när det stämdes,
At djuren dels ur skogen skrämdes
Och dels af fruktan föllo ner:
Men det var skrik och intet mer.
En gång, när Draken ville löpa,
Man märkte nedra delens brist:
Han gerna några hufvun mist,
At kunna några fötter köpa,
Så ringa lemmar funnos ej.
En fot! hvem vill det vara? nej,
Alt hufvud var på denna kroppen,
Vanskapad ifrån tå til toppen.
Han måste ligga der han låg,
Föraktad hvart han ville lända,
Och mot sig sjelf sin isver vända.
Hans hufvud med en mordisk håg
At på hvarannan göra ända,
Man i beständig fragga såg.
I deras krig, som länge räckte
Men jag ej långt beskrifva vill,
Fastän man fällan halsar knäckte,
Satt alltid någon skinnet til.
De hade dödat sjelfva djuret,
Om de fått hållas än en tid;
Men under deras högsta strid,
Af ömkan för det kreaturet,
En Hjelte steg i spetsen fram,
På Draken, sänkt i stoft och dam;
Han satt sig up, at kunna styra

De många hufvuns djerfva yra,
Det rätta höjdes bland de fem,
Han tryckte driftigt ner de andra
Och lärde dem som fötter vandra,
Hvartil naturen ämnat dem.
De fordom af en elak vana
Sig hade rest i vädret opp.
Nu kunna de med muntert lopp
En lycklig väg för Draken bana:
Man för hans hufvud vördnad bär,
Han mäftar andra Drakar mana
I ftrid, om honom fker förnär;
Och ofs med fit exempel lär:
Man orätt på naturen klagar,
Alt lyckligt, alt fullkomligt är
Inrättadt efter hennes lagar.

Jag lämnar frihet åt en hvar,
At tyda sagan ut, tillämpningen är klar,
Med Drakar stora Stater menas;
De äro Drakar för hvar an.
Missfostret, som til slut sin skapnad återvann,
Et söndradt Rike teckna kan,
Som af en Hjertes hand förenas.

FABEL II.

Röfrarne och Åsnan.

Tå vå Röfvare en gång en yppad tvist utföra,
 Med hårdtag, hugg och slag, som Röfvare plä göra:
 De flitas alltid om sit rof.
 En Åsna ämnet var . . . Med hjertelika prof
 På fältet täflas om, til hvem hon skulle höra.
 Midt under deras strid, at göra faken kort,
 Den tredje Röfvarn kom och red med Åsnan bort.

Herrar Prinssar! Potentater!

Advocater!

Krigare af alla slag!

Hafven med hyaran fördrag.

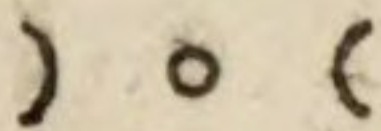
Hvartil tjena edra dater?

At den tredje, i er strid,

Er ej Åsnan må beröfva,

Delen skinnet! sådan höfva

Vittnar om en uplyst tid.

FABEL 12.

Gubben och Döden.

En fattig Gubbe, trött af år,
En börda ved ur skogen hämtar,
Och känner vid hvart steg, der han med möda går,
I det han suckar, pustar, flämtar,
Sin tunga lefnad mera svår.
Hans torp är fjärran än, han dit kan aldrig lända,
På vägen ser han ingen ända,
På ryggen han en börda bär,
En börda, som odräglig är.
Han löser repet up, och låter veden falla,
Och faller sjelf derefter ner.
Sin tid han genomgår, och sig på jorden ser
Befvärad af et lif, det uflaste af alla:
Et bröd med svett förvärfdt, et otillräckligt bröd,
En ständig trældom, ständig nöd,
Skall han med barn och hustru dela:
Soldat, och Präst, och skjuts! och borgenär dertil!
I grafven Gubben gömmas vill,
Och ropar Döden an, hvars hjälp plär aldrig fela.
Strax Döden är til hands, och Gubben strax på tå
Vill öfver berg och buskar springa.
Men Döden vill sit offer få,
Och låter fällan med sig tinga.
Min Gubbe! säger han, jag är väl ej så stygg,
At jag en usling bör förfära.

Jag

Jag hörde dig min hjälp begära:
Hvad vill du? — Hvad jag vill? .. jag tänker dig befvära,
At lyfta bördan på min rygg.

Vi vår ro i grafven bida:
Dröjom dock en tid ännu.
Intet dö, men heldre lida:
Så gör jag, och få gör du.

FABEL 13.

Den medelåldrige Mannen.

En medelåldrig Man, i tankar at sig gifta,
Var ovifs i sit val; han tänkte så: jag har
Nog år at ägta band med en Matrona stifta,
Nog ungdom för en Iris kvar.

Hos båda medlertid vill han sin lycka frästa.
Han är, i andras brist, et tämligt godt parti,
För godt i alla fall, at låta gå förbi.

Matronan vill hans hjerta fästa,
Och Flickan tänker ej at lämna honom fri.
Den gamlas gråa hår ej hennes hopp förstöra,
Hon friarns hjesse ser beströdd med samma slag:
De svarta deribland ur vägen ródjas böra,
At ge de hvita mera dag
Och likheten fullkomlig göra.

Det hennes affigt är, ej därför at hon har
En affky för en rest af manna-åldrens styrka,
Med tålmod en gumma den fördrar;
Hon räds likväl, så länge den är kvar,
At hennes silfver-hår man mindre torde dyrka.
Den unga deremot är fårad af de hår,
Som älskarns ålderdom för allas ögon röja.

Hon tvingas ej vid sina år,
At sig med gubbars anbud nöja.
At ändra et så synbart fel,
Hvarmed man ej hos henne lyckas;

Och

Och ge hans mörka hår få mycket bättre spel,
Det gråa ragg bör undanryckas.

Förgäfves bjuder mannen til
Sin Iris än förmå at sig af nåder skona,
Och än at blidka sin Matrona:
Hvad könet vill, det häftigt vill.

Knapt tages et beslut förr'n handen är vid faken.
Med grå och svarta hår man gör processen kort:
Än rycks af vänskap et och än et annat bort,
Tills mannens hjesse blir af idel vänskap naken.

Så våldsam handlar folk af högmod och capris,
Som, under vänskaps sken, vill lagar för dig skriva.
Så länge hindras du at vara på dit vis,
At du på intet vis kan blifva.
Den är din vän, som ej begär
Dit tycke med sit tycke fjättra,
Som varsamt söker dig förbättra
Och kan med dygd och fel dig tåla som du är.

FABEL 14.

Räfven och Storken.

En vacker dag Herr Räf den snåla
Sin grannfru Storken ber til gäst.
Han ville gifva mat, och med sin taffel pråla;
Men sjelf likväl sig fägna mest.
För sin bekvämlighet anrättar han sin fest.
En fås af flera dagars rest,
Som svara skall för stek och soppa,
Betäcker flata fat, som kunna flickas bäst;
Men der Storkinnans näbb kan knappast spetsen doppa,
At hemta då och då en droppa.
Hon ej des mindre ser anrättningen förtärd,
Från bordet hungrig går; men som en Fru af verld
Berömmar både fås och kocken.
Jag vågar, säger hon, fast jag ej har en tocken,
At för min goda värd i morgon reda til
En soppa, på mit vis, om han den smaka vill.
Hyem mer förnöjd än han kan vara?
Det middags-mål han sjelf förtärt,
Som i sig sjelft var föga värdt,
Betalas skall med et, der han ej tänker spara
Den matlust han i födslen fått.
Storkinnans bord har namn at vara fett och godt.
Det så i verket är, man genom glaset röjer,
I flaskan der vår Fru sin middag har beredt,
Det bästa kött en Räf har sett.

En tallick felas blott, hvarmed på tiden dröjer,

Hvarmed til slut man dröjer än.

Storkinnan ej behöfver den:

Igenom halfen af sin kruka,

Hon med sin långa näbb kan kött och soppa fluka,

Tils ej et fnask är mer igen.

Til pläging för sin gäst, täcks hon på brädden spilla

Så många droppar fås, som hon hos honom fått:

Lär, säger hon, Herr Räf, at den som folk vill drilla,

Och snilla,

Betalad blir med samma mått.

FABEL 15.

Skolgåssen och Pedanten.

Man bör moralen sparsamt röra.

I otid, och med skryt och gräl,
Pedanter henne så på banan pläga föra,
At hon, med ledsnad för vårt öra,
Förloerar sina bästa skäl.

Moralen vacker är, men vackrare likväl
At utan støj det goda göra.

En Goffe från sin läxa går,
Han springer, rättare at säga,
Et lof af sin Magister får,
Som, på sit vis, han så förstår,
At lof til alla uptog äga.

Han frestar et vid brädden af en å,
Som snart hans sista kunnat blifva;
I det, från sten på sten, han hoppar der på tå,
Man gissa kan, hur det skall gå:
Ifrån en sten han flinter så,
At ner i böljans famn han måste sig begifva.
I nöden är ej Gossen sen
At fatta ändan af en gren,
Som från en krokig pil i vattubrynen hänger.
Hans hufvud bärgas; men en kropp
Af vågor öfverhöljd, ehuru han sig slänger,
Kan ej des mer sig hjälpa opp.
Om hjälp han ropar . . . ropet tränger

Til Informatorns rum . . . Han rösten känna tror,

Igenom fönster-gluggen glor,

Och på en fattig pilt et retadt öga blänger:

Se! ropar han, hvad äfventyr

En goffe råkar i, af en förmäten yra.

Han tror sig ensam kunna styra,

Och ända ner i putten styr.

Om klokt och gammalt folk sin hand ej skulle läna . . .

Magisterns hand syns föga tjena:

Så länge drages tiden ut,

At Aristoteles citera,

Och svar och frågor repetera

Utur en lång-catches, från början til des slut,

At Goffen mer och mera mattad,

Ifrån en gren, med möda fattad,

I strömmen är beredd, at sig til bottnen ge.

Han tror sin graf i böljan se,

Och mindre af des flod, än af moralen dräpas,

När han til hälften död ur vattnet ändtlig fläpas.

Hvem undra bör om tacksamhet,

För denna tjänst, hos Goffen brister?

Han harmas öfver sin förtret,

Ån mera öfver sin Magister

Och öfver hans otidighet.

Vi välle sjelfve våra öden;

Men hjälper det vår sak, at man des orsak vet?

Min Mentor! dröj, tils jag är frälst ur nöden,

At öfva din vältalighet.

FABEL 16.

PärLAN och Tuppen.

Bland fopor kom en pärla bort.

På högen pärLAN innan kort

Af hönSEN hittad är . . . Man vill af Tuppen höra;

Hvad med en pärla är at göra?

Hvad är at göra! säger han,

Hon äger ingen must, hon ej förtäras kan:

På gatan henne vräk! Vi ej förblanda böra,

Med en så mager kost, vårt feta öfverflöd.

Bland fopor lider man ej nöd

På läcker spis för höns, och värdig deras tycke.

På gatan går en Juveler,

Han glädes åt et fynd, hvars dyrbarhet han ser,

Och fattar pärLAN in uti et Kungligt smycke.

Sit värde kan en dyrbar sak,

Af hopens tycke, ej förlora.

Til hopen räknar jag en del af våra stora,

Som hämtar der sin goda smak.

FABEL 17.

Biet, Humlan och Bromsen.

Af verket mästarn käns igen.

Et flitigt Bi med smak och snille
Inrättade sin flock, och för at rikta den
Med nya blommors must, et fält besöka ville,
Dit Flora kallade sin vän.

Vårt Bi var knappast rest, förrän et vingadt flägte
Kring flocken gjorde larm och hade dit sig trängt,
Om Humlan och en Broms, som mesta bullret väckte,
Hvarannan icke uteslängt.

Den ene sade sig til flocken Herre vara,
Den andre lika få . . . At utan lag förfara,
Och sig försvara och förklara,
Dertil ha båda lika mod,
Och lika magt och lika vilja.
För dessa två, at trötan skilja,
Ej annat medel återstod,

Än med en tviflig sak sig til en Geting vända,
Som domare i orten var;

Der saken tog sin gång, en gång förutan ända:
Justicens skumma fyn den lyckan fällan har,
Med ljus som hämtas in, at bli des mera klar.

Proceffen var i högsta låga,
När Biet återkom med en församlad skatt,
I hopp at sina kärl med blomstrens nektar råga.

Men

Men stocken var i qvarstad fatt;
 Vårt Bi för domarn måste tåga.
 Från blomster, i en rättegång,
 Hvad kullerbytta för et snille!
 Sin rätt det heldre affå ville,
 Än lida et så dödligt tvång.

Men äran ömmar den, som ej för vinsten strider:
 Et verk, et snille-verk! för mästarn skall betas,
 Och klåpare om priset dras;
 Det är bland all förtret, hvad minst en auctor lider.
 Han går för Rätten fram... Här göres ej behof,
 Är Biets tal, at vittnen höra;
 Vår rätt vi sjelfve styrka böra,
 Och våra verk bli våra prof.

För brist på skicklighet vill jag ej någon skylla;
 Af Boms och Humla fordras dock,
 Förr än et Bi med skäl kan trängas från sin stock,
 At der et enda rum med lika honing fylla.

Den utväg billig fans, at sluta denna strid,
 Och Rättens utslag derpå faldes.
 Herr Humla och Herr Boms, som flatnade dervid,
 För allmänhetens löje staldes.
 Et snille ofta skönjes knapt,
 När högmod tar des rum, med öfverlägsen styrka;
 Men när som frågan är at ädla bragder yrka,
 Då måste dumhet gifva tapt.

FABEL 18.

Eken och Vaffen.

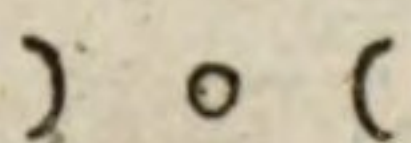
Vör vädrens vilda ljud, och lär en gång at böjas,
 Du skogens stolte Drott! som anser oss för grand
 Och skryter på en ås, i negden af vår strand,
 Med grenar som til himlen höjas,
 Med rötter i de dödas land.

Exempel tag af oss, af oss! som i det låga
 För vädren sviga ge, och brytas aldrig af:
 Vet! du som trotsar dem, förmätne! du kan våga,
 At med dit högmod gå i qvaf.

Så talas til en Ek, längst ner från våta stranden,
 Af en föraktlig Vafs, som har med afund sett
 Den skugge, från sin höjd, han ut på hafvet bredt.
 Sen flera dagars storm hans bane nu beredt,
 Det svaga fläktet gläds, at se hans fall förhanden.
 Vid stranden stormen är en lek,
 Han aktar der ej värdt at ryta,
 För vädren intet fins at bryta,
 Der alt är Vafs och intet Ek.

Til norr är vädret styrdt, til norr sig Vaffen kröker.
 Hvem krökas kan på annat sätt?
 Til söder vädret vänds. . Vår Vafs ej bättre söker,
 Til söder vänds han lika lätt.
 Den höjd, der Eken fältet kröner,
 Är för en storm ej lika fri,

Som

Som öfvar ut sit raseri,
Der han et ädelt motstånd röner.
I luften Eol hörs, med et förfärligt hot,
På Eken än från norr och än från söder falla.
Han vädrens anfall tar emot,
Med lika ställning under alla.
Åt ljudet, som är hördt från Vassens låga bygd,
Des ödmjukhet, de svagas dygd,
Han vårdar ej sin aktning läna.
En skog af unga trär, som växa i hans skygd,
Hans enda omsorg fyns förtjena.
Han för dem alla härdar ut
Et våld af vädrens krig, hvaraf han ensam lider.
Han i sit sista står, och mot sit öde strider.
Det segrar! . . . Negdens lugna tider
Med Ekens dagar se sit flut.
Hans fall, likt hjeltars fall, af allmän ofärd följes.
Han tumlar från sin höjd, et dån i bergen hörs,
Med klippor, jord och grus han bland Najader förs,
En million af Vass förstörs,
Och stranden af ruiner höljes.
I enskildt stånd, i ringa kall,
Vår svaghet fordra fyns, om hon sig bärga skall,
At vi försigtigt oss bevara.
Men lämnom hjeltar fritt, at trotsa nöd och fara;
Et folk är til, det de försvara,
Et folk förgås i deras fall.

FABEL 19.

Den Hundbitne.

En Man, som på sin väg var biten af en Hund,
 Gaf bröd åt denna bos, i hopp at honom vinna,
 Och lät sit blod för honom rinna.
 Mot Hundars bett han lärt det medlet af en qvinna,
 En högtförfaren Doctorinna,
 Som kände sympathin i grund.

Æsopus gick förbi, när sig den glupske närde
 Med mannens bästa bröd, och fick hans blod dertil.
 Med mannen och hans skrock var gubbe skämta vill:
 Jag lämnar, säger han, den curen i sit värde;
 Men andra hundar se, hur väl du plägar den,
 Utaf hvars tand du blifvit biten:
 Du vågar, på det fätt, at blifva söndersliten.
 Jag bör dig varna som en vän,
 At ej det medlet mer proba:
 Den djerfvas framgång lockar flera.

Här känns det svaga folk igen,
 Som, för at göra godt, skall af en ovän tvingas.
 At efterge din hämnd, bör du af godhet bringas;
 Men spara vänskap för en vän.

FABEL 20.

Uggla och Syrfa.

Med menkligheten, menkja! lär
 At jämka dig och dig förlika.
 I andras harm och trots förnöja fit begär,
 Et samfunds-brott, en högfärd är,
 Som näpfas skall en gång och läras at ge vika.

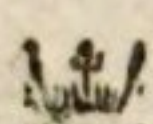
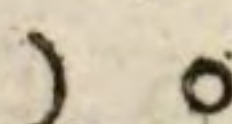
En Uggla i fit öde bo,
 I hopp om någon sömn, förgäfvess sig betäckte.
 En Syrfa med fit skrik, som hela dagen räckte,
 Gaf nattens fogel ingen ro.

At lika spratt mot Syrfa öfva,
 Den tid hon hvila tar, vår Uggla finner lätt;
 Men styrkan heldre vill af goda medel pröfva,
 Än hämnas på et kräk en liden oförrätt.

Min granne, fäger hon, besinna,
 At et olyckligt undantag
 Jag i naturen är ifrån den milda lag,
 Hvarmed hon skiftar natt och dag:
 När andre sofva, vakar jag,
 Och kan en flygtig ro om dagen endast finna.
 Hvad ro kan ägas då, bland ständigt gny och dån,
 Utaf en verld, som mig omringar?

Jag dock i denna gran är afskild derifrån;
 Men genom bark och träd dit gälla ljud sig tvingar.
 Hvarföre plåga mig? Du roas af din fång:
 Jag driftigt ej begär, at dina nöjen hämma,

Men

Men hvila då och då din stämma,
Och låt mig sofva någon gång.
Min vän! är Syrfans svar, af hjertat jag beklagar;
At ej min stämma roar dig.
Du sofva kan, om dig behagar;
Jag sjunger, det behagar mig.
Minervas fogel måste vaka.
Du för den gåfvan är i en Gudinnas skygd.
Hvar gång jag hindrar dig at någon hvila smaka,
Jag ökar värdet af din dygd.
Ej mer at Ugglans sömn et ögonblick hon lämnar.
Ej högre skrikas kan . . . Men Syrfans fröjd är kort.
Minerva styr en orm, som hennes fogel hämnar
Och rycker plågo-djuret bort.

FABEL 21.

Träden under Gudarnas omvårdnad.

Olympen famlad är: hvar Gud och hvar Gudinna
En färskild favorit bland träden nämna vill.
En hög och skuggrik Ek är aktad värd at vinna
Sit skygd af Gudars Far, och egnas honom til.
Cybel en reslig Tall uti sin vårdnad tager,
Hvars rötter djupaft gå i jordens sköte ner.
Apollo väljer ut en oförgänglig Lager.
En vacker Myrten är det enda Venus fer.
Hvem fer och älskar ej det granna och det sköna?
Det höga framför alt! Minerva misnöjd är,
At trån af fruktlös art, som litet mödan löna,
Af Gudar väljas blott, och skäl dertil begär.
En Gud, är Jofurs svar, ej bör sin omförg följa;
Hvad brista kan i frukt, det gör hans ynneft godt.
Jag åter, säger hon, vill träd för frugten välja:
Oliv! uti mit hägn förkofra dina skott.
Från människor och djur, som af det trädet näras,
I genskall glädjen hörs och Gudars hemvist när.
Det ljud tilkänna ger, hvars val det är, som äras,
Sig yttrar Himlens Drott, Minerva priset får.
Behofvet märker ut, hvad vi beskydda böra.
Min dotter! du bland oss med rätta kallas vis.
Föraktlig äran är af alt hvad helst vi göra
Der icke nyttan gör des verkliga pris.

FABEL 22.

Vislan och Bonden.

En flitig Bonde skulle söpa
Sin loge, då han med sin qvast
I dräsen får en Visla fast,
Som för at frälfa sig begynner ömkligt ropa.
Jag, Nådig Herre! jag är den,
Som renfar ifrån mös dit visthus och din lada,
Et slägte som förut dig gjort så mycken skada:
Förskona mig som husets vän.
Du vän! är Bondens svar, du tror det namn förvärfva,
Du! på hvars redlighet så litet räknas kan.
Du öder rättor ut, at deras lämning ärfva.
Fast de min fäd ej mer förderfva,
Ej dräsen mindre gripes an.
För husbond'n vågar du med stora tjänster skryta,
Och tjänar blott för egen vinst.
Bland skade djur, som här ej tryta,
En hyklare bör tålas minst.

FABEL 23.

Oxen och Kalfven.

Förgäfves man de gamla hör
 Sig öfver ynglingar beklaga,
 Näsvisa, svåra at fördraga.
 De skapas så af ofs, vår svaghet dem så gör.
 At bannas är förfent . . . Med någon skäligen äga
 Man deras bättring fresta bör.

 En boskaps-hjord, vid middags-stunden,
 För solens brand vill skyla sig
 Uti den närmst belägna lunden.
 Men på en smal och ojämn stig,
 Och mellan grenars ris, som öfver vägen hänger,
 Sig hopen dit med möda tränger.
 För Oxen går det mindre an:
 Sin styfva rygg, sin höga panna,
 Han lika lätt ej böja kan,
 Och låter vid försöket stanna.
 En Kalf åt honom ler: Min gubbe, säger han,
 Hvarföre skall du modet fälla?
 Du står ännu här utanför,
 Och ser likväl, hur jag det gör,
 At i et ögonblick mig fram och åter ställa,
 Du kan mig följa utan skam.
 Til venster bör du så, och så til höger vända,
 Så ta et skutt, och så tår hända
 Man mäktar at dig hjälpa fram.

Hos

Hos Oxen blodet långsamt rinner,
En näsvis Kalf han tåligt hör,
Som ur hans åsyn snart försvinner.
Men ifren gror och ändtlig' gör,
Med retad eld, at Oxen hastar:
Ris, grenar vika ge . . . Han skakar trädens topp:
Han hinner Kalfven i sit lopp,
Med hornen honom tar, i vädret lyfter opp,
Och fjerran bort ur vägen kastar.
I vanligt skick han fyns igen.
Då Kalfven börjar andan hämta,
Lär, fäger han, min unga vän,
At ej med ålderdomen skämta.
Sit värde qvickhet har, och helst vid dina år,
Men bör ej öfver höfvan skattas.
Förfarenhet och styrka fattas,
Hvarmed ännu den gamle rår.

FABEL 24.

Narren och Bonden.

At dömma om förtjenst och gerningar och folk;

Kan allmänheten ej betagas.

Vi vörde denna guda-tolk,

Han dock, som andra, kan bedragas.

Den stad, som Socrat dömt, bestyrker denna sats:

Hvad stad i gyckelspel sin kunskap högre prisat?

En Bonde har likväl, på allmän skådeplats,

De högt uplyftas misstag visat.

Athen var mätt af skådespel.

Sophocler, Euripider hördes:

Förgäfves! . . hopen kall och stel,

Ej mer af ömma qual och tåreströmmar rördes.

Der hjeltar gått at skörda pris,

De visste sig på nytt, på forgligaste vis;

Men måste i en öken klaga.

En Hofnarr fann på råd at allmänheten draga:

Han härmade en gris.

Amphitheatern kan ej bärga

Båd stad och land, som stötte hop.

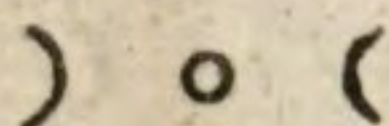
Med händers klapp och fröjderop,

Concerten flöts. Man ville svärja,

At af en verklig gris Athen förlustad var.

Sin kappa Narren måste skaka,

Der han sit hufvud svepat har.

O under! ingen gris han under kappan bar.
Med nya rop han hölls på skådeplatsen qvar,
Der än och än en gång man ville något smaka,
Af en musik så hög och rar.
En Bonde, samma dag, till staden hade farit,
Att följa der det djur, hvars skrik han härmadt hört,
Och under jackan grisen fört,
Med den han trängd i hopen varit.
Et spratt i sinnet honom rann,
Mot Narren, som hans öron plågat,
Och folk! som åt en Narr sitt öra låna kan.
Vid spelets slut, Hör! ropar han,
Ännu en muscant, en landtbo, som ej vågat
Att bland de lärda synas här;
Men ej des mindre vill förnöja ert begär,
Med skrik, som mer naturligt är:
En Narr han trosta kan . . . Et forl i luften ljuder
Af en förifrad hop . . . En Bonde trosta kan
En virtuos! med sådan man,
Han inför kännare sig bjuder,
Att dras om priset! . . . Låt få ske.
Med gyckelmästarns lof, hvarom man måtte be,
Man längtar dem tillsammans se,
Och ömsom deras röst på skådeplatsen höra,
Till Narrens ära, Bondens skam,
Som på theatern skuffas fram,
Der Narren börja täcks, och intar allas öra.
I kappan han på nytt sitt hufvud svepat har,
Der han på nytt ur bröstet drar

Et skrik så lyckligt moduleradt,
 Så höjdt, så fänkt, så varieradt,
 At alla måste nu, hur väl han förr agerat,
 Bekänna med en mun: mer gris han aldrig var.
 Ifrån sit djerfva trots, fyns Bonden dock ej vika:
 Han gör sig til på Narrens vis,
 I jackan döljer sig, och tvingar der en gris
 At skrika med en hals alt hvad en gris kan skrika.
 Det skrik, om hvars natur ej frågan borde bli,
 För kännare gör ej til saken.
 Naturen är ej mer i smaken,
 Han fyllas skall med broderi.
 Åt Narren priset gifs . . . Sig Bonden hemligt nöjer
 At le åt hopens dom, och håller grisen dold;
 Men när han hotad är at drifvas bort med våld,
 En retad röst til slut han höjer:
 På hopens tadel eller pris
 Hvad räkning göras kan, af detta vitne lären.
 Har Narren bättre gjort? . . . Här visar han sin gris . . .
 Atheniensar! se hvad domare ni ären.

F A B E L 25.

Kappfäcken.

Aesopi Fabler gjorde gny;

Men kunde ej hvar man behaga.

Ibland et samlat folk, at moralisten bry

Och någon hämnd på honom taga,

Den frågan ställes fram, hyaraf det komma kan,

At, då för andras fel vi ha få klarfynt öga,

Det plär likväl ofs tjena föga,

At våra egna se? . . . Naturen, svarar han,

Vår huldä mor, ofs skänkt en Kappfäcka, der vi bära

På bröstet andra menskors fel,

Och på vår rygg vår egen del;

At ge åt sina barn et roligt skådespel,

Och med et plågsamt ej besvära.

Vi finne ofs dervid, Naturen vare ära!

Vår egen packe lättast käns.

Fastän han så från ögat vänds,

At våra egna ljus ofs sjelfva minst betjena;

Han synas dock så väl, och af så många blofs,

At vi til öfverflöd af andra kunne läna

Den kännedom, som brister ofs.

Den ej af vänner fås, som se vår vackra fida;

Men hämtas bör af folk, som ofs på ryggen ser.

Der löses packen up, der skämtar man och ler!

Den kloka derpå aktning ger,

Och kan en fanning tåligt lida,

Hvar.

) o (

85

Hvaraf han lär at känna fig.

Godt folk! den tjenst ni visat mig,

Jag tacksamt bjuder til at samma tjenst er göra.

J täckens mina Fabler höra.

ANDRA FLOCKEN.

FABEL I. *

Hjelte-digten och Fablen.

En Hjelte-digtare, en Skald af högre classen
Med undran varse blef Æsopus på Parnassen.
O Gudar! ropte han, hvem har dig gifvit lof
Bland jättar, lilla dvärg! at blandas i vårt hof.
Jag vördar din förtjenst, den lilla mannen svarar,
Du tjenar til parad, man derfor dig bevarar,
Du ställs i spetsen fram at hopens undran bli,
Som ryser för din längd och hastar dig förbi,
Man äflas deremot at mig till fälskap äga.
At trycka tankan hop, i korthet mycket säga,
Är ej et ringa vett . . . en hög och ädel fjäl
Kan bärgas i hvad kropp hon lyfter, likaväl.
Af snillet, målningen och sanningen i digten,
Des värde dömas bör, och icke efter vigten.
Nog, är den andras svar, du må dig tränga fram,
Men som en ädel gren, en telning af vår stam.

FABEL 2.

Lejonet och Råttan.

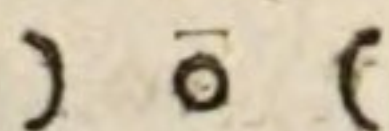
Hvad ger et Lejon rätt at Kunga-namnet bära?
 Den Drott för alla djur, som sig i skogen nära,
 Ej störst och starkast är och ej af bättre blod.
 Hvad gör då honom Kung, och värdig denna ära?
 Hans ädelmod.

Mot svaga öfvas ej hans styrka.
 Han glömmmer brott och tjänster mins.
 Hvem kan med mera skäl en allmän vördnad yrka?
 Vi älska dygden hvar hon fins,
 Och hos de stora henne dyrka.

Af fjelfsvåld mer än öfverdåd,
 En Råtta vid hans fot har vågat hälen gnaga.
 Om det mot Katten händt, han under namn af aga
 Ej dröjt en blodig hämnd at taga.
 Et Lejon gör en Råtta nåd.

Du! som har högsta stället inne,
 Gör nåd! det til din ära hör.
 De ringa fordra minst, för dem det mesta gör.
 Det är hos dem, i deras minne,
 Som en välgerning aldrig dör.

Et giller utlagdt var i skogen,
 Der djurens Kung blir snärd och finna tror sin död.

Af Tiger, Varg och Räf han lämnas i sin nöd.
Men Råttan är sin herre trogen.

Den nåd hon rönt var icke glömd.
När han i trafladt garn med fruktlös ifver stretar,
At frälfa honom hon arbetar,
Fast för hans fyn i stoftet gömd.

Der Hjeltens styrka fåfängt flöses,
Der segra tålamod och tid.
Med tändren på en knut, hon håller sig dervid,
Til des med knuten nätet löses.

Sin skuld har hon betalt. — Uti en ringa vän
Monarken högsta trohet prisar.
Det hjerta för sit folk han visar,
Det hjerta finner han igen.

FABEL 3.

Dufvan och Biet.

De ringas tjenst vi mest behöfva,
(Är sagdt och tål at höras än),
Vis dig i verket deras vän;
Den hjälpsamhet af dig de pröfva,
Dig dubbelt visas skall igen.

En dufva i sin flygt, förtjusad af det höga,
Sig skyldig tror likväl at se på jorden ner.
Hvad ser hon? en insect, men dyrbar för des öga,

Han var i nöd . . . Et Bi har fallit ner
I floden, der det samm och säg des vågor svalla
Förutan hopp om hjälp . . . Af ädel ömkan rörd
Lät dufvan från sin näbb et strå i vattnet falla.
Et strå! för en insect en plank, der han förd
Til stranden mäktig blef at andan återkalla.
Med offer af et strå, som dufvan hade tänkt
At än til öfverflöd uti sit näste fläta,

Hon lifvet åt en usling skänkt,
Och kunde än dertil sin gjorda tjenst förgäta.
Ej få des lilla vän, som fett
Sig med des hjälp ur nöden dragen,
Och väpnar nu sit hela vett
At i den återvundna dagen
Sin tacksamhet tilkänna ge.
Snart låter dagen Biet se,
Som Dufvans kosa troget följer,

Hvar des erbudna tjenst i verket fordrad är.
En skytt har blifvit röjd, som sig i skogen döljer
Och går mot dufvans bröst at rigta sit gevär.
Det ljungar, skottet hörs, men som det blifvit lofladt
Har Bit i skyttens hand sin tagg med ifver tryckt,
Och skottet i en villad flygt
Har med en fåfång låga bloffat.

FABEL 4.

Haren.

Et verkligt mod til ifver retas
 Vid minsta fken af våld och hot,
 Men af en usling ej förtretas.
 Den fega handlar tvärt emot:
 Med svaghet i sin själ han alla laster bärgar.
 Af fruktan för en öfverman,
 Han sig med nedrigheter värjar
 Och der han herrskar, blir tyran.

 En fattig Hare har sit läger
 I skygd af Björnens residens.
 Med vördnad för Hans Excellens,
 Han ännu mera fruktan äger.
 Han kan ej för så mäktigt djur
 Nog förödmjuka sig, sin ringhet nog föröka,
 Nog låga undanflykter föka,
 Sig visa med et ord nog uselt kreatur.
 At alltid jagas, alltid springa,
 Det kostar dock på kött och blod.
 En Hare, fast med litet mod,
 Har dock en ilska ej så ringa,
 Och skulle väl på fall sin stolta granne bringa,
 Om det i hans förmåga stod.

En afton sen han hela dagen
 Har öfvat sig i språng och fjäsk,

Han

Han råkar Grodor i et träsk
Och blir af dessa små för skogens buse tagen:
En rymmer här, en annan der,
Ej haren litet smickrad är
At kunna Björn en gång uti sin lifstid spela,
Ej hjerta plägar honom fela
Mot den sig ej försvara kan.
Hvem tapper är, om icke han;
När intet motstånd honom visas.
Här, tänker han, här skall min magt;
Mit hjeltemod af verlden prisas
Och frälsta mig ifrån förakt.
Jag är en stackare, ty värre!
För både menniskor och djur;
Men hvad man säga vill om mig och min natur,
Är jag dock paddors Nädig Herre.

För stora herrar kryper den
Med all den ödmjukhet de kräfvat,
Som på en liten gård sin skada tar igen
Och kommer torpare at bäfva.

FABEL 5.

Påfoglen och Sång-foglarne.

At pröfva sig och sin förmåga
 Och sig deröfver aldrig våga,
 Den visas högsta omsorg är.
 En däre denna pligt förgäter,
 Och sig med nesa känna lär
 Hvar gång han sig med andra mäter.

Af öfvermod, med skryt och bång,
 Påfogeln, Junos gunstling, ville
 Sig blanda i en fogel-fång.
 Man vet, at denna fogels snille
 Ej svarar mot hans fjädrars pragt,
 Hvarmed han lycka gjort hos Himlens Herrskarinna,
 Som med et prägtigt Hof bevisa vill sin magt
 Och älskar granlåt som Gudinna.
 Men ner i dalen, bland de små,
 Som samfält sina stämmor öfva,
 Man ej så högt begrep om fjädrar hunnit få.
 Man der af rösten vill en fogels värde pröfva,
 Påfogeln, städad, grann och rik,
 I fågring himlabågen lik,
 Förgäfves yfs och halsen drager;
 Han liknar Korpen i sit skrik
 Och för en Korp man honom tager.
 Hvem tål en sådan gäst? med hvisslan, sorl och gny

Han

Han jagas bort ifrån concerten
Och längs åt fältet fläpar fjerten,
Der Argi ögon lyft och nu sin bane fly.
Til sin Gudinnas sköt han matt och andlös hinner,
Berättar der sit olycks-fall
Och svär, at på de små om ingen hämnd han vinner,
Han aldrig mer sig visa skall.
Sin fogel Juno söker trösta:
Var nögd, min vän! är hennes svar,
Var nögd! i mit palats du högsta rangen har,
Glöm ej at dig deröfver brösta.
At pryda dig jag gjort min flit,
För dig i färgers glans ge alla foglar sviga;
Men i en fogel-fång, min vackra favorit!
Glöm ej at tiga.

FABEL 6.

Stora Rådet, hållit af Råttorna.

En Katt, et djur af Tiger-flaget,
 Med Råttor höll en fådan jagt,
 At efter mången blodig slag,
 Knappt någon fants af hela laget.
 En rest af dessa små, som krupit under jord,
 Med smulor höll et magert bord
 Och tog den bistra Katt, som ströfvade kring husen,
 Ej för en katt, men fjelfva busen.
 En dag, när med et hiskligt skri
 Han höres på et tak sin kärleks-handel pläga,
 Ha Råttorna sin helg, en timma ändtlig' fri.
 I deras Stora Råd de gå at öfverväga,
 Hvad medel helst man tror sig äga,
 At hämma Kattens tyranni.
 Herr Præses först och främst man får med undran höra,
 Hans djupa vett är allmänt känt;
 I råd han aldrig braft, fast aldrig honom händt
 At råda hvad sig låter göra.
 Det ljuder ej des mindre väl:
 Han styrker til med goda skäl,
 At man på Kattens hals en bjällra måste fästa,
 Som honom fjerran röja skäl
 Och hindra alla svek och vådeliga fall.
 Förslaget är det aldrabästa!
 En bjällra! det blir skönt! . . . Men hvem skal fästa den?
 Det

Det andra frågan blir, som bordt den första vara.

Gå, du min bror! — gå sjelf min vän!

En svarar, inte jag, och andra intet svara.

I denna strid en timma flyr.

Man sig med hjelpe-medlen bryr,

När Katten ner från taket kilar.

Farväl det Stora Råd! som bort på längsta håll

Från bänkar, bord och protocoll

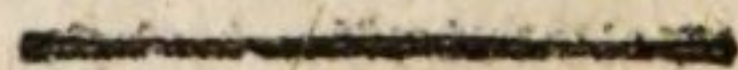
Med snabba fötter undan ilar.

Rådgifvare i öfverflöd

Kring bordet fylla hela kretsen.

De finna bot i högsta nöd,

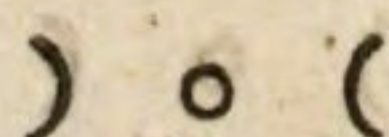
Men hvem af dem vill bryta spetsen?

FABEL 7.

Apans Dom emellan Vargen och Räfven.

En Varg beklagar sig, at han bestulen var.
 Vi lämna det derhän — nog af, han Räfven stämmer.
 Til Apans Rätt han saken drar,
 Der Räfven contra-stämning tar
 För det man oförsynt hans goda rykte skämmer.
 Han stjal likväl, det är bekant;
 Men Vargen ljuga plär — det är ej mindre sant.
 På samma grund de kunna skrika.
 Det felar ej, de få predika,
 Med sådan klagan, sådant gny,
 At Apan mellan skäl, der ingen vill ge vika,
 På begge sidor sannolika,
 Ej någon ända ser på gräl och hufvud-bry
 Och til hvad rum i lagen fly.
 At med en traslig sak ej längre sig besvära,
 Med denna korta dom hon sig ur spelet drar:
 ”Med flärd och falskhet Vargen far,
 „Man bör ej flera prof begära.
 „At Räfven stulit har, det tror jag väl ändå,
 „Man vet at han det handtverk öfvar;
 „Och som jag lagens mening pröfvar,
 „Skall man dem hänga begge två.

När Pål och Pär för Rätten klaga,
 De kunde dömmas likafå.
 Om en allena pligta må,
 Emellan dem kan man dra strå
 Och ej om skälmen miste taga.

FABEL 8.

Två Tjurar och Myrorna,

Tå vå stolta Tjurar mot hvarannan

I örlog drabba, stöta pannan,

Der morde-vapnen höja sig.

Af eldad ifver ögat flammor,

Kring deras fötter jorden dammar

Och luften fylls af deras krig.

Hvad väcker deras vilda läga?

Mån herraväldet är i fråga,

Som ingen delning lida kan?

De högsta skäl! — ach! nej, et ringa

Gör fyllest at de Stora bringa

Til blodig täflan med hvaran.

Tör hända är det blott en yrsel,

Et lynne utan lag och styrsel,

En lek emellan dessa två.

Tör hända lust at modet visa

Och sig för hjeltar låta prisa.

Tör hända krigas om et strå.

Af Myror från en stack i negden

Med undran anses denna fegden,

För dem et prägtigt skådespel.

Ofs, säga de, bör det behaga.

Af deras krig vi något draga

Och taga ej i faran del.

Se der den ena, hvad för styrka!
Se! hur den andra vet at yrka
En fördel i sin oväns trots.
Det krig, vi hoppas, länge varar.
En mera klok i hopen svarar:
Det varar nog at krossa ofs.

För deras fyn vi fåfängt döljas.
En af den andra skall förföljas
Ifrån det fält han öfverger.
Bland dessa buskar der vi gästa,
De skola vapnen åter frästa
Och våra hyddor trampas ner.

Det fannas: ögonblick förhärja
Hvad Myror hela året bärga
Med stilla flit och kloka mått.
De stora rafa, folket lider
Som pligtat har i alla tider
För deras dårskap, deras brott.

FABEL 9.

Läderlappen, emellan två Lekattor.

Tå Systrar, som i Hermlins släkten
 Sig skilja med den bruna drägten,
 Två Lekatt-honor förde krig.

I skrefvan af en mur den ena snäll och vig
 Mot Råttor all sin ifver vände,
 Dem hon ej förr af spåren kände
 Än hon på fältet vifte sig;
 Desutom intet ond, och vän af fjäder-skaran.

En dag en Läderlapp i hennes öde-bo
 Far hufvudstupa in, och märker icke faran,
 Förrän han krammas af en klo.
 Han finner sig likväl... för Foglars patroneffa
 Är denna Fru bekant... han räknas vill bland dessa,
 Och minst han kan sig Rätta gör.

Tvetydig til sin art, han är hvad man behagar.

Ers Nåd, han säger, jag beklagar
 At jag är icke känd, jag är Ambassadör
 Från edra vänner, luftens härar.
 Er hårda tryckning mig befvärrar,
 Jag hoppas at min caräcter
 I ert palats mig skydda lär.
 Mit creditiv jag på mig bär
 Och det består i dessa vingar
 Hvarmed jag mig i luften svingar
 Til prof at jag en Fogel är.

Från Örn til minsta Sparf Fru Lekatt känner alla

Som sig för Foglar kunna kalla,

Men maken hon ej fett ännu.

Hon vill likväl som heders fru,

Sen hon sin ynneft sökt förklara

För deras Stat som honom fändt,

Et okänt spöke låta fara,

Som gör sin affkeds-compliment,

Den knapt hon värdigas besvara.

Vår Läderlapp ur våndan fri,

Förnöjd med sit bedrägeri

Och den person han illa spelar,

I dagen återfar, som alltid honom bryr,

Der utan fansning, blind och yr

Han alltid råkar äfventyr

Och än en gång om vägen felar.

I skrefvan af en annan mur

Den andra systern låg på lur

At Foglar fanga och förstöra.

Hon led ej dessa små, som yfvas af sin flygt,

Men Krypfa deremot och Råttor kunde trygt

På hennes vänskap räkning göra.

Vår resande som vilse far

I detta Lekatt-bo, som lika vådligt var,

Värdinnan midt i synen flyger.

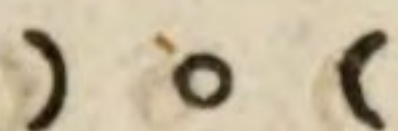
Der blir et larm, som en och hvar

Kan lätt begripa; Lappen tar

Det råd han finner bäst och sig på fidan smyger:

Han märker hvar han anländt har,

At

At han sin skapnad måste byta
Mot en som mer behaglig är,
Och ej med Fogel-caracter
Hos denna Syfter Lekatt skryta,
En Fru som intet skämt förstår.
En Rätt-figur, förutan här,
Som kommer honom nu til måtta,
Han ställa vet i sådant lag,
At han i qvickhet och behag
Mer Rätta visar sig, än någon verklig Rätta.
Fru Lekatt tror, at hon har drömt.
Långt från at hon i vrede ljungar,
Hon all sin harm och ifver glömt
Och tar det stackars djur, hon nyfs til döden dömt,
För en ibland de söta ungar
För dem hon känner något ömt.
Vår Lapp på detta fått sig frälsar andra gången.
Förträffelig comediant!
Han visar sig så god som mången
På verlds-theatern väl bekant,
För hvilken aldrig utväg felat;
Som *intet* i sig själf kan fynas hvad han vill;
Som Hatt och Mössa *) ömsom spelat
Och hör dem ingendera til.
Et sådant snille lyckligt prisas;
I verlden, ofta nog, des förmon kan bevisas,
Men på en kort och oviss tid.
Det får den lilla Lappen pröfva,

*) Namn på forna Partier.

Som utan uphör håller vid
At sin förfälnings-konst i skilda skrefvor öfva.
Hur obetydelig person,
Hur litet ondt han mäktar göra,
Han mistänkt blir at squaller föra.
Til slut han hålles för spion.
Två systrar uti tankfätt skilda,
Och af den andan lika vilda
Som hämtas i partiets krig,
Mot Lappen göra et, at ändtlig' hämma sig.
En Lekatt klöser läder-vingar
Med dem han spelt Ambassadör,
Den andra med sin klo til jorden honom tvingar
Och der på Rättan ända gör.

Sit mål förfälning fällan hinner,
Man röjer hvad hon innebär.
Var ärlig, vis dig som du är,
Ju mer du käns, ju mer du vinner.

FABEL IO.

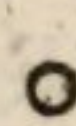
Jagthyndan och hennes afföda.

Stäng hufet til för folk, dem man af ryktet känner
Förfarne i den konst at föda sig med rof.

Hos närmsta slägt, hos bästa vänner
Af sin natur de visa prof.
De stöfva kring i alla Rätter,
I största hus, i minsta vrå.
Om du för dem ej riglen fätter,
Så får du sjelf på porten gå.

En Hynda, intet af de täcka
Som kring en skönhet hålla vakt,
Men af de grofva djur, som larm i skogen väcka
Och gå mot Björn och Varg på jagt:
Hon til en Bandhund går at föka
Få låna hus på några dar;
Sit slägte skulle hon föröka,
Dertil et skjul af nöden har.

Den Hund hon ber derom, var loffad ur sin boja
Och efter långlig tjenst til flut
Med möda fått en liten koja,
Den han af vänskap lånar ut.
At låna och få lånet åter,
Två skilda ting, som natt och dag!
Det ena sker med godt behag,
Det andra utan strid sig sällan göra låter.

När man har möda nog med folk, som skryter dock

Af mycken verld och mycken ära;

Hvad vill en fattig Hund af Jägerfkan begära,

Som lärt i ständig strid, med skogens vilda flock,

Ej annat språk än hot och pock,

Ej andra seder sett, än rifva och förtära?

En vecka går förbi, han söker ändtlig' då

At i sit hemvist återträda,

Och ber sin gäst hon flytta må.

Omöjligt! med de många små

Som tåla ingen luft och äro alt för späda.

At undfly deras gnäll och modrens klago-fång

Han dröjer än en tid, och hoppas denna gång

Man ingen urfäkt förevänder.

Men alt hans hopp sin väg med alla löften far.

De många små ha många tänder,

Och modren än dertil et öfvadt antal har.

Man alla dem åt värden visar,

Som väl begriper detta svar,

Sin koja öfverger och ödet lyckligt prifar

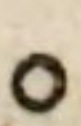
At få behålla skinnet kvar.

FABEL II.

Lejonet och Bromsen.

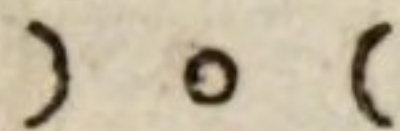
Sämsta kräk uti naturen,
 Vågar du at nalkas mig?
 Ropar Kungen ibland djuren
 Åt en Broms som visar sig.
 Bromsen sticknas — mindre våller
 Eld och låga hos de små.
 Vet du, svarar han, jag håller
 Hvad du vill, at jag skall rå.
 Du är Lejon, mån det säger,
 At du ej är djur som jag?
 Fast du flera lispund väger,
 Är jag ofta mindre svag.
 Bromsen far, i det han svarar,
 Midt på hans Durchleuchtighet:
 I det krig som han förklarar
 Ömsom hjelte och trumpet.
 Än han sticks och än han furrar,
 Än på rygg och än på lår,
 Än kring Lejon-näsan hurrar,
 Som blir märkt af flera får.
 Mot en djerfhet utan like,
 Lejonet i raseri
 Vapna vill sit hela Rike,
 Fyller luften med sit skri.
 Hofvet sig i kulan smyger,

Alt.

Allmän skräck i landet är.
 Drotten sjelf kring fältet flyger,
 Liksom jagad af en här;
 Fåfängt sig på jorden kastar,
 Fåfängt söker skogens hamn,
 Hvar han flyr och hvar han rastar,
 Bär han kriget i sin famn.
 Lika ljud för örat spelar!
 Af et kräk, incognito,
 På de aldraömsta delar
 Styng på styng! och ingen ro!
 Djurens Kung, i all den ifver
 Som en dödlig smärta ger,
 Sjelf sit sköte sönderrifver
 Tills han magtlös dignar ner.
 All den fäfeliga fegden,
 Rytandet så fjerran spordt,
 Darrandet af hela negden,
 Hör! hvad alt en Broms har gjort.

Stora Herrar häraf lära,
 At ha aktning för hvar man,
 At ej fåra någons ära,
 At den minsta hämnas kan.
 Hvar en har, hvem han må vara,
 Hur man honom kufva vill,
 Egen heder at försvara
 Och en egen tagg dertil.

FABEL 12.

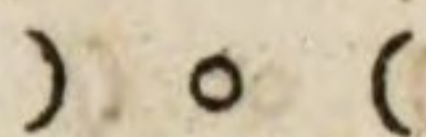
Räfven och en gammal Tupp.

En Tupp, som i et träd har valt sit lägerställe,
Der han ej fåfängt var på vakt,
Blef helsad af en listig fälle,
En Räf, hvars namn i denna trakt
Af många strek var så beryktadt,
At alla Höns ur vägen flyktat
Och minsta Kyckling lärt at taga sig i akt.
Mot dumma Höns at spelet tappa
Hvad skam för sådan Räf som han!
Han ej som ovän skada kan
Och söker nu som vän at någon däre snappa.
Med fader Tupp han börja vill.
Vet du, han talar gubben til,
Hvad nytt som händt i dessa dagar?
Et nytt som fäkert dig behagar:
At Höns och Räfvar ingått frid.
Partier ifrån denna tid
Ej skola skifta våra lagar.
Vi Räfvar under edra tak
Få bygga bo och frihet andas.
Och alla Höns, hvad härlig sak!
Kring deras koppar, efter smak,
Förnöja et begär der ingen fruktan blandas.
Vår Tupp ej fätter mycken tro
Til denna frid, men likväl svarar,

At

At han dermed sig nöjd förklarar
Och hoppas, om den länge varar,
At sluta fina dar i ro.
Han aldrig brutit frid och fämja.
Han finner krig et vådligt spel
För både Höns och Räf . . . och lofvar för sin del,
At deras vänskaps-band med alla krafter främja.
Kom, fäger Räfven, kom då ner!
Vi kunna ju tillsammans leka.
Til prof af vårt förbund du lär mig ej förneka
Et samntag, hvarom jag dig ber.
Et samntag! svarar han, — en vän är god at äga,
Jag har af alla slag — men tillåt mig likväl,
För visla mig bekanta skäl,
At vänskap med en Räf på nödigt afstånd pläga.

FABEL 13.

Korpen som ville härma Öرنen.

Et Får af Jofurs fogel rövvas.

En Korp, som vittne är til detta hjelte-prof,

I lyftnad efter feta rof

Ej Öرنen efterger, och tror ej mer behöfvas.

Det fordras likväl mer, det fordras Öرنens klor

At gripa Lammens digra mor,

Det fordras Öرنens kraft och framför alt hans vingar,

Hvarmed i Dunder-gudens flott

Han undan Herdens påk sig fvingar,

Som föker näpfa flika brott.

Utaf en mindre bof ej faken borde vågas.

Hon vågas dock, ap'titen rår

Som hos en Korp allena frågas.

I fällen af et ullrikt Får,

Som rövvas fkall med hull och hår,

Han fina morde-krokar fänker.

Hvad fångft han gör i ftörfta haft!

Men när dermed han flyga tänker,

O gudar hjelp! han fitter faft.

Förgäfves föker han at fig ur fnaran reda,

Han blir af Herden löft, men får med fkammen gå.

Hans vingar klippas af, til varning för de små,

At af de ftoras brott ej låta fig förleda.

Rättvisan är et Får; af den som magten har,
Hon låter sig i ullen draga.
I fällen deremot den svaga
Med bägge händern fastnar qvar.

FABEL 14.

Åsnan på jagt med Lejonet.

Sit bord Herr Lejon önskar fira
 Med bästa villebråd. Han vill sin högtid fira.
 Hvad högtid vet man ej, han har af alla slag,
 Med röda ziffror hvarje dag
 Är tecknad uti hans calender.
 För hvarje dag en jagt! Ej jagten räcker til.
 Den flock som andas i hans länder,
 Sit skydd i skogen sökt och ej beqvämas vill,
 At efter nådigt bud på fältet comparera.
 Herr Lejons röst är känd, dermed kan han ej mera
 Sig lofva någon lycklig jagt.
 At hopen ur sin fristad skrämma,
 Han tänker nyttja Åsnans stämman,
 Som okänd var på denna trakt.
 At tjena til trumpet är Åsnan alltid färdig
 Och af sin dumma djerfhet värdig
 At hedras med et sådant kall.
 Så länge skog ur jorden runnit
 Och djur i skog sit läger funnit,
 Man aldrig hört et större skall.
 Herr Lejon utan möda jagar
 En häpen flock som sträckt gevär,
 Och med förråd för flera dagar
 Til kulan vänder om, när Åsnan sig beklagar,
 At ej hans lön i fråga är.

H

Han

Han kan likväl med skål begära,
At ej i rofvet lottlös bli.

Han, Åfna, alt har gjort! och med sit tappra skri
Förvärfvat en odödlig ära.

Ja, svarar djurens Kung, med et föraktligt skämt,

Du skogens hjelte är, när frågan är om skrika.

Om blott jag hört din röst och icke känt tillika

Din fläkt och din person, som ingen dödlig skrämt,

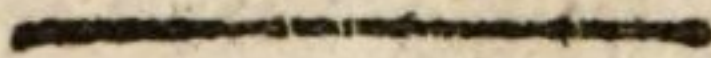
Du hade tvingat mig at vika.

Skryt ej af dina hjelterön

Du, som til andras fall din fräcka stämman länar:

Förakt af den du nedrigt tjenar,

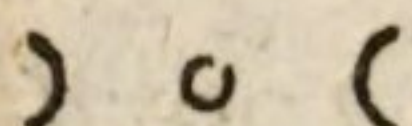
Storiskrikare! det blir din lön.

FABEL 15.

Kattan förvandlad i Qvinna.

En Man sin Katta höll så kär,
 At mången för sin ägta maka
 Ej samma hjerta har och mindre trogen är.
 Alt sällskap kunde han föråka,
 At leka med sit täcka djur.
 Hans Katta, ung ännu, ej røjde sin natur:
 Med sina späda klor och tänder
 Hon förde blott et menløst krig;
 Hon likfå sedig var, som qvick och lätt och vig,
 Och svansen blygsamt reste sig,
 När ryggen ströks af husbond's händer.
 Ach! tänkte denna Man, om jag
 I verlden fann en sådan Qvinna,
 Med samma oskuld och behag,
 Hur nöjd jag skulle mig i hennes armar finna,
 Och ej til morgon mig befinna,
 At anta Hymens stränga lag.
 Men, Óde! ropar han, om du ej kunnat fatta
 I kvinno-bröst så mycken dygd,
 Som hos min Katta fins; förvandla då min Katta!
 Som hustru skall hon bli et mönster i vår bygd.
 Til dårars straff det stundom händer,
 At Ódet deras böner hör.
 En morgon, när sin syn til Kattans bädd han vänder,
 Han der i stället ser, hvad hans förundran gör,

Hvad knapt han vågar tro — en Flicka!
Hans Katta lik til punkt och pricka.
Det hennes vålnad är och hennes hvita skinn,
I ögat samma eld, som tog hans hjerta in.
Det är hans Katta sjelf! hvem annan kan förena
Så mycket vackert, fromt och godt?
At vinna en så dyrbar lott
Och framför annat alt at äga den allena,
Han haftar at på lagligt vis
Sin skönhet i besittning taga,
I väntan af et paradis,
Som många männer plär bedraga,
Den däre, hvarom frågan är,
Förfent i ägtenikapet lär,
At unga Kattor gamla blifva;
At af den hand, hvarmed de lekt,
En vacker dag de skinnnet rifva
Och bita den de fordom smekt.
Hvad! skall en ärlig Man en sådan medfart röna
Af den han uphöjt har til Fru?
Hon är förvandlad, säger du,
Til skapnad, namn — Men hos den Sköna
Naturen Katta är ännu.
Naturen kan man ej förbyta.
Hon döljas kan en tid, men hvilken vågar skryta
At äga henne läst i et beständigt band.
Sin husfru-rättighet hon aldrig öfverlåter.
Om hon på porten drifs, som hända kan ibland,
Hon genom fönstret kommer åter.

FABEL 16.

Den Sjernkloka och Folket.

En Lärd som himlens lopp betraktar,
 Sin egen gång få litet aktar,
 At ur sin kosa förd han faller i en grop.
 Af Folket deromkring, som samlas vid hans rop,
 Och i fit skämt ej orden väljer,
 Man hör från alla håll: Se der vår Lärde Man,
 Som alla ljus på himlen täljer!
 På jorden mången tok är mera slug än han.

 Du stämmer in, Alcipp! med hopens dumma löje,
 Den Visas svaghet gör dit nöje.
 Du sjunger seger vid hans fall,
 När han med uplyft syn förtjusades i det höga.
 Et dylikt dig ej hända skall,
 Du ser på jorden ner och fäster der dit öga.
 Du har dertil de bästa skäl
 Och vill din syn med ingen byta;
 Men flera med den gåfvan skryta,
 En oxe gör det äfvenväl.

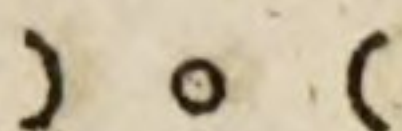
FABEL 17.

Lemmarnas upror emot Magen.

Skola vi beständigt träla
 För at fylla Magen opp?
 Säga, i en mjältsjuk Kropp,
 Hand och Fot, som heldre gräla
 Och i orklöst tidsfördrif
 Öfver Kroppens brister klaga,
 Än de någon möda taga,
 För des rörelse och lif.

Öfver Magen alla skrika.
 Fast den tjänst som kräfves ut
 Och han får med mycket prut,
 Föder Lemmarna tillika,
 Undras dock på hans behof.
 Himlen vet hvart alt tar vägen!
 Altid han om hjälp förlägen
 Fordrar nya lydnads-prof.

På besvär som oss föröda,
 Af en Medlem ropas ut,
 Bäst at göra tidigt flut.
 Må Herr Mage sjelf sig föda,
 Fresta sjelf at löpa kring.
 Samma anda intar flera,
 Som i verket conspirera
 För at göra ingen ting.

Härligt bud för matta Händer,
Svullna Fötter, smala Ben,
Sjuka Lemmar i gemen,
Styfva Knä och ömma Tänder!
Inga fyflor och besvär
Skola deras dvala störa.
Kroppen hvilar på fit öra,
Men hans hvila dödlig är.

Magen dömd at hunger lida,
Se'n han skriket flera dar,
Åger ingen näring kvar
At i blod och nerver sprida.
Allmän vanmagt! allmän nöd!
Lemmar, som af harm och lättja
Allmän pligt å fido fättja,
Sluta med sin egen död.

Högsta Magten är en Källa.
Frukten utaf Folkets flit
Genom ådror ledes dit.
Alla närings-safter qvälla
Derifrån til stad och land.
Skola Folk och Förste trifvas,
Af en hog de böra drifvas
At hvarannan räcka hand.

FABEL 18.

Grodorna som begära en Kung af Jupiter.

Ledsna vid sin Republik
 Grodorna en Kung begära;
 Jofur trött vid deras skrik,
 Unnar dem en sådan ära.
 Hos sin Furste, denna flock,
 Som med lämpa styras ville,
 Fordrar ej et eldigt snille:
 Guden kastar ner en Stock.

Ner i kärret i fit fall
 Stocken uprör hela mörjan.
 Vattnet drifs mot närmsta vall.
 Af en Kung, som i sin början
 Lik en hjelte bådad är,
 Väntar man de högsta dater,
 Och at snart bland större Stater
 Puffen figurera lär.

På et buller utan mått,
 Följer tyftnad utan like.
 Minsta ljud från denna Drott
 Fåfängt väntas i hans Rike.
 Stocken är, hvad Stocken var
 Förr'n han drogs ur skogens gömma.
 Huru länge skall han drömma?
 Frågas efter några dar.

Steg

Steg från steg man närmre går,
 Skriker i Monarkens öra.
 Själen tecknar intet spår!
 För at sista proövet göra,
 Några våga sig en dag
 Rida denna stora kroppen;
 Efter följer hela troppen,
 När man ser at det tar lag.

Jofur! ropas med en röst,
 Hvad för Kung har du oss gifvit,
 Fötter, armar, hufvud, bröst,
 Alt af trä har skapadt blifvit.
 En orörlig, stum colofs!
 Store Gud! gif oss en annan,
 En med litet lif i pannan,
 En som heder gör för oss.

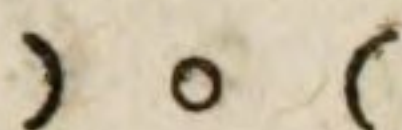
Fastän hopen utan skäl
 Klagar efter gammal vana,
 Jofur dock, at göra väl,
 Byter Stocken i en Trana.
 Hvad för majestätlig syn!
 När en Förste utan like
 Tycks ur hvassens låga rike
 Räcka halfen op i skyn.

Men när halfen böjes ner
 Och en näsvis skara knipes
 Af den näbb man öpnad ser,
 Hvaraf bruket först begripes;

Då är Grodors undran all,
Då har hoppet dem bedragit;
Jofur som har miste tagit,
Ån et byte göra skall.

Blinda hop! är Gudens svar,
Hvad för Kung kan dig behaga?
Du en from föraktat har,
På en sträng du vågar klaga.
Du har en, var nöjd med den.
Byten ha ej gjort dit bästa,
Önska ej at flera frästa,
Oviss hvad du får igen.

FABEL 19.

Bocken och Räfven.

En Bock med vördigt skägg, men ej des mera vett,
En morgon med sin vän, en gammal Räf, spaferar,
Hos hvilken han med undran sett
Et snille som han högt värderar.
Fast hjertat ej det bästa är,
Hvad gör det, tänker han, jag hos en vän begär
Förstånd och kunskap som mig fattas.
En Bock bör vilst lycksalig skattas,
Som följa kan få värda spår.
Han med Herr Räf kring fältet går
Och lyktat har en lof, när törsten dem förmår,
At ner uti en brunn hvarannan följe göra,
Der vattnet op til mun och öra
På dessa snåla gäster står.
När törsten blifvit släckt och magen fått sin råga,
Vill Bocken hoppa op, som han har hoppat ner!
Det går ej lika lätt, han måste Räfven fråga,
Om han ej något medel fer,
Hvarmed man komma kan tillbaka.
Min vän! är Räfvens svar, derpå var jag betänkt,
Förrän jag mig i gropen fänkt
Och vågat der en droppa smaka.
Lyft dina framben op, tryck ner din ludna haka,
Sätt dina horn mot denna sten;
Din rygg, i detta skick, skall mig til stege tjena.

Så snart jag hunnit op, skall jag ej vara sen
At dig, til nödig hjelp, min tafs i stället läna.

Hvad lycka, ropar Fader Bock,
At vara förd af fluga vänner!
Förutan skryt, jag tänker ock,
Men mellan ofs likväl bekänner,
At om jag än, med ångst och svett,
I all min tid min hjerna bråkat,
Jag aldrig på den utväg råkat,
Som du i första blinken fett.

Så plär en dårad verld för snille mången prisa,
Som tjenar blott sig sjelf och duger ej til mer.

Herr Räf sig knapt ur faran ser,
Ån han med ömklig röst, at ej sin falkhet visa,
Beklagar at hans svaga tafs

Ur djupet af en brunn ej draga kan en börda
Så tung som Bocken är, hvars pund han måste vörda,
Hvars skägg allena gör et las.

Om lyckan framgent mer benägen
Kan skaffa dig den hjelp, hvarom du är förlägen,
(Han rår en fattig Bock til slut:)

Min vän! gå aldrig in, der du ej känner vägen,
På den en gång du kan gå ut.

Gå! svarar han med harm och ifver,
Min största dårskap var, för den jag straffad blifver,
At på en bof jag byggt mit hopp.
På vänner rygg han klifver opp
Och dem i nöden öfvergifver.

FABEL 20.

Örnen, Vildsvinet och Kattan.

Tå vå hushåll delte mellan sig
 En hög och skuggrik Ek. Des topp var Örnens näste.
 Sin kula vid des rot en Vildsvins-hona fäste.

Emellan dem var aldrig krig.
 Den ena förde hem, til sina ungars föda,
 Det rof han fångat i sin flygt.
 Den andra förde lika tryggt
 Sit byte ur den jord hon gräft med svett och möda.

Emellan två som af hvaran
 Ej något intrång kunde lida,
 Ej misstro ägde rum. En granne på sin fida
 En granne i sin väg ej fann.
 I skygd utaf en Ek man hade återfunnit
 Den helga frid som jorden flytt,
 Om sqvallret äfven dit ej hunnit
 Och lust at gapa efter nytt.

Et hol var midt i Eken ledigt.
 En Katta ber, at der få lägga sina små.
 Fru Vildsvin och Herr Örn, som intet svek förstå,
 Med nöje ta emot et djur så tamt och sedigt.
 Den tredje uti deras lag
 Et lämnadt mellan-rum skall fylla.
 Hon trifs i luft, hon trifs i mylla,
 Och jamar begge til behag.

Men

Men begges död hon hemligt hvälfver,
At sig en kräflig rätt af deras ungar ge.
Hon för den enas klor, den andras tänder skälfver.
För svag at öfva våld, hur skall hon sig bete?

De måste fjelfva sig förgöra.
At bringa dem dertil, af fruktan för hvarann,
Hon bjuder sig at posten föra,
Hvarmed i begges bo hon insteg vinna kan.

Hvem äger Kattans nit? hon fram och åter flyger
Från Ekens rot och til des topp;
Men alltid något nytt uti sin tidning smyger,
Som väcker harm och fruktan opp.
I toppen gifs hvar tum tilkänna,
Som ner vid roten bökad var.
I gropen är bekant hvad kosa Örnen tar,
Hvad rof han spänt och tänker spänna.

Ej längre Luftens stolta Drott
I solens krets sig vågar höja.
Han i sit näste stängd, i råd med Kattan gått,
At en förrädisk stämpling röja:
Han hör at Eken undergräfs.
Des fall som bådadt är, hans hela bo förskräcker.
Han sina ungar der betäcker
Och utan andrum sjelf förqväfs.

Ej Skogens Dotter mer, af eldad ifver väpnad,
Förfärar Jägarn med sin syn.

)

o

(

Af Kattan har hon hört med häpnad,
Hur Örnen rustar sig i skyn.
Et anfall i sit bo hon tror med skäl befara,
När hela negden plundrad är.
At sina ungars lif försvara,
Hon sig med oro sjelf förtär.

Den Ek som dessa två med glädje fordom bärgat
Med fasa skyler deras grift,
Sit läger öde ser, af samma odjur härjadt,
Som dödat begge med sit gift.
Hvad hade hindrat dem at livets nöje draga,
Om aldrig mellan sig de lidit någon tolk?
Exemplet tjänar ärligt folk,
At höra blott hvaran och spejare förjaga.

FABEL 21.

Vargen och Storken.

Herr Varg är glupsk, om någon är.

Han i en déjeûné förtär

Hvad hela året om en bonde kunde föda.

Hans snålhet ofta dock gör honom nog besvär.

En gång han äfven var på vägen at sig döda

Med det han tog för stor portion.

Hur bred hans strupe var, ej stycket kunde väljas:

Det fastnar — andan qväfs — han börjar dödligt qväljas.

Fru Stork hans vända ser och dömmar af person,

Hvad sjukan är som honom plågar.

I hopp om lön hon curen vågar,

Som kunnat bli för henne dyr.

I Vargens vida gap hon få behändigt styr

Sin långa hals, och näbben tränger

Så djupt i strupen ner, at stycket råkas der,

Som väg för smärre bitar stänger.

Canalen renfas med besvär.

Af glädje utom sig, så snart han ledig är,

Vill Vargen i sin famn sin Doctorinna fluta.

Den äran, säger hon, är jag ej mån at njuta,

Hon äfventyrlig vara plär.

I stället jag min lön begär,

Hvarpå min Herre ej lär pruta.

Din

Din lön! är Vargens svar, var nöjd, min goda vän,
At ur mit öppna fvalg du oskadd kommit åter,

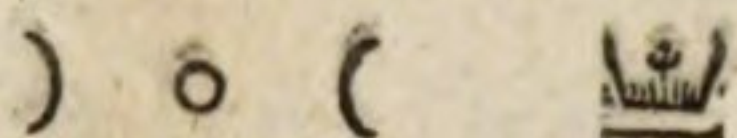
De stora tjenas — lycklig den

Man samma ynneft rona låter,

FABEL 22.

Räfven och Rönnbären.

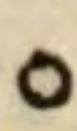
En svulten Räf ser långst i skogen
En högröd frukt, som lyser fram
Ifrån en prägtig Rönn, med hög och reslig stam.
Den frukten syns ej endast mogen,
Han få i verket är — För Räfven hvad för fynd!
Han aktar ej för någon fynd,
Om hela årets växt han kunde åt sig rövva.
Hans fötter ej på jorden töfva,
I några skutt han hinner dit.
För Trädet yttrar han sit nit
Och hoppar deromkring med outtröttlig flit
At til de sköna bär sig svänga,
Som för at reta hans ap'tit
I klasar öfver nosen hänga.
Men när, med all sin svett, han dem ej räcka kan,
Sin harm han dölja tror, med det han stämman höjer:
De äro sura, ropar han,
En fådan kart mig ej förnöjer.
Vänd ögat fjerran från det mål som nekas dig,
Du kan nog snart det aldrig lämna;
Men tig! — i det förakt hvarmed du dig vill hämna,
Din svaghet endast röjer sig.

FABEL 23.

Vislan i Vifthuset.

Et Vifthus aldrig är så tätt,
At något hol ej fins. — En Visla smal och lätt
Sig tränger genom et der knapt en Rätta tittat.
Man undrar hur hon vägen hittat,
Och harmas bland de små af samma profession.
En så betydlig person,
För hvilken mössen måste vika,
Så tom och mager som en Skrika,
Kan ensam göra slut på hela provision.
Hvad Råttors fruktan gör til större delen händer.
Fru Visla visar sig, på några dars visit,
Uti et vifthus expedit
Och lämnar der ej någon bit,
Som ej är märkt af hennes tänder.
Med resten sysselsatt hon hör et häftigt gny,
Som henne all ap'tit betager.
Til sit bekanta hol hon sig med möda drager,
I hopp at tidigt undanfly.
Men fåfängt alt försök at någon utväg finna.
En buk ovanligt stinn förbjuder all retrait.
At hindret ligger der kan Vislan ej besinna;
Hon känner sig ännu ej mätt,
Och hörs på jord och himmel klaga.
Hvad! frågar hon, ser jag ej rätt?
Mit minne kan mig ej bedraga,

Det är ju samma hol, der jag gått in så lätt,
Jag borde kunna der gå ut på samma fätt,
Men ryms ej der en gång så länge bullret varar.
Min casus är besynnerlig.

Det finner ingen an', en liten Rätta svarar,
Som får med löje hämna sig,
Vårt vifthus annat hull dig gifvit.
Min vän! du mager kom härin,

Och har ej lof at gå, förrän du tömt dit skinn
Och lika tunn om fidan blifvit.

FABEL 24.

Friden mellan Vargen och Fåren.

Med falska grannar svår är friden
 Det värsta onda är dock friden.

Från världens första tid, emellan Varg och Får
 Var kriget fördt med delad lycka.
 Om Vargen har förmått et lam ur hjorden rycka,
 Han nästa dag med bane-får
 Och oförrättad sak har dragit sig tillbaka.
 För Fårets fäkerhet des trogna hundar vaka,
 Som fast de ej förmå at fånga bofven ut,
 Likväl på flykten honom drifva
 Och klösa den som gått at rifva.
 På kriget medlertid man hoppas intet slut,
 När Vargen ändtlig' går at smickra fina grannar
 Med löfte om en evig frid,
 Hvarom i et beslut man utan möda stannar.
 Til trohets-pant man lägger nid
 I fårens sköt, hvad dyraft aktas,
 Små hjertans ungar! som betraktas
 Med moders-ömhet af hvart får.
 Hvem ej af denna pant en gyllen framtid spår?
 Hvad har man deremot at skänka
 Åt nådig Varg, om ej en fåfång blifven vakt
 I fridens fälla lugn — ty hvilken vågar tänka
 At sådant mer behöfs? — det är ej i vår magt

(Så tala dessa får) at staten underhålla,
Hvem ser ej hvad förtret ofs våra hundar vålla
Med deras bitterhet mot Vargen och hans små,
Han har ju låtit ofs förstå,
At han ej deras gläfs kan längre tåligt höra,
Som föka friden mistänkt göra;
De må då gifvas ut, när han dem lofvar föra
Med största fäkerhet i någon tjenlig vrå,
Det utan motstånd sker af fårens forna vänner,
Som akta icke värddt i spetsen längre gå
För hopen som sig sjelf vil rå
Och ej försvarets värde känner.
Jag rys för sagans flut, man ser hur det skall gå,
När snart de hjertans föta små
Bli glupfka ulfvar, fädren lika,
Och med de gamle göra et,
Och ingen hund är til, som med en ädel svett
Kan värja faran af — Hvert skola fåren vika,
Der döden ej i deras spår
Dem träffar, faller ner: et vanligt flut för får
Som lyftra efter nytt och fina vänner svika.

FABEL 25.

Segren öfver Lejonet.

En Hjelte med fin hand et Lejon dödat har.
Jag dig förvånad ser; men låt din undran falla,
Vet, at det blott en målning var,
Et öfverdrifvit pris — man plär det finicker kalla,
Som i et snille-verk ej räknas ofs til fel
Der mästarns hand och färger prifas
Och Hjelten har den minsta del.
För Allmänhetens syn när denna tafla visas,
Et Lejon går förbi och med et löst förakt
På menckjans skryt sig söker hämna.
Låt prifas eder öfvermägt
På taflor, fäger han, vi er den äran lämna:
Hvem annars edra dater mins?
Om våra segrar skogen talar.
Er lycka är, i våra dalar
At ingen målar-verkstad fins,

FABEL 26.

Käringen mot Strömmen.

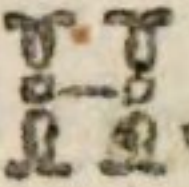
En Gumma fallit har från stranden,
 Der hon et klappadt linne sköljt.
 Man tror at hon med strömmen följt
 Och hastar samma väg, at räcka henne handen.
 Hvert går ni? ropar en, hvars nit tilkänna ger
 At den fördränkta var hans Qvinna,
 Gå op för klippan! — längre ner
 Är intet hopp at henne finna.
 Tro ej at strömmen i sin fart
 Förmått min gumma med sig draga:
 Hon sig et nöje gjort (jag känner hennes art)
 At tvärt emot sin kosa taga.

J stränga Herrar Critici,
 Som ha den syflan på Parnassen
 At tvätta hela las med prose och poesi,
 Til er kan sagan lämpad bli,
 När dränkte i pedanteri
 J öfven ut ert tyranni
 Til plåga för den vitttra classen.
 Den som at skyddas för ert hot
 Vill med ert gräl sit snille qväfva,
 Han skall mot bruk och smak med alla krafter sträfva
 Och hela allmänheten jäfva,
 Er smak är alltid tvärt emot.

TREDJE FLOCKEN.

FABEL I.

Fablens Magt.

vad nöje i Æsopi spår

At Djurens Rike genomvandra,
Betrakta landets barn! så skilde från hvarandra
Som blomster på et fält och dagar i et år.
Åt deras äfventyr vi kunna örat läna.

Historien ofs mindre lär,
Der vi de Stora se, som fällan det förtjena,
Och när med eld och svärd man mättat vårt begär,
Om sanningen ej frågan är.

Hon sig med mera förmån visar
I lätta digter klädd, och fast i allmänhet
Man digten blott för digten prisar,
Hon för en tjenlig dag sit ställe välja vet.

Så Fablen sin förträfflighet,
Sin magt bevisat har på allmänhetens öra,
När fordorm i Athen hon tvang et lättfint Folk
At sin Orators stämman höra.

Förgäfves sanningens och Fosterländets tolk,
Förgäfves han försökt at hopens ifver väcka
Mot Macedonarns våld — än dundrande förskräcka
Och än med ömma ljud at bilda faran af;

Hans dån mot kalla marmorn stötte
Och flög med vädret bort, hans ömhet ingen skötte.

Oratorn harmsen öfvergaf

Sit höga språk och tog sin ton af Fabulisten:

Det hände sig en gång — knapt hördes dessa ord,

Ån forlet stilladt var, en allmän tyftnad spord

Från torget intil förstu-qvisten.

Det hände sig en gång på resan, sade han,

Der Svalan och en Ål och Ceres vår gudinna

En dag tillsammans bragt, at de vid slutet finna

En ström i deras väg — At andra stranden hinna

Var Svalans fak, man vet hur lätt hon flyga kan;

Och Ålen som sin hembygd fann

I strömmen, på des vågor fördes,

Ån Ceres? ropas med en röst

Af folkets fikna hop som öfver torget hördes,

Hvad gjorde hon? — Gudinnans bröst,

Oratorn svarade, af retad ifver tändes

Mot er, des Folk, mot er! som mig om sager spør,

Ej frågar hvad Philippus gör,

Vet! detta ögonblick, hans svärd mot staden vändes.

O Gudar! är det tid at ge på sager akt? —

Oratorn ser sin stämmas magt,

Sin eld i allas ådror guten

Och snart en väpnad stad i fältets höjda dam.

För fanningen var vägen sluten,

En Fabel trängde henne fram.

FABEL 2.

Räfven med stympad svans.

En Räf, som ut i härnad drog,
 Sin svans til sköfling måste lämna
 Och från den olycks-stund, at sig på ödet hämna,
 I osmak alla svansar tog.
 Han til sit mått dem ville bringa
 Och se de långa släp ur bruk
 Hvarmed sig stolta bjäffar svinga.
 När ser man ej en afundsjuk
 Beväpna sig med skäl at andras pragt förringa?
 Så gjorde denna Räf — med ryggen mot en sten,
 Som dolde hans förlust, han med en ifrig stämma
 Fördömde svansars bruk: Lär, säger han, at hämma
 Et skadligt öfverflöd, som fastnar vid hvar gren
 Och slingrar sig kring våra ben
 Och länder oss til högsta men,
 När i en hönshus-dörr vi lida någon klämma.
 Af dessa ömma skäl det mogna råd han gaf,
 At svansen borde skäras af
 Som obehväm och tung at bära.
 I hopen en, som nyfen fått
 Af krigets slut och ringa ära,
 Derur med stympad svans vår talare har gått,
 Ser skälet til hans nya lära
 Och vågar af Herr Räf begära
 At för et menlöst nöje blott

Han

Han ryggen visa täcks — Bestört och nederflagen
Herr Räf med stubbig svans, för allas ögon röjd,
Sig smyger sagta bort, uti sit hopp bedragen
At i et samfund ändra lagen
Hvarmed han ensam ej var nöjd.

Gif akt på dem som bruket klandra,
Om någon hemlig brist förmår dem ej dertil.
Den fins som nya bruk med högmod stifta vill,
At truga sina fel på andra.

FABEL 3.

Harens Öron.

Et Lejons skinn i trängflen rifvit
 Bar märket af et horn, men hvem det hornet bar,
 Des ägare sit namn har ej tilkänna gifvit.
 Han teg och gjorde väl — fast han til sit försvar
 Har kunnat framte den som honom skuffat har,
 Och skadan obetydlig var,
 En urfäkt hade vådlig blifvit.
 Et frå som vid Herr Lejon rör,
 Är känt som törnets udd — han har ej lof at höra
 Sit hjertas milda röst; hans ära hämnas bör:
 Hon skallar i Monarkens öra,
 Et larm, et dån i skogen gör,
 Som hotar i des krets alt lefvande förstöra.

 En hvar sig föreställa kan,
 För hornbeprydda djur hvad fara.
 För brottet af et horn de måste samfällt svara.
 En Hare i den park, der jagten ställes an,
 Vid solens upgång häpen skådar
 På fältet likt et horn sit öras skugga sträckt:
 Kom granne! ropar han, förskräckt,
 Kom se, hvad horn jag fått, hvad fara det mig bädar,
 Jag blir et mål för detta krig.
 Hvad horn! är grannens svar, min gubbe trösta dig,
 Du intet har af hjort som bör din fruktan göra —

Men

Men se den skuggan då, hur långt den skjuter ut —

Men är den skuggan något spjut?

Har den et Lejon kunnat röra?

Den skuggan, svarar han, är nog

At skapa fyra horn . . . jag känner dem som föra

Proceffer ut . . . farväl . . . Det var ej utan fog

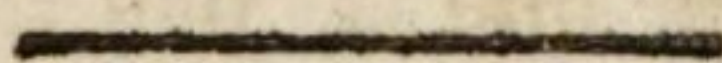
At Haren sig ur spelet drog.

När hämndens åska väcks, hvem bör ej frukta slaget?

Man äfven sak af skuggor gör,

Och utan vidare förhör

Den skyldig döms som är i taget.

FABEL 4.

Grodan och Råttan.

En Groda, mer af väder full
 Än stadig spis och kraftig föda,
 Förtryter på en Råttas hull,
 Som mättad var af åkrens gröda.)
 At hon med detta digra rof
 Må kunna fylla sit behof
 Och Råttan ner i kärret draga,
 Beskrifver hon på bästa vis
 Sit underjordiska paradis
 Och föker för des djup betaga
 En billig fruktan hos sin vän.
 Kom, säger hon, at resan frästa,
 Jag skall dig fagna på det bästa.
 Hvi skall man se dig oviss än?
 At dig med trygghet kunna föra,
 Skall jag af mjuka qvistar göra
 Et rep som lindas kring din fot.
 Den dumma Råttan, utan knot,
 Sig låter fängsla — repet lindas
 Tillika kring om Grodans tafs,
 Som för at dra sit tunga las
 Med nöje tål at äfven bindas.
 Hon väntar snart at lös och fri
 Sig på sin fånges kostnad göda,
 Som skall betala hennes möda,

Men

Men för et lika tyranni
Bör tvifla om hon fjelf kan bärgas.
Hon lusten fer af Örnen härjas,
Och för des bistra syn förskräckt,
Som sig til kärret äfven sträckt,
I djupet ville sig fördölja,
Men fåfängt — repet kring des fjät
Sig traslat har och blir det nät
Der Örnens blickar henne följa.
Han fina klor ej fåfängt hväfst,
Af Grodan och des feta gäst
Et offer görs, och deras rest
Begraves i en grumlad bölja.

Vet, brottflige! som med din hand
I bojan gläds at andra leda,
Du torde fjelf dit fall bereda
Och snärjas i dit egit band.

FABEL 5.

Den Oförnöjde.

Livem hör man Himlens lagar gilla
 Och nöjas med Naturens lott?
 När Jofur ropar: alt är godt,
 Får han til svar, at alt är illa.
 Af den enfaldige ej yttras dessa ord;
 Hans öga Skaparns under prisar.
 Med frihet och med bröd är han vid gudars bord,
 När fåfängt plundringen af himmel, haf och jord
 Den oförnöjde tänkarn spisar.

 En Misanthrop, ej den man ofs på Scenen visar,
 Men en, som namnet länt, at pocka på des rätt,
 Sit hjertas bittra gift och mörka tankefätt
 I tadel mot den Högste lifar.
 Med högmod af et halflärdt vett
 En Allvis styrelse han nekar:
 Emellan hundra rön af ödets blinda lekar
 Han intet af Förfynen sett.
 Af bordets dunster tung, der han har styrkt sin lära,
 I skuggan af en Ek han går at kasta sig.
 Der höres samma språk — Hvad blygd! o seklers ära,
 Han ropar, stolta Träd! när vi med skäl begära
 Et storverk af dit skryt, skall du din kraft förtära
 At et föraktadt ollon bära?
 Til prof at någon Gud med omsorg skapat dig,
 Ätminstone din stam en pumpa borde nära.

Man väntar at sin fats han än förfakta skall,
När näsan fårad käns utaf et öllons fall

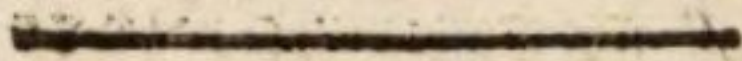
8 Som från sin gren af vädret lossas.

Du rörer, tadtare! Försynens visa lag.

Om Himlen åtlydt dit behag,

I stället för et ringa slag

Man sett din svaga hjerna krossas.

FABEL 6.

Skogen och Yxan.

Sköna Skog! jag ödmjukt beder,
 Unna mig en enda gren,
 Säger Yxan; utan men
 För dit skygd och ålders heder,
 Jag til skift min vundna pris
 Önskar vid min fida fästa,
 At för allmänt gagn och bästa
 Fälla ner dit torra ris.
 Skogen visar sig benägen
 För det offer man begär:
 At det skräp han missnöjd bär
 Röjas må en gång ur vägen,
 Grenen af en ädel Ek
 Sig til skift åt Yxan länar.
 Rys bedragne! du betjenar
 I din enfald, våld och svek.
 Skogens lugna grottor störas
 Af et sorgligt återskall,
 Ekar stupa, Gran och Tall
 Ur et härjadt läger föras.
 Kala skog! hvars fogelfång
 Fordom ljufligt ofs förnöjde,
 Du försent i gåfvan röjde
 Medlet til din undergång.

FABEL 7.

Den Giruge och hans Kista *).

En del af laster vårt förakt,
 En annan del vårt hat förtjenar.
 Et afgrunds foster dock man särskildt tar i akt,
 Som sig til mål åt båda länar.
 Hvem åt den Giruge ej ler,
 När han åt guldets sken i trafor sig förnöjer?
 Men när man under larfven ser
 Och et barbariskt hjerta röjer,
 Man hatar honom ännu mer.

Æsopus af en Man har ofs en målning gifvit,
 Der släktet kännas kan igen.
 Ej under om han hatad blifvit,
 Hans Kista var hans enda vän,
 Det altare, der han sig ned i stoftet fänkte.
 Hans gud derinne var, åt den han dagligt skänkte
 Et offer af sin anlets-svett.
 Hans döda hjerta der sig återlifvadt kände,
 Hans dunkla ögon dit sig med förtjusning vände,
 Der summan af hans hela vett,
 Hans guld begrafvit låg, begrafvit få för alla
 Som det i jordens sköt förborgadt legat har.
 Ej mindre det begrafvit var

För

*) Ehuru detta stycke ej är egenteligen en Fabel, har jag dock intagit det såsom varande i alla Samlingar af Æsopi Fabler och innehållande en nyttig moral.

För honom sjelf, som minst sig kunde herre kalla
Af en orörlig skatt, en fredlyst helgedom.

En dag i månan blott han öppnade des fängsel,
At mättas af des syn, och inom hundra stängsel

Och en för dörren häftad bom

I tyfthet gick at sig hos kistan innesluta.

Den dagen faller in, han går at blickar njuta
Af sin gudomlighet . . . hvad ser han? kistan tom.

J Giruge! at er jag penflen öfverlåter,

At måla dödens is, som i hans ådror lopp,

Och yrflen i hans blick, när andan hämtas åter,

Och ljudet af hans skri som fylde negden opp.

En granne löper in och frågar:

Är elden lös? hvad står här på?

Men knapt et spöke nalkas vägar,

Hvars hämnd ur bistra ögon lågar,

Hvars strödda hår på ända stå.

Än syns han sig för bröstet slå,

Än armarna i vädret sträcka.

Hans rifna kläder knapt et sceleton betäcka

Som syns ur grafven återgå.

I klagan se'n en stund förflutit,

Des skäl tilkänna gifs, at någon driftig bos

Har under kistans botten brutit

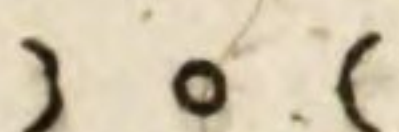
Sig genom golfvet in, och lastad med sit rof

Har gått, man vet ej hvart och kan ej dagen nämna.

Hvad! frågar grannen, dit behof

Har kunnat kistan orörd lämna

I flera dar å rad? har du ej hämtat der

En fyrk för hvarje dag at fylla dit begär?
O Gud! är mannens svar, jag skulle det behöfva!
Mån penningen så lätt kan komma som den går?
Nej vet, at jag i femti år
Ej tålt min egen hand at sådant våld föröfva.
O usle! blir den tröst han af sin granne får,
Du, som för nödens rop har slutit til dit öra,
Barbar emot dig sjelf, mot andra grym och hård,
Gå! lägg en sten i kistans vård,
Han skall dig samma nytta göra.

FABEL 8.

Sköldpaddan och Haren.

At en Sköldpaddas gång en snällbent Hare log:

Hvad plåga, fäger han, är du ej dömd at lida!

På vägen, der en dag för dig behöfs at skrida,

Et ögonblick för mig gör nog.

Jag skrider, svarar hon, men äger icke fog

At klaga på min lott, när jag til målet hinner;

Och om med mig du täfla täcks,

Hvem vet, om nästa ek af dig så hastigt räcks,

At du mig der förut ej finner —

Besinna er, min goda Fru —

Min Herre! lät oss gå — Men vet, hon måste hafta —

Ja, hafta på mit vis, det är, at icke rafta,

At gå min jämna gång — Se här, jag börjar nu;

Glöm ej at mig vid eken möta,

Med tid dertil i öfverflöd

Och stunder än dertil at andra fyflor sköta

Tar Haren budet an, och finner ingen nöd

Som honom tvinga skall at ej på vägen taga

Sin frukost i den kål han i en täppa fer,

Der han en timmas ro sig ger

Tils hundar börja honom jaga.

Igenom gårdsgåln som en pil

Har Haren lärt at dem bedraga,

Och efter bugter af en mil

När ändtlig' han sig vågar fätta,

Sit vad med Paddan mins . . . men himmel! vid hvad ek

Var môtet stämdt? hvem är den rätta?

Det möte var ej mer en lek:

Han måste kofan återtaga,

Kring skogen löpa dagen ut

Och hinner knappast andan draga

I väntan på et önskadtt slut.

På ryggen med sit hus ej utan någon möda

Har Paddan medlertid sig lyckligt släpat fram,

När Haren höljdt af svett och dam,

På fötter utan magt at honom längre ståda,

Vid eken med ej ringa skam

Den sista visar sig — Det händer, som jag sade't,

År Paddans tal, du tappar vadet.

Du ser, min vän! af denna strid,

Hur långt en eftertänkt kan hinna med sin börd,

När med et ögnadt mål man håller sig dervid.

En annan gång, at priset skörda,

Hör op at fjäska, gå i tid.

FABEL 9.

Två Tuppar och en Höna.

Tu samdrägt med hvaran, til vänners eftersyn,

Två Tuppar lefde hela tiden.

En Höna fyns, farväl med friden!

Orest och hans Pylad förhitsu sig i striden,

Och deras fjädrar fylla skyn.

Utaf din eld vid minsta röken,

O kärlek! hvad för larm och gny!

En Höna och en Kloster-Fröken

Med lika tankar hjernan bry,

Och för en låga nödigt fly

Der deras mödrar måla spöken.

Man ger med undran akt på hugg som delas ut.

Et hemligt nöje fyns hos Tupparnas Helena,

Som bidar stunden af at offra sig til flut

Åt den hvars myrten skall med lagren sig förena.

Den flagne anses med förakt,

Och harmfen at et vittne vara

Til segervinnarns öfvermagt,

Sig smyger ur en samlad skara.

Han fänker sig i enslighet,

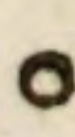
At frätas af sin harm, at dölja sin förtret,

Och hväffer näbben för at hämnas.

Den äran honom icke lämnas.

En Hök gör faken af, som dödar hans rival

Som öfverst på et tak ej kan sin lycka bärga

Och segren öfverljuddt för hela nejden gal.
Knappt ser man blodet marken färga,
Ån eremiten träder fram
Och söker under roligt glam
At enkans ömma saknad lifa,
Som för at bättra på fit vis
Sit forna fel, et bröst af is,
Åt den hon lämnar sig til pris
Sig nu förbunden tror at dubbel kärlek vifa.

Ej fällan i fit blinda spel
På dårens öfvermod sig lyckan plägar hämna.
Den kloke tiga lärt, at ej sin vundna del
Til rof åt hennes nycker lämna.

FABEL IO.

Den igenfundne Skatten.

En Far ifrån sin dödsfäng talar

Til sina Söner: Jag åt er

Har ej til arf at lämna mer

Än denna lilla gård, än dessa fält och hagar

Som åt er ungdom myft — Jag vet, för ert begär

Des afkomst ej förslår; men för at bristen fylla,

Jag lofvar er en Skatt förborgad i des mylla:

At finna hvar den nedlagd är,

Glöm ej at nyttja alla stunder.

Vår kloka gubbe dör — Tillsammans (hvilket under!)

Tri bröder bygga bo på deras ärfda jord.

En älskad faders fista ord

Har spaden satt i deras händer:

Man gräver op et land, och åter nästa år

Man torfvan af et annat vänder.

Ej någon Skatt ännu; men lusten ej förgår,

Man nya tunnlands jord besår,

Och jordens afkomst årligt ökes —

Dit löfte upfyldt är, dig vare tack, vår Far!

De höras med en röst, då skörden bärgad var;

Vår hand i jorden uptäckt har

En skatt som aldrig fåfängt sökes.

FABEL II.

Två Bockars envige.

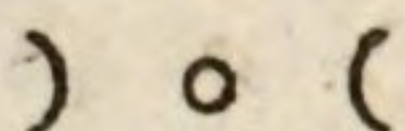
Trån skilda fidor, på en spång
 Två Bockar mötas åt; at mötas
 På deras språk vill säga stötas.
 Det är förlätligt någon gång,
 När för hvaran man stänger vägen.
 Det skedde nu, en hvar förlägen
 At taga fältet in, en hvar i lika tvång
 At segra eller dö, at lif och välfärd våga,
 Och utan tid at faran fråga,
 I striden rycker fram med et förfärligt bång.
 Men skada! banan var för trång
 För våra Hjeltars mod, i deras högsta språng
 De dra hvarannan öfverända
 I strömmen med en ömklig fång
 Och benen op i vädret vända.
 Exemplet kan til varning lända
 För täflare på lyckans stig,
 At ej hvaran i loppet tränga;
 Men hvem, i deras vilda krig,
 I hopp at en rival från banan uteslänga,
 Ej vågar sjelf at störta sig?

FABEL 12.

Djuren sjuke af Pesten.

Pesten, som sin smitta breder
 Öfver Skogens vida trakt,
 Går til flut at falla neder
 Lejonets förnämsta vakt.
 Djurens Kung ur dvalan väckes:
 På sin egen dödlighet,
 Troligt är at tankan sträckes;
 Ty hans hjerta, som man vet,
 Är ej blödig af naturen.
 På Monarkens höga bud
 Skall man offra et af djuren,
 För at blidka Skogens gud.
 Låtom oss vårt samvet fråga
 Och bekänna våra brott,
 Säger han, ty all den plåga,
 Som oss arme öfvergått,
 Är et straff för våra svåra
 Otillbörliga begär.
 Må dens död försona våra
 Som den största syndarn är.
 Jag, ty värr! har mycket brutit
 Mot rättvisans stränga lag;
 Mycket menloft blod har flutit
 För mit blotta välbehag.
 Jag den rätta är tör hända,

Som

Som åt guden offras bör:
 Kan det er til förmån lända,
 Er Monark med nöje dör.
 Här, hvem hör ej Räfven tjuta
 Tecken til hans ömma qual.
 Ach! Ers Høga Nåde! fluta,
 Säger han, ert grymma tal.
 Förr må döden ända göra
 På hvart djur i skogen fins,
 Än et hår på hjeffan röra
 Af så mild och nådig Prins.
 Ät den boskap som ni dödat,
 Har ni mycken ära gjort;
 Länder, dem er klo förödat,
 I ert välde falla bordt.
 Skola edra storverk klandras,
 Som förtjent det högsta pris?
 Edra gerningar och andras
 Dömmas ej på lika vis. —
 Så vet Räfven faken färga,
 Smickrare at stämma in:
 Flera dygder kan man svärja,
 Aldrig rymts i något skinn.
 Lika urfäkt för Magnater,
 Tiger, Vildsvin, Björn och Tjur.
 Underföka deras dater,
 Vådligt fyns för mindre djur.
 Slutet blir, man åsnan fäller.
 Räfven sett et stulit hö

I hans

I hans mun, och underställer
Om han ej förtjent at dö.
Uflingen i Skogens Rike
Ingen ursäkt vinna kan,
Och i uflingen fin like
Ser sin svåraste tyrän.
Om de Stora ofs förtrycka
Hvem är skulden? Jo, J små,
Som med vind åt deras lycka
Gå bakom och drifva på.

FABEL 13.

Bildthuggarn och Jupiters Stod.

Et stycke af et marmor-brott,
 Åt glömskan vårdslöst öfvergifvit,
 Har i en Konstnärs händer gått:
 En Jupiter beslutad blifvit.

Från tankan der han danad är,
 Han snart i marmorn flyttad skådas.
 En skapad gud kring negden bådas,
 Och hopen dit sit offer bär.

Den första som med undran hastat
 At prisa guden (manskja, märk!)
 Är Konstnärn sjelf som har sig kastat
 I stoftet för sit händers-verk.

I yrslen som hans själ betager,
 Känn, svaga väsen! dig igen.
 Du skapar falska gudar än,
 Och är den första du bedrager.

Din första ro en docka är,
 Och när dit hjerta börjar brinna,
 I Fröjas bild du dockan klär
 Och dyrkar henne som gudinna.

Än du förgudar jordens son,
 Dit rökverk på hans altar tänder

Och

)

o

(

Och bäfvar för den äskas dån
Hvarmed du väpnat gudens händer.

Ach lycklig! om du vore nöjd;
At endast glada bilder föda,
Och ej af oron mera böjd
At skapa dem som dig föröda.

Förr skulle man dit fanna väl,
En himmel i dit hopp förstöra,
Ån lyckas med de bästa skäl
At vantrons troll til inte göra.

Man dårad är, man dåras vill;
Af drömmar verkligheter skapar;
För fanning flutes örat til,
Då man på lögnen sig förgapar.

FABEL 14.

Örnarnas Krig och Freden bemedlad
af Dufvorna.

Sjung, Sånggudinna! Krigets fasa.
I luften des Tyranner rafa,
Des Örnar strida mot hvaran.
Hvad krig emellan jordens Magter
Har skallat i så höga trakter,
Med deras fält förliknas kan?

Säg, huru dagens ljus betäcktes,
När deras bataljoner sträcktes
Och deras vingar höljde skyn;
Och dödens redskap, deras vapen,
Och skriandet ur öppna gapen
Och ögats blixtnad och vilda syn.

Ert krig, o menckjor! vållat detta.
At sig med döda kroppar mätta
Som fallit under edra brott,
Har Örne-fläktet hastat neder;
Men rofvets delning dem bereder
Med deras fångst en lika lott.

Med drycken af det heta blodet
Omenskligheten, hjelte-modet
I deras ådror strömmat har.
I deras ömsom brutna leder

En bror af brodern fälles neder
Och sonen af en fårad far.

Tyranner dö, hvem bör det ömma?
Men vant at oförrätter glömma,
Til ömkan Dufve-flägtet rörs.
At kriget mellan Örnar hämma,
De bjuda deras svaga stämma
Som under allmän vanmagt hörs.

Oskyldige! J glädjen eder.
Ach! veten at ert nit bereder
En frid som skall er bane bli.
Hvi låten J ej kriget föras
Och edra fiender förgöras
Af deras eget raferi?

Men lyckligt! goda hjertan gifvas
Som ej af egen affigt drifvas,
At någon fämjan styrka vill.
Om alla yrkade den lära
At tvedrägt få och hatet nära,
Hvad skapadt kunde vara til?

FABEL 15.

Hägern och Fiskarna.

I bølans famn, af vårens fläkt,
 När Fröja återförs med välluft i de vågor,
 Der dagens milda gud ur dvalan henne väckt,
 Hon sprider än i dag de ljufligaste lågor.
 I tusen lekar bølans fläkt
 Sin Skydsgudinnas ankomst prisar,
 Än med en skiftad färg i vädret spritter opp,
 Än sig i delta flockar visar
 Som längs åt stranden gå i flodens lugna lopp.

En stolt och nyfs befjädrad Häger
 Har gått til stranden ner — Hur fisken tränger sig!
 (Han ropar med förakt) och skockas kring mit läger,
 At hedras af min näbb, när det behagar mig
 At et beslutadt val förklara.
 Det göras skall en gång, men det har ingen hast,
 Med högmöd medlertid et flygtigt ögonkast
 Är delad åt en samlad skara.
 En Karp vid stranden tager fram,
 Som var i foglens smak och en ibland de största.
 Men bör man välja just den första
 Som bjuder sig? det vore skam
 För sådan fogel som Herr Häger.
 Härnäst en Gädda syns — Tänk, hur han gör sig til
 Och med sit pund sig truga vill

I de förnämsta lag! hvem aktar hvad han väger?

Hvem lider Gøfens torra kött

Som kan med möda sväljas neder?

En Rudas är så fött och blött;

Ur kärret hon sit ursprung leder.

En Abbor är väl qvick och snäll,

Hans röda fenor prägtigt lysa;

Vår fogel fyns åt honom mysa,

Men ryser för hans skarpa fjäll.

En Mört sig vågar fram, då fiskar synas rara.

En Mört! men blygs han ej at bjuda sig åt den

Som kunnat äta Karp — man lätit honom fara;

Men dagen är ej all, han kommer väl igen.

Förgäfves! leken fluts, hvem kan för ödet svara?

En vårflod i sin strida fors

Från stranden hela skaran drifver,

Vår Häger alt sit hopp om Karpen öfvergifver,

Och i en retad hungers ifver

Sig måste nöja med en nors.

Se här din bild, du stolta Sköna!

Bland hundra älskare af alla stånd och slag

Du finner ingen värd at vinna dit behag

Och med en ägta trohet löna.

Du vacker är och ung och rik,

En evighet för dig du finner

Hvars flut du innan qvällen hinner.

En dag är ej den andra lik.

I en bankrut dit guld försvinner;

Din skönhet i en febers brand.
Farväl med hela friar-skaran!
Du fruktar at til Lethes strand
Som grånad jungfru gå; at undfly denna faran,
Du åt en usling ger din hand
Som har ännu en fot i snaran.

FABEL 16.

Lärkan och Skördemannen.

*B*lott lita på dig sjelf, det är hvad först och sist

Är yrkadt af vår Moralist.

Han med exempel styrker faken.

En Lärka, sen at fatta smaken

För något af et kärt förbund,

Har först vid vårens flut sit flägte börjat öka

Och i en åker gått at föka

Et skygd för sina små, der Ceres stund från stund

Sin spira fram i dagen skjuter.

I des beskydd vår Lärka njuter

Sin fristad til den tid, då fältet bleknat har

Och tynges af sin rika börda.

Då blir at hålla vakt, ty tiden inne var

För ägarn at des häfvor skörda.

I morgon kommer han, de små

Kring deras mor med bäfvan ropa.

Til hjälp för sig han ämnar gå

At kalla grannarna tilhopa.

Det var hans sista ord, när han sit fält besåg.

Har han ej annat råd, den kloka modren säger,

Förblifven stilla i ert läger.

Jag känner grannars ringa håg,

Om ej til dukadt bord, at sig ur stället röra.

Nytt larm! när nästa dag de små på fältet höra,

At hela flägten kallad är
At Skördemannen bistånd göra.
Hans flägt! ja vackert folk at göra sig befvär
För den som visor ej begär
Och skall på hjälp i nöden kalla.
Nej, säger Lärkan, veten alla,
At ingen flägtskap räknas mer
Der man sig intet arf kan lofva,
Ej heder eller nytta fer.

För mannens flägt-besök vi kunna roligt sofva.
I morgon nödigt är, at vi tillsammans gå
Och åt hans tal vårt öra läna;
Tör hända mins han ändtlig' då,
At fjelf han armar har som kunna honom tjena.
Då blir det alfvar af, i negden ingen ro
Och tid för ofs at flytta bo.

Det sker som Lärkan sagt — se'n Skördemannen gjutit
Mot grannar och mot flägt sin bittra klagan ut,
Och harmats på den tid som fruktlöst har förflutit,
Han kallar sig til hjälp: knapt höres det beslut,
Ån sig i modrens spår de små på fidan flytta,
Sig vältra om hvaran och stupa kullerbytta.

FABEL 17.

Steglifan i fälskap med Tättingarna.

En Fogel af det ädla slag

Hvars fång förtjusar våra lunder,

En Steglits, fann en gång man vet ej hvad behag

I Tättingarnas yra lag,

Dit hon om dagen flera stunder

Från sina systrar smög sig bort.

Om hon för sådan smak och fälskap innan kort

Skall pligta dyrt, är icke under.

En dag, när i et kersbärs-träd

Hon följer svärmen åt, af lust at vara med,

En lust som mångens ofärd väller,

Hon öfver tiden sig så länge uppehåller

At i et nät hon fastnar kvar

Som breddes öfver trädets krona.

Ach Herre! nådigst mig förkona,

Hon ropar husbond'n an som henne fångat har;

Utaf et slägte född hvars fång du älskar höra,

Ach! bör jag blandas med den här

Som ströfvar kring din gård och naggar dina bär?

I detta fälskap då hvad hade du at göra?

Är mannens svar; hvi nämner du

Et slägte som du öfvergifvit.

Bland Tättingar du gripen blifvit

Och bör som Tätting dömmas nu.

FABEL 18.

Bocken i nya smaken *).

En Bock sit skägg ej tåligt led.
 Förtjust af Kalfvars släta haka
 Han ville härma deras fed,
 Och sig mot alla knutar gned,
 I brist på en Barber som kunde honom raka.
 Försöket tog et ömkligt slut.
 En hud med sönderslitna lappar
 Emellan ragg i strödda tappar
 Förmådde både Kalf och Stut
 Ur täppan med en röst at köra spöket ut.
 Til skogen när han återvände
 Och ville fällas med sin flock,
 Förgäfves han med hot och pock
 Bedyrade sig vara bock,
 Hans egen get ej honom kände.
 Med skäl du gäckas hvart du far,
 Är Allmänhetens dom i saken,
 Som misskänt din natur, förgätit hvad du var,
 Dit heders-märke afklädt har,
 Och därad af den fina smaken
 För löje ställt dig blott och naken.

FA-

*) Ämnet är hämtadt ur GAYs Fabler.

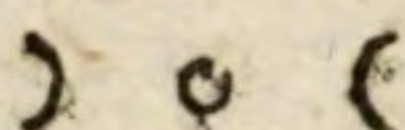
FABEL 19.

Bore och Phebus.

Under allmänt dån och brak,
 Mellan nederrifna tak,
 Fälda torn och spridda vrak,
 Der sin kosa Bore sträcker,
 Går en Man, som styf och rak
 Sig för vädrens våld betäcker
 I en kappa, som var fäst
 Med et skärp kring rock och väst
 Och en knut som håller profvet.
 Skall mig undfly detta rofvet,
 Ropar Bore, denna karl,
 Ensam, utan alt försvar,
 Höra mig förgäfves ryta,
 Trotsa mina pilars larm,
 Ingömd i sit foder skryta
 Med en anda, lika varm?
 Nej, jag skall hans stolthet bryta,
 Slita kappan från hans barm.

Phebus som med fasa skådar
 Jorden hotad af en strid
 Som en ny förstöring bådard,
 Ropar, håll! det är min tid.
 Stränghet bör med mildhet blandas,
 Efter stormen, lugnet andas,

Och

Och en luft från töcken ren
Fröjdas af mit guda-fken.
Solen lyser, negden frälsas
Från en nära undergång.
Under herdars lek och fång
Lifvets Far af jorden helfas
Loffad ur et dödligt tvång.
Kaplan der sig Mannen stängde,
Från hans tyngda axlar föll;
Ingen knut mot Phebus höll,
Lågan bröstet genomträngde,
Som förtjust sig blottadt gaf.
Bore fjelf sin ifver fälde,
Phebus fade: Se mit välde,
Och hur stolthet klädes af.
Vet, at hjertat ej kan tvingas,
Blir af våld i vapen bragt
Och af mildhet endast bringas
At sig lämna i vår magt.

FABEL 20. *

Tuppen på Tornet.

At synas stor är dit begär:

En fåfång lust, om du ej lär

At välja tjenlig plats och tåligt der förblifver.

Vet, at du mindre syns än du i verket är,

Vid hvarje steg du högre klifver.

En Tupp ej öfvermåttan stor,

Som vunnit hönors pris och deras kackel sporde

När på et hönshus-tak sin första flygt han gjorde,

Sig ansåg för en Matador.

Af Örnars stolta flägt han sig en ättling tror,

Och til bevis derpå sig smyger

I famnen på en Örn som öfver taket flyger,

I hopp at under skygd af en så hög Patron

Sig svänga op til Jofurs Thron.

Om rummet skall han der med stora Björnen strida

Och tränga Svanen på en sida.

Hans hjesla re'n Olympen rör.

Herr Örn, som sig ej samvet gör

At gäckas med en Tupp, i flygten honom för

På spetsen af et Torn, til styrka för den läran:

Med platsen följer icke åran.

Den nyfs som laglig Tupp var ansedd i sin krets,

Nu, på sin lyckas högsta spets,

Sit högmods offer är, osynlig och föraktad

Och mindre än en Tätting aktad.

FABEL 21.

Göken och Biet *).

Min kära Gök! at Vären prisa
 Är godt och väl, men ock med en och samma visa
 Från år til år, från dag til dag,
 Det, säger Bit, det är at sträcka
 Sin frihet öfver hof och lag.
 Dig tilhör at med nya slag
 Ofs väcka och ofs återväcka,
 Om du som mästare i fången prisas vill.
 Min lilla vän! hör det dig til,
 Är Gökens svar, at ofs betaga
 Vårt gamla trall? Hos dig när spordes något nytt?
 Har du din bygnads-art förbytt
 Från all den tid du gått at vax och honung draga?
 Din sexkant kunde dock förändras någon gång
 Med mindre skada och förfång
 Än af et ändradt bruk min stämma skulle lida.
 Din ursäkt gäller på min sida.
 En bygnad, svarar Bit, är annat än en fång.
 Behofvet är min lag, men din af nöjet stiftas.
 Min likhet är en dygd, men din et inkränkt vett.
 Det nyttiga bör bli vid et,
 Det angenäma ständigt skiftas.

FA.

*) Ämnet är funnit i Esprit des Journeaux.

FABEL 22. *

Örnens ögon i strid med vingarna.

Förnuftet borde världen styra
 Och dårskapen i ledband gå.
 Så är Naturens lag, men ödet då och då,
 At gäckas med dem båda två
 Och roa sig åt världens yra,
 Förbyter deras rum — i väldet utan del
 Förnuftet slits och rycks hvart dårskapen behagar,
 Förgäfves på sit öde klagar
 Och spår at detta skämt, en lek af några dagar,
 Skall flutas med et forgespel.

Örnens ögon och hans vingar
 Råka i en häftig strid.
 Vingen säger: Är det tid,
 Då jag mig i vädret svingar,
 At ge akt på dit behag,
 Et förblindadt öga fråga
 Som vid sken af solens låga
 Ropar: håll! det tar ej lag?

Ögat vill sin rätt försvara:
 Örnen bör för sit beslut
 Låta kofan märkas ut,
 Pröfva målets vidd och fara.
 Vingen anser med förakt
 Råd, som tjena för den svaga,

Vill at Örnar skola taga
Endast råd af deras magt.

Vingens gny och djerfva lära
Smickra Örnens stolta mod.
Ögat med sit kalla blod
Stänger loppet för hans ära.
Harmsen fluter han sin fyn,
Fängslar ögat i en bindel
At af någon hastig svindel
Ej betagas högst i skyn.

Nu med öfvergifna tömmar
Vingen inga gränser tål;
Men i farten til sit mål,
Yr af ärans falska drömmar,
Sveder sig i Solens brand.
Örnen stupar från det höga
Och med ändtlig' öpnadt öga
Ser sig vräkt i mull och sand.

FABEL 23. *

Den Sårade Mannen och Karborrn.

En Man blef stungen under foten,
 I gräset der han klef, utaf en karborrs spjut.
 Förmätne! ropar han då blodet forfar ut,
 Jag skall dig rycka op med roten.
 Hör op min vän! är karborrns svar,
 At bruka öfvervåld; än har jag taggar kvar
 At dina näfvar genomrænna.
 Du klagar at jag sårat dig
 Och ömmar för din fot, men var det icke denna
 Hvarmed du gått at trampa mig?

Far varligt, äfven med de svaga;
 Du kan i hopen träffa den,
 Som tåligt ej skall våld fördraga
 Och ger med ränta det igen.

FABEL 24. *

Trägårdsmästarn och Mullvaden.

En fången Mullvad, dömd at dödas
 Af Trägårdsmästarns hand, vill veta hvad han gjort,
 Af hvad för skäl han gripas bordt,
 När van åt under jorden födas
 Han skonar trädets frukt och blad.
 Se! säger han, de stå ännu i samma rad.
 Med större skäl du borde klaga
 På vädrens våld, hvaraf du ser
 Än grenar brytas af, än frukten fällas ner.
 När sådant opåtaladt för dina ögon sker,
 Må jag en tråd af roten gnaga.
 Förderfveliga djur! han svarar, intet våld
 Af dundrets vigg, orcanens ilar
 Kan svara mot din tand, hvarmed i mörkret dold
 Du roten intil märgen filar
 Och skär de tråder af på hvilka trädet hvilar.
 Med friska löf det står ännu
 Och ej sit öde vet, förrän det dignar neder.
 Af trädets skonta frukt förgäfves skryter du,
 När döden af dit bett har trängt i alla leder.

Den ofs i dagen faller an,
 En ovän är som mötas kan:

Man

) o (

Man ser hvad mått han mot oss tager.
Men den vår välfärd hemligt gnager,
Vårt lefnads-stöd oss undandrager:
Han är vår visse baneman.

FABEL 25. *

Solen, Molnet och Örterna.

 rterna på Molnet klaga:

Huru länge för vår fyn
 Skall du Solens glans betaga,
 Sprida skuggan öfver skyn?
 Afundsjuke! lär at vika.
 Molnet svarar: Jag går bort,
 Men förkunnar er tillika,
 At jag saknas innan kort.

Solen går at ensam råda
 På en ban från töcken ren.
 Örterna i dalen skåda
 Med förtjusning hennes sken.
 Nya blomster hoptals födas,
 Jorden pryds af deras färg,
 Men af ständig sugning dödas
 Som förtär des kraft och mærg.

Gräset än en tid sig bärgar
 Af den must som molnet öst;
 Men den Sol som fältet härjar,
 Har des lämning snart förlöst.
 Inga droppar törsten släcka,
 Vestans heta andedrägt.

Mäktar ej åt blomman sträcka
Någon enda ljuflig fläkt.

Örterna förgäfves föka
Något skygd mot Solens brand.
Källor torrka, yrfän öka
Plågan af et mattadt land.
Nakna strå sit fel befinna,
Och för jordens låga grus
Molnet likfå dyrbart finna
Som et sken af dagens ljus.

Alt en motvigt måste lida:
Sådan är Naturens lag.
Tål at se des krafter strida;
Köld och hetta, natt och dag.
Jord och himmel, alt hvad andas
Skulle blifva ödelagdt,
Alt i mörjan återblandas
Af en gränslös öfvermagt.

FABEL 26. *

Törnrosen och Näfslan.

Näflan hörde Rosen prisas.
 Harmsen ropar hon: Din pragt,
 Der få mycken oskuld visas,
 Snart skall anses med förakt
 När man dina taggar känner.
 Mindre fårad är af mig
 Foten den jag stundom bränner,
 Än den hand som sticks af dig.

Retad hörs den Sköna svara:
 Til mit värn jag vapen bär.
 Men hvad våld kan du befara,
 Du! som så förhatlig är?
 När jag får i frihet andas,
 Öfver mig hvem klagar då?
 Men i myllan der du blandas,
 Qväfver du hvart enda strå.

Vi den frommas ifver gilla,
 När mot våld han refer fig.
 Men hvem tål den argas krig,
 Väpnad blott at göra illa?

FABEL 27. *

Örnen och Stenflisan.

En klippa sprängs, en liten flisa
En Örn i flygten öfvergår.
Se! ropar hon, hvad jag förmår;
Hvad är hos dig så högt at prisa?
Men skilnan snart är uppenbar.
Ur solens krets, med föga heder,
Far flisan hufvudstupa neder,
När Örnen der sig håller kvar.

Så kan en flygtig låga drifva
Til någon höjd et ringa vett.
På samma väg är Snillet fedt,
Men höjden når at der förblifva.
Af egen kraft det stiger op
Och kan sig utan luftsprång bära.
Varaktigheten gör des ära,
Des märke är et stadigt lopp.

FJERDE FLOCKEN.

FABEL I.

Berget och des Foster.

Ännu en flock af Fabler? Ja.

Æsopus! jag med dig vill än en resa göra.

Jag heldre dina djur vill höra,

Än gudar i en Opera.

Det underbara ej förnöjer

En sannings vän — hvad dräkt, hvad prydnad, glans
och färg

Ät tomma bilder gifs, han deras inte röjer.

En dvärg som sig på styltor höjer

Är för hans fyn ej mindre dvärg.

Han mera gjord för menskjan dömmar

En digt der menskjan tecknad fins.

När verlden Thetis Son och Priams flägte glömmar,

Man än Æsopi Tupp och Räf och Lejon mins.

Hvem heldre dem ej måla ville

Med Pheders starka drag och La Fontaine! dit snille,

Än fylla flera hundra blan

Med Hjeltar prägtiga och rika,

Som tåga fram ur en Roman

At lysa på en skådeban

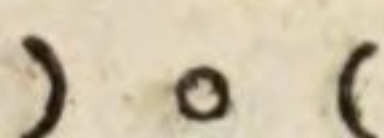
Och blifva hvad man vill, men aldrig menskjolika.

En färgare gör Venus grann,

Men blott Apelles målar tycket:

När

När man ej honom likna kan,
 Är bäst at icke lofva mycket
 Och nöjas med at vara sann.
 När af en hänryckt Skald ofs något storverk bådas,
 Jag tror det berg i Fablen se
 Som plågadt af sitt foster skådas
 Och ur sin öppna famn skall det i dagen ge.
 En underjordisk dunst den skakning kunnat välla
 Hvaraf man klippan rämnad ser,
 Men styrker vantron mer och mer
 At der et fängsladt Troll sig måste uppehålla,
 Som sträfvar at sig tränga fram.
 Snart skall man se Naturens under,
 En Jätte! som i eld och dam
 Med föttren stödd på jordens grunder
 Skall med sin hjesa röra skyn.
 Ur klippan med förfärad syn
 Den Jätten väntas alla stunder.
 Hans andedrägt med bäfvan hörs
 Hvar gång et lossadt väder brakar;
 Det är hans dolda hand som skakar
 Et berg som op til toppen rörs
 Och öppnar mer och mer en mörk och hisklig grotta.
 Men när det skiljer sig til slut,
 Der Jätten väntad var, i stället hoppar ut
 En Rätta.

FABEL 2.

Lejonet beröfvadt af des vapen.

Vårt slägte lefde forna dagar

Med djuren i förtrolighet.

Man ej den tiden förja vet,

Och dock i skog och mark och hus och gårdar klagar

På dessa gästers våldsamhet.

Vår grymhet orsak är, at djuren blifvit vilda.

Förtjena vi at njuta frid,

Som bryta den hvar dag? I verldens första tid

Vi syskon lefde föga skilda.

Den tiden var et Lejon kär

I en behaglig, ung Herdinna.

Des vilda bröst af kärlek lär

Det enda språk at hjertan vinna,

Med suckar yttras des begär.

Herdinnan heldre önskat höra

De suckar från en Herdes bröst:

Likväl, från Djurens Kung de smickra hennes öra.

Hvem vet om ej hans ömma röst

Den Sköna äfven hunnit röra,

Om ej den Sköna haft en Far

Som henne tidigt varnat har

At af en fruktlös eld ej låta sig förföra.

Han lika tidigt bordt et fåfängt hopp förföra

Som en förblindad kär bedrar,

Och minst med falska löften lifva

En

En låga som förhatlig var.

Men Herden denna tid har börjat menskja blifva:

Han älskarns svaghet nyttja vill

At segra på et Lejons styrka

Och genom lift sit välde yrka

Der ej hans krafter räcka til.

Min granne! fäger han, vi ömma för din plåga;

Jag antar dig til måg, min dotter med sin hand

Skall knyta vårt förenings-band;

Men i et Lejons famn kan sig en flicka våga,

Så länge det med klor och tänder väpnadt är?

Jag vet de nyttjas ej mot den du har få kär;

Du dock förlåta bör den svaga,

Som ryfa tycks för mordgevär.

Gif mig allenast lof at dem ifrån dig taga,

Den Skönhet, som du vill behaga,

Dig mera älskvärd finna lär.

Hvad hopp för den en gång ej trott sig kunna vinna

Et ögonkast! — han ändtlig' finna

Sin trohet lönt! — han älskad bli!

Et offer af sin magt han väl ej tåligt lider:

Mot et föraktligt slafveri,

Hvartil han ämnad fyns, hans högmod hemligt strider;

Men kärlek det begär, han kastar sig deri.

Herdinnan ler — vår svaghet gör din ära,

Bedrägeliga kön! och den som vapnen lagt

För dina fötter ner at der sin lön begära,

I stället finner sig et mål för dit förakt.

En fårad Hjelte sig ej hämnar

På Flickans trolöshet och Herdens grymma list.
Med styrka qvar dertil, fastän han vapnen mist,
Af aktning för sig sjelf, han hyddan oförd lämnar,
Der han åt kärlek offrat har.

„Förnöjens, säger han, jag afsked från er tar.
„Naturen har ofs skilt, af mig en dårskap var
„At tycke för ert slägte fatta.
„Mot dem I kallen *djur* har jag ert hjerta sett.
„Berömmen eder fritt af edert falska vett:
„Vår drift är mindre grym, vår enfald mer at skatta.

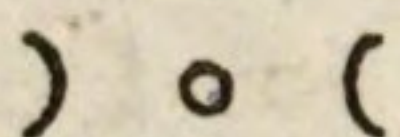
Du som beröfvad är din rätt
Och styrkan at din rätt försvara,
Du är det fängna Lejonet.
At tidigt undfly denna snara,
I vänskap var ej blind, i kärlek var ej svag.
Låt ingen öfver dig et allmänt välde taga:
Den fins, som nyttjar blott dit fromma hjerte-lag,
At dig förnedra, dig bedraga.

FABEL 3.

Hästen och Älgen.

En Häst var fri som andra djur
 I verldens första tid, då blott Naturen lyddes
 Och ej hans hals och rygg af trens och remmar pryddes,
 I hvilka trälen fynes et förnämt kreatur.
 Från djuren endast skild af ädlare natur
 Som i hans gång och väsen røjdes,
 Hans högmod mera grundadt var.
 Men redan han sin hals för högt i vädret bar
 Och ej med första rummet nöjdes.
 Han ansåg för en rättighet
 Ej blott at ha det bästa bet
 Men ock at der allena råda.
 Det lyckades en tid — för pannan med sin fot
 Han dref den största tjur som fatt sig deremot,
 Men ändtlig' en rival får skåda
 Som ej förfäras af hans hot.
 En Älg, som lämnat skogens rike,
 På fältet låter se, i styrka, växt och mod,
 Fast ej af Hästens stolta blod,
 Sig i det minsta värd at räknas för hans like.
 Han finner ej hvad ärftlig rätt,
 Hvad gammal häfd och gammal ätt
 At Hästen ger den magt at ensam jorden beta
 Och inta större fält, än han kan öfvergå;
 Då Älgen skall et nekadt strå

Från

Från ort til ort med fruktan leta
Och lefva utan rum der han får lefva på.
Obilligheten ändtlig' tvingar
Et stilla djur til våld och strid
Och flutar Hästens gyllne tid.
För svag at värja sig, för hög at söka frid
Han i förbund med menskjan tingar
Båd' jord och frihet bort, i hopp at hämnad bli.
Uti et firadt slafveri
Han första gången tål at föras,
Af tömmen ryckas, sporren röras,
Förnöjd at skynda Älgens fall,
Men får ej af sin seger skryta:
Från fältet flyttad i et stall
Han kan ej mer sit öde byta.
Dresserad för at taga del
I alla menskjans värf och hennes öfning lära
Än på et tummelfält, der han skall ryttarn bära,
Och än i lek och Riddarspel
Han segra skall för menskjans ära
Och straffad är för hennes fel.
Med bruten rygg och ranka leder,
Odugelig til tjenst, ur grimman ändtlig' löst
Han på en slagen äng är föst,
Der han sin fåle ser, på den han fordom flöst
Et nu förloradt hopp at se sit släktes heder.
Var vitne til min ändalykt,
Han ropar, och förlåt en far ifrån dig ryckt,
Som har författ båd' jord och ränta.

Du

Du har ej annat arf at vänta
 Än blott den fadel som mig tryckt.
 Fly undan — om i någon skrefva,
 I någon ledig vrå du än kan lefva fri,
 Låt det dit ändamål, din högsta ära bli
 Och andra jämte dig få lefva.
 Hur högt du ifras kan med skäl
 Mot den som vill din rätt bestrida,
 Du heldre tåla må den minsta vid din fida,
 Än räknas för den första träl.

Han talar för en döf, som skall i morgon bära
 Det remtyg grolle lämnat har.
 Hvad tjena råd utaf en Far,
 När hans exempel annat lära?

FABEL 4.

Flugan och Myran.

Flugan skryter för en Myra
 Om sin företrädes rätt.
 Nog kan du et hushåll styra,
 Säger hon, på bästa sätt:
 Jag en gång af dig vill lära
 Måttlighet och sparsamhet;
 Men när frågan är om ära
 Tillstå at du intet vet.
 Ensam, derom lär ej tvistas,
 Bland Insecter är det jag.
 Som i stora världen vistas,
 Känner folk af alla slag.
 Ingen Skönhet ögat fäster
 Som en kyss af mig ej tål.
 Ingen Cresus bjuder gäster,
 Som ej ser mig i sin bål.
 Men jag anser dock för ringa
 At förnöja syn och smak,
 Mot den äran at sig svinga
 Dagligt under gyllne tak.
 Ser du Slottet der på backen,
 Det är der man råkar mig.
 Hvilken Myra har ur stacken
 I den höjden vågat sig?
 Flugans ära — Kära tyfna,

Gårdens Herrskap kommer här,
Säger Myran, låt oss lysna,
Deras samtal stundom är
Om Insecter — Nå må göra,
Tänker Flugan, jag skall vist
Mit beröm af Herrskap höra
Dem jag nalkas först och sist.
Hvem i spåren är så trägen?
Tyft! man nämner Flugans namn;
Hvilken ära! — Hela vägen,
Klagar Frun, i häl och hamn
Skall den Flugan mig förfölja?
Fins et mera plågsamt djur?
Fåfängt hatt och flor mig hölja
För et näsvist kreatur.
Hör dit tilnamn, lilla herre!
Hviskar Myran, nöjd i qväll
Akta dig för hälften värre,
At på köpet få en smäll.
Fåfängt är sit öde tvinga
Och på äran göra våld;
Äran, lyckan för den ringa,
Är at lefva glömd och dold.

FABEL 5.

Åsnan i Lejon-skinnet.

En Herre lät en gång maskera
Sin Åsna i en Lejon-hud,
Som lyckades få väl, at Åsnan i sin fkrud,
Ej trodde vara Åsna mera.
Han glömde sin natur — det händer något hvar,
Som med et namn vill figurera.
Et vatten i en få, der han sig speglat har,
Hans bild så lik et Lejon visat,
At han som aldrig fjelf sig prisat,
Dock fann at han et Lejon var.
Med harm at i förflutna dar
Han en föraktad Åsna spelat,
Vill han förbättra hvad han felat
Emot et ryktbart hjelte-blod.
Straxt, ur det trånga stall som fängslat har hans mod,
Han rusar i en flock som betade i negden
Och minst beredd på denna fegden,
Bedragen af det skinn hvari man åsnan klädt,
Ej tror sig hastigt nog til föttren kunna taga
Och för et vildjur undandraga
Som dränkt i blod så mången slätt.
En gårdsdräng medlertid, som plägar Åsnan rykta,
Har sett hans spilta tom och gått i rymmarns spår.
När han den grymma gäst i ögonfigte får,
För hvilken häpna hjordar flykta,

Han

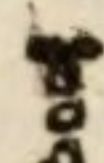

Han vålnan af det Lejon fer
Som måst sin hud til sköfling lämna,
Och tror at spöket vill sig hämna,
Men snart på öron aktning ger,
Som i en skakad fäll ej länge tåligt dröja
Och på det grofva djur, som öfvar sig at flöja,
I vädret reste mer och mer
En Åsna under masken röja.
Hå! ropar Pelle, är det du
Som får och kor och kalfvar jagar?
Var nöjd, du Lejon spelt en gång i dina dagar,
Kom Segerherre! följ mig nu,
Du skall en fäck til qvarnen föra.
Jag skjutsa, ropar han, jag har väl annat göra;
Förmätna Stalldräng! se min dräkt,
Du känner ej min hjelte-fläkt.
Nog af, är Pelles svar, jag dina öron känner.
För huden har jag all respect,
Men Åsnan jag för kärran spänner.

Förgäfves bruket på hvar ort
Med titlar, stånd och namn, sit herra-välde prisar;
Naturen andra Claffer gjort,
Dit allmänhetens röst en flykting återvisar.

FABEL 6.

Lejonet och Räfven.

 kulan, Lejonet, för små och stora djur

Lät lyfa ut en allmän Cour:

En högtid väntas utan like.

Om fäkerhet ej frågan var;

Man den på pergament af alla forter har

I pafs och strödda bref kring Skogens hela Rike.

Hvem mistro kan et lofvadt skygd,

Så dyra ord, så vackra skrifter?

Men Räfven en så fällsynt dygd

Ej väl förlika kan med Lejonets bedrifter:

Han håller spelet icke rent,

Från hopen skiljer sig och stannar på en fida.

Hvad gör du? frågar en, som kommit något sent:

Är det väl tid at här förbida?

Har du ej hört den stora dag,

Då på Herr Lejons välbehag

Vi skola lefva fritt med honom i et lag?

Du bör den äran ej förfaka.

Tids nog, är Räfvens svar, at dela den med er —

Hvad då? du alla spår åt kulan vända ser.

Men intet, svarar han, som vändes hit tillbaka.

Du nyttjar vackra ord, du talar med behag,

Vårt öra fägnadt är, dit snille vi berömma,

Men kunna om dit hjertelag

Af gerningarna endast dömma.

FABEL 7.

Hjorten och Vide-busken.

87

Än, lägg dig bakom mig, en Vide-buske fäger
Ät en förfärad Hjort, vid jägar-fkarans gny;
Fly, stolte! från den höjd som dig förräder, fly
I skuggan af et stilla läger.

Den blinda lyckans öfverdåd
Förkastar alla goda råd,
Men faran ger dem kraft at höras:
Då låter sig den Store föras,
Och möter sanningen med nåd.

Sin vunna fristad Hjorten prisar.
Så länge stämman hörs af et förfärligt krig,
Han håller sig få spak, få litet hornen visar,
At busken utan men kan hyfa dem hos sig.

Men med et döfvadt ljud när faran fyns försvinna,
Då mins han hvem han är och tål ej skymmas mer:
Han med förakt sit nödvärn ser,
Och tror sin höghet återvinna
I det han trampar busken ner.

Den ringa offras, men den stora
Är stäld tillika blott och bar,
Et mål för Jägaren, som återkommen var
Förnöjd at ej sin dag förlora.

Du glömmet det beskydd, du njutit hos en vän;
Til rågan på dit brott, du honom vill förtrycka:

Men har du lof på ständig lycka?

Kan intet skydd behöfvas än?

FABEL 8.

Hönan som värpte gull-ägg.

En Höna värpte ägg af gull.

Hvar dag hon et åt bonden skänkte,

Som, för at vinna skeppan full,

Et mordiskt järn i lifvet fänkte

Der han en skatt begrafven tänkte.

Men jämmer! ej en fyrk — Sit fel han bättra vill,

Och offerar alt sit gull, ja, ända til det fista,

At ej sin dyra höna mista.

Försent! hon var ej mera til.

Ach, låt en skälig vinst af Folkets svett och möda,

I jordens Herrskare! förnöja ert begär.

Financen ej förbättrad är

Af bördor, som et land föröda

Och den förtryckta slafven döda

Som kärftvan i er lada bär.

FABEL 9.

Åfnan och Knähunden.

En Åfna fer en Knähund smekas
 Och lyftas i sin Herres barm.
 I stallet, med en svartfjuk harm
 At honom samma förmon nekas,
 Han för en Häst sin klagan för,
 Och svär at kärran ofvergifva;
 Han med gevalt vill Knähund blifva
 Och göra lycka förr'n han dör.

Du gamla däre! Hästen svarar,
 Du tror dig då nog fin och lätt
 At buren bli på lika fätt,
 Och djerfhet med din dumhet parar.
 Håll inne med et barnsligt skri,
 Och vet hur litet gunsten väger:
 Blott den som intet värde äger,
 Förtryter at ej klappad bli.

Men åfnan känner ingen ära
 At likna vid en Knähunds lott.
 Nog länge han i Herrgåln gått
 At denna heders-post begära.
 Re'n tar han sig en Knähunds skick,
 Och när han Herrn på gården råkar,
 Sin grofva kropp med möda bråkar
 At synas lika snäll och qvick.

Hans

Hans fugter husbond' ändtlig' tvinga
At vända fina ögon dit.
Straxt tror sig Åsnan favorit,
När han kan Herrn til löje bringa.
I stöd af et så prägtigt namn,
Hvars rätt han vill til fullo öfva,
Han tror ej mera krus behöfva
Och kastar sig i husbond's famn.

Men Herrn på ryggen honom plaggar,
At på hans uptog göra flut.
Ur barmen Knähund' rufar ut
Och fötter, ben och öron naggar.
Man en och hvar det öde spår,
Som utan gåfvor at behaga
Vill Favoriters ställe taga
Och leker narr med gråa hår.

FABEL IO.

Adelsman och hans Trägård.

En Sven, en fattig Adelsman
 Et litet frälse-hemman äger,
 Der han har lagt en Trägård an,
 Mer fruktbar, fast ej stor och grann,
 Än mången Herres öde-läger.

Hvart år åt ökadt skygd hans torfva gläder sig,
 Hvart år en ägta qvist i vilda stammar lifvas.

Af ägarns omsorg träden trifvas,

Han skyddar dem mot stormars krig,

Och vintrars köld förmår at deras ungdom skona.

En Hare alt förstör: mer grym mot denna park,

Hvar natt af något träd han skalar saf och bark,

Hvar morgon syns en visnad krona.

En Hare alt förstör, så klagas af en far

För dessa fosterbarn; han räknar blott de döda,

Af hvilkas späda hopp han fåfängt fagnats har,

Han ej de äldre ser i större antal kvar

Som löna re'n hans ömma möda.

I negden bor en rik Baron

Med jägare på stat, som följer hans person,

Och hundar som hans sällskap göra.

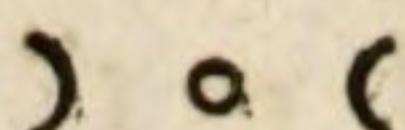
Från borggåln, deras samlings-plats,

De låta hela milen höra

At här är Herr Barons Palats.

Vår Adelsman, som i sin ifver
Vill hämna samma stund en Hares öfverdåd,
I hast ej finner bättre råd
Än lita til Baron, som med ovanlig nåd
Sit löfte och sin hand, för sig och hundar, gifver.
Som jägare af ädel smak
Och skyddare för hela trakten,
Han finner dubbelt skäl at delta i den jagten
Och gör deraf sin egen sak.
För Adelsman blir enda saken
At laga til en dejeuner
För hundar och för jägare
Och Fru och barn och folk, som vill hans trädgård se
Och af hans äplen känna smaken.
Hvad lofvar ej vår Adelsman,
I hopp om Harens död? — En måltid rättas an,
Der skålar, fat och flaskor tömmas
Och mellan hvart et uttömdt glas
En fattig Hares öde ömmas
Som skall betala det kalas.
Emedlertid har rättar-laget,
Som följt Baron at hålla skall,
I trädgårn gripit an sit kall
Och brutit ner i första taget
Staket och häcken deromkring,
At mera fri och vidsträckt ring
Ät Jägar-skaran måtte skänkas;
Dit Herr Baron med mycket prut
Af jägar-horns och hundars tjut

Ifrån en frukost kallas ut
Der alla morde-tankar dränkas.
Vår Adelsman af alt det larm
Om jagtens öde vidrigt dömmar,
Men all sin hämnd mot Haren glömmar
När han med grämsel och harm
Är vittne af det våld som i hans trädgård öfvas,
Der brutna grenar floka ner
Och bänkar, gångar och kvarter
Af folk och hundar öfverströfvas
Och ej et strå fynd växa mer.
Förgäfves han til slut den ringa hugnad äger
At ändtlig' Haren se, som ur sit dolda läger,
At dödas af Baron, på fältet drifves fram.
Baron, som med et skott skall Haren genombåra,
Förmår en buske endast fåra,
Der Jösse genom eld och dam
Och folkets spridda hop förstår sin fördel taga
Och hela jagtens hopp bedraga.
Baron, som af hans flykt sin ära fläckad ser,
Begär at för den rymmarens äga,
Vid nästa morgon-sol, på samma ställe jaga,
Det Adelsman sig undanber.
Han heldre vill besök uti sin trädgård tåla
Af hundra djur, än en Baron,
För hvilken han en gång, vid skedd reparation,
Skall kors på alla portar måla.

Han

) o (

Han med sin skada lärt utaf den hjelp han länt,
At utan val den ej bör lånas.
Bevare Gud! at blifva tjent
Som man af stora Herrar tjenas.

FABEL II.

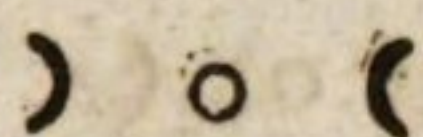
Bonden och Hafvet.

En Bonde, för at handla
 Och frukten af sin jord
 På bästa fätt förvandla,
 Gick sjelf dermed om bord.
 På Hafvets blanka yta
 Var kofan lyckligt sträckt,
 Men feck ej länge skryta
 Af vädrens blida fläkt.

Eol vädrens kedja lossar,
 Bøljan med en mörkgrå färg
 Refer sig som höga berg,
 Och i första slaget krossar
 Skutan mot en klippig strand.
 Säden sjunker ner i Hafvet,
 Bonden andlös up ur qvafvet
 Kastad är på närmsta land.

Knappt kommer han sig för och dagen åter skådar,
 Förrän et lugnadt Haf sig visar för hans syn.
 Den önskligaste vind en lycklig resa bådar
 För segel utan tal som hölja himlens bryn.
 En skuta färdig låg at löpa ut från stranden,
 Dit bonden bjudes in at fara med sin rest.
 Man målar berg af guld, man räcker honom handen;
 Men af sin skada vis, han tror det fäkra bäst.

En

En annan må dig mätta
(Han talar Hafvet til)
Och lita på det lätta
Som drifs hvart vädret vill.
Det lugn jag ser dig äga,
Ej frestar mer min håg;
Jag vet hvad det vill säga,
Du vill ha mera råg.

FABEL 12.

Hönan med Påfogels-fjädrar.

Juno lät sin Fogel fara
 Til en Hönsgård, på en Bal.
 Aldrig bland en samlad skara
 Någon främling i en sal
 Mera larm har kunnat väcka.
 Tuppar, midt i deras dans,
 Halsen af förundran räcka
 Och förblindas af hans glans.

I en vrå en kräftinn Höna
 Ej begriper detta skrik,
 Och bedyrar at den sköna
 Är ej mer än hopen lik.
 Stjerten är han då så fager,
 Säger hon; jag lofva kan,
 Om jag mig den mödan tager,
 Innan kort, bli likfå grann,

Egna fjädrar har hon inga,
 Utom stumpar sträfva, grå.
 Junos Fogel, fastän ringa,
 Några fjädrar har ändå,
 Hvilkas verkan man kan pröfva.
 Färgen tyckes passa väl.
 En rival des pragt beröfva
 Är ännu et hemligt skäl.

Hönan finner många lösa,
 Dem hon snappar här och där.
 Foglen fjelf tycks dermed flösa;
 Han så rik som vacker är.
 Bågen alltid lika lyser,
 På sin väg kan fjädrar få,
 Nya straxt i stället hyser
 Som de förra öfvergå.

Ån en Fogel, dubbelt zirad,
 Dubbelt bred och dubbelt vid,
 Refer sig at varda firad
 Som en Phenix i vår tid.
 Hvem kan tro at all den fjäder,
 Som kring hjeslan utbredd är
 Och skall trotsa vind och väder,
 Blott en Höna innebär.

Undran väckes, intet nöje.
 Fjädrar som den förra prydt
 Väcka nu et allmänt löje.
 Hvad har tycket så förbytt?
 Rätta Foglen röjer faken,
 Knapt han vändt sit öga dit,
 Förrän af den falska smaken
 Han har märkt bedrägerit.

Straxt en retad hop sig skockar
 Kring det djur som rest sig opp,

Fjäder ifrån fjäder plockar,
Finner dun och ingen kropp.
Ändtlig' Hönan nederflagen,
Blottad af sit fista skygd,
Naken fläpas fram i dagen
Som förkunnar hennes blygd.

Bland de Sköna, bland de Lärda
Airer, glofor gå i lån.
O hvad Hönor! alla värda
At gå nakna derifrån.
Låt dit eget vett dig tjena
At för något hållas gill.
Skall du andras fjädrar läna,
Välj med smak och fäg ofs til.

FABEL 13.

Hästarne och Flugan.

En vagn af fyra hästar dragen,
Men hästar som med möda gå
Och hafva skjutsat hela dagen,
Ser dem til flut ej mer förmå
Och nedanför en backe stå,
I trots af Herrn som höjer magen
Och ropar: Kusk! kör på! kör på!
En Fluga med ej mindre ifver
Mot kusk och hästar väpnad är.
Hon måste ensam ha besvär
Och flyger här och flyger där,
Sig ingen ro och hvila gifver
Förrän hon säken ser i gång,
Hvaraf hon äran sig tillskrifver.
Hon hästarne ej varse blifver
Som vagnen dra, fast ej i språng,
Och blott begärt en stund at flämta
Och krafter under resan hämta.

Likfå, i alla skrän en fjäskare man hör,
Som äran egnar sig af andras ädla möda.
At dömma af hans prat, han hela verket för,
Fast han dervid ej annat gör
Ån hinder och besvär och harm och ledsnad föda.

FABEL 14.

Krukan och Järngrytan.

Af högfärd, under lken af nit,
 Vi delta i de Storas öden.
 Hvad händer vid et fall? de frälja sig ur nöden,
 Vi äro offer af partit.

En Kruka på et lafs blef packad vid en gryta.
 På vägen hörde man det svaga leret skryta
 Af sin förnäma compagnon.

At til et understöd för stolta malmen tjena,
 Som gunstigt tackes sig på krukans mage läna,
 Gör, at i lika rang hon fyns som sin patron
 Och en betydande person.

Hon väjar sig likväl, när vagnen börjar skaka,
 Och söker i et hörn sig maka
 At bärga sig så godt hon kan.
 På släta vägen går det an.

En klippa måste öfverfaras,
 Der blir en annan dans — hur varsammt bonden kôr,
 Hans vagn en kullerbytta gör,
 Der godset mer ej kan bevaras.

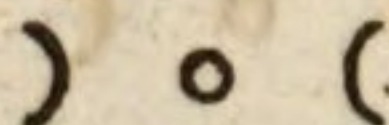
Det var väl sammansnodd, men efter detta ras
 När grytan reses op som kunnat stöten lida,
 Man finner hvad man bordt förbida,
 At hon sin granne dräpt, som ligger på en sida,
 I kras.

FABEL 15.

Rättans inträde i världen.

Från sit första tåg i världen
Kom en liten Rätta hem.
Hon ej finner, på den färden
Hur man vågar lif och lem.
Utan skryt, jag sett de Stora,
Säger hon, o hvilken nåd!
Rättor endast sig förlora
Med et brottfligt öfverdåd.
Som vår buse folket målar
Katten, hvilken oförrätt!
På hans ögons ljusa strålar,
Hvem kan se sig fyllest mätt?
Stämman — himmel, hvilken stämman! —
Hade fört mig til hans fot,
Om en ovän at mig skrämman
Icke användt alt sit hot.
En Kalkon med ifver väpnad
Mot min lyckas blida sken,
Fylde mig med sådan häpnad
At jag sönk på mina ben.
Det är den man måste kalla
En förfärlig Excellens;
Men för Katten nederfalla
Med en skyldig reverens.

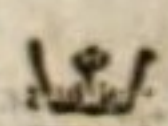
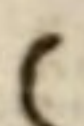
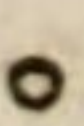
Råttans Mor, som verlden känner,
Ropar: Unge! lär en gång
Mäta faran, skilja vänner,
Förr'n du vågar än et språng.
För Högmögende som skrika,
Hjeltar uti et kvarter,
Må du ej ur vägen vika;
Det är skrik och intet mer.
Men för smilare som jamma,
Akta dig, de äga klor
Som en gång dig skola ramma
När du minsta faran tror.

FABEL 16.

Två Jägare och Björnen.

Af skryt är världen likfå full,
Som tom på redbarhet, i alt hvad vi begära.
En skryter om sit mod, en annan om sin ära,
Den tredje för creditens skull.
Två Jägare (man vet, at skryta och at ljuga
Är deras första läro-spån)
Ej ägde annan pant hvarmed de kunde truga
En gammal Skinnare at göra dem et lån.
Han hade nästa dag af deras hand at vänta
Båd' hufvud-stol och skälig ränta
I skinnet af en Björn, den störste någon sett,
En Björn, bland björnar utan like!
En Björn, som full af lif, i skogens mörka rike
Ännu ej hade sig beredt
At låta skinnet af sig klädas;
Men som, vid första skymt af våra Jägare,
Sig skulle öfverraskad se,
I svarta mullen nederträdas
Och hud och kött til spillo ge
Förrän han hunnit faran rädas.
Fast man som part ej Björnen hör,
När med hans skinn man handel drifver,
Var han likväl på vakt mot sina grannars ifver:
Han talar intet, men han gör,
Befäster idet, ser sig för

Och går med snabba steg sin fiende til mötes,
Så snart i jägar-hornet stötes.

Förrän man fattat post, förrän med lod och krut
Man någon bössa fyllt, han visar sig i dagen,
Beredd at fatta dem i kragen
Som gått at bada i hans blod.

Farväl! med våra hjeltars mod;

Vid farans nära fyn det sjunker ner i magen.

En klifver i en ek, den andra, liksom slagen,
På fältet dignar der han stod.

Herr Björn, hvars sed ej är at kitfligt sig förföra,
Vill med en mes ej annat göra

Än hämma litet skryt, och rämmar i hans öra
På sätt som väcka kan en död.

Förnöjd med denna hämnd, som flutar hela leken,
Går Nalle ändtlig' bort, då Jägaren i eken
Sin fristad öfverger, och frälsad ur sin nöd

Med glädje går at återväcka

Sin dignade kamrat. Säg, Stallbror! säger han —

När denna börjar at sig sträcka

Och vid en hämtad pust sig åter sanfa kan —

Hvad ville Björnen med dig göra?

Jag tror han hvifkat i dit öra:

Hvad talte han för språk, hvad sade han för godt?

Har du hans mening väl förstått?

Åh jo! den andra Jägarn svarar,

Den besten ansåg oss för harar.

Han

) o (

Han tänkte dräpa mig med et förfärligt ljud,

Och fade, om jag fattat orden:

En annan gång, min vän! sälj icke björnens hud,

Förrän han blifvit fäld til jorden.

FABEL 17.

Hunden och Köttstycket.

U
I vattnet ser en Hund, från spången af en Å,
Et stycke kött, en stek! det kan ej mindre vara.
Det var dock skuggen blott af det han ägde då
Och mellan tändren höll, men låter fjerran fara.
Et större honom bjuds, et mindre offras må.
Från spången med et skutt han sig i djupet fänker
Och i sin blinda snålhet dränker.

Hur mången i vår tid är narrad likafå,
Som stora löften tror, på lyckan växel drager,
Och mellan prägtiga förflager
Sit goda ser ur händren gå.

FABEL 18.

Gumman, Gossen och Vargen.

U nge! tig, jag skall dig tukta,

Ropar en förtretad Mor

Åt en gosse, re'n för stor

Och för styf at riset frukta.

Bannor verka icke mer.

Gumman skrikes öfverända.

Gossen roar sig at vända

Alt i huset op och ner.

Vargen kallas, för at styra

Denna lilla hus-tyrann,

Den ej necken hålla kan

Och som stojar mer än fyra.

Vargen aldrig fåfängt stämd,

Van at ej sin tid förspilla,

Tittar in — men grinar illa:

Halften är i dörren klämd.

Gumman snar at sig besinna

Och med bäfvan för sin gäst,

Håller honom tryckt och fäst.

Annat väder, annan qvinna,

Vargen är en skamlös hof;

Alt hans blod är dömdt at gjutas.

Gossen bör med säcker mutas:

Hela struten är hans rof.

Älskarinnor! all er ifver
 Lika lätt och skonfam är.
 Fyll hvad deras hämnd begär,
 Du des första offer blifver.
 Tredje man uti en strid
 Pligta får för hela laget.
 Dröjom at ta del i slaget;
 Rör ofs smällen, då är tid.

FABEL 19.

Välgöraren och Ormen *).

Du, åt hvars lof i dag vi röda öron länt,
Dig, *Scheffer!* helgas denna Saga.
Det hjerta målas här, hvars saknad vi beklaga,
Som med sin skada andra tjent,
Men i sin godhets val har kunnat miste taga.
Lik dagens ljus, din ädla själ
Sin låga utan gränser sträckte
Til allmänt och til enskildt väl,
Och otack aldrig dig förkräckte.

En Bonde hade burit in,
Med veden i sit hus, en Orm med krumpigt skinn,
Förkyld af vintrens våld och vädrens stränga ifver.
När bördan löses op, och bonden varse blifver
Det skadedjur han bärgat har,
Som utan affky aldrig skadas
Och minst af alla bör benådas,
Det väl hans första tanka var
At döden ej des rof beröfva,
Men låta det på nytt för ödet ställas ut.
Men ömkan rådde dock til flut
I mannens fromma bröst, som födt at godhet öfva
Ej kände annan lust, och ville äfven pröfva,

Om

*) Upläst i Svenska Akademien, efter et afhördt Lofstal, öfver
framledne R. R. Grefve CARL SCHEFFER.

Om med välgerningarnas magt
En giftig art ej kunde tvingas,
Och något godt til väga bringas
Der intet frö Naturen lagt.

Ej något medel spars som nyttjas för at frälfa
Och lossa en förkyld ur dödens tunga band.
Det lyckas — til bevis på återvunnen hellsa,
Sig Ormen refer op at stinga bondens hand.
Den goda mannen ser fit ädla hopp betagas
At skapa om en ond natur.

Han låter Ormen fly i springan af en mur,
Och går at frälfa andra djur
Med risk at än en gång bedragas.

Välgörare! det är er lott
At tryckas utaf andras börd,
At vänskap få och otack skörda:
Er godhet straffas som et brott.

Men har ej nöden rätt at våra hjertan röra?
Skall för sig sjelf man lefva blott?
Ach! något känn at göra godt,
Du skall ej grymma inkast höra.

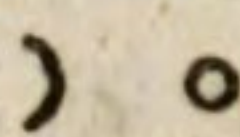

FABEL 20.

Menniskjan och Satyren.

En Resande som om en qväll
Om hus och föda var förlägen,
Et sken i skogen fer och viker ifrån vägen
I hopp at finna något tjäll.
I stället finner han en grotta.
Et Skogsrå bodde der, som kokade sin mat
Och satte fram et rågadt fat
Som kom den hungrige til mätta.
Med lika undran desse två,
Til kropp och lynne lika skilda,
Bese hvaran' från topp til tå.
Naturen menlös, fri och rå
Och utan omsvep hos den vilda,
Sig visade i öpen dag;
Men främlingens natur, fast än af lägre slag,
Af menckjo-konst var så polerad
Så omvänd och så façonerad,
At när han verldens fyn bedrar,
Ej mindre för sig sjelf han ock en gåta var.
Ej under, at Satyren tömmer
Sin hela gisnings konst, at känna en natur
Än lika med en gud, än fämre än et djur.
I sin enfaldighet vår forskare ej glömmmer
At ta i akt de yttre dfag
Som själens innersta förråda,

Och

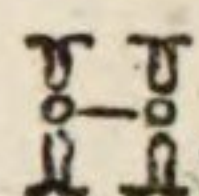

Och efterfråga grund och lag
 I nycker der de saknas båda.
 Han ser, at med sin andedrägt
 Den Resande förmår at lif och värma dela
 Åt händerna, som blifvit stela
 Af aftonvädrets kalla fläkt.
 Här, tänker han, et väfen röjes
 Som andas eld — det element
 Hvaraf vår känsla väcks och delas och förnöjes,
 Och på hvars vingar själen höjes
 Ifrån den låga krets, der hon sig bunden känt.
 Men snart han tvungen är at fälla
 Sin höga tanka om den gäst
 På hvilken han sit öga fäst,
 Och finner dennas halt i verket mindre gälla,
 När med en anda kall som is
 Han svalar efter hand den spis
 Som ifrån glödens bädd på bordet flyttad blifvit.
 Den eldiga natur, hvaraf han tecken gifvit,
 Är motsagd af så klart bevis.
 Satyren uphör med sit pris.
 Hvad är du, frågar han, som än Zephirens like
 Syns fläktad med den gud som dagens fackla för,
 Än tecknar, med en pust som eldens magt förstör,
 Dit ursprung ifrån Bores rike?
 Fly! fortfar han med ifrig röst,
 Du hycklare! som lärt at alla lynnen härma:
 Ej värre djefvul fins, än den hvars dubbla bröst
 Kan andas både köld och värma.

FABEL 21.

Hjorten som speglar sig i källan.

Hvem kan sin hjeffa högre sträcka?

Hvem vågar gå i bredd med mig?

Så talar för sig sjelf en Hjort, som speglar sig
I källan der han gått at törstens hetta fläcka.

Hans horn med majestätlig pragt
Och grenar som derut på båda sidor skjuta,

En krona öfver hjeffan sluta,

Til tecken af hans öfvermagt.

Hans ögon ej förflå at denna rikdom prisa,

Och harmsne kastas med föragt

På ben, der något njugg naturen syns bevisa

At hon ej fista handen lagt.

Men snart med trogen tjänst de honom öfvertyga

Om en förhaftad dom och liden oförrätt,

I det med deras hjälp, ifrån en hotad flätt,

Vid Jägarfkarans gny, han syns på vingar flyga;

När han af hornen deremot

Är hindrad at i skogen bärgas,

Der Haren utan möda värjas

Och undgår dödens bistra hot.

Det prydliga beröms, det nyttiga föraktas.

Men hvilket tjänar oss i nödens hårda tid?

Hvad gör det gods, som dyraft aktas,

Et namn som nekar oss det skydd som eftertraktas

Och är för afund minst i frid?

FABEL 22.

Afguden och des Tilbedjare.

En Jupiter af trä, et gammalt spruckit skräf,
 Var i en hednings hus, så uphöjd och så firad,
 Så verkelig despot uti sit lilla Hof
 Och med så mycket bjefs, så många kranfar zirad,
 At mången afgud på en Thron,
 Med mindre lysande person
 Och mindre magt at fånga själar,
 Den dyrkan aldrig ägt af undergifne trälar.
 Men stat och underhåll för en så prägtig gud
 Var dyrt; en fattig man, sin höga gäst til ära,
 I rökverk hvarje dag är skyldig at förtära
 En skilling — item, til hans skrud,
 Som ständigt måste repareras
 Och bytas om och utstofferar.
 Af mannens arbetslön, när offret ej förslår,
 Hvar fjerde penning måste skänkas,
 Som läggs i bildens mund och genom strupen går
 At i en grundlös mage dränkas.
 Alt detta görs, i säkert hopp
 Om purpur, guld och gröna skogar,
 Hvarmed en tacksam gud skall mångfaldt väga opp
 Alt hvad han kostat har och fylla hus och logar.
 I väntan medlertid ha flera solhvarf flytt;
 Från guden spörjes intet nytt;
 En lofvad purpur är förbytt

I paltor, guld i skarn båd' utanför och inne;

Af gröna skogar, ej en pinne.

Hvad är at göra? Mannen svär

Och tar sin Jupiter i bringan;

At göra godt man måste tvinga'n.

Knapt bilden, redan spräckt, mot väggen präffad är,

Förrän i spillror löst han ödmjukt återbär

En incasserad skatt som flutit in i magen.

Hans forna dyrkare, som återfer i dagen

Det guld han flöft, ej mer begär

Och utan ömkan ser sin afgud nederflagen.

Ligg, fäger han, förqväfd uti dit mörka grus,

At teckna deras blygd som utan mättnad njuta

Den sista fyrk de dra ur et förödadt hus

Och handen för en usling fluta.

Slös, menckja! ej på tomma namn

Et offer af din goda vilja.

Välgerning, magt och vishet skilja

Den fanna GUDEN från en hamn.

FABEL 23.

Räfven i Bildthuggarns verkstad.

På banan än en bild skall föras.

Hvad! är ej nog om bilder sagdt?

Nej, aldrig, aldrig nog. — Æsopus fåg hvad magt

De äga på vårt vett, hvad stora under göras

Med blotta bilder i vår värld.

Hvad fins, om ej med dem, at tomma ställen fylla?

Man kan dem sminka och förgylla,

Än flytta på et tak, än fätta på en hylla,

Och skapa efter smak en förnäm, hög och lärd.

Vi måste låta oss behaga

Hvad vara heldst man täcks oss ge,

Och masken för personen taga.

Æsopus icke få: han harmades at se

Så mycket gyckel kunna öfvas,

Och ville at en hvar i verket skulle prövas.

Igenom et ibland hans djur,

Som icke dären blott, men ock den vise spela,

Han velat oss den lärdom dela,

At formen är ej det, som gör et tings natur;

Och at ej ögon tro, som utan kunskap fela.

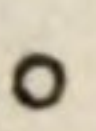
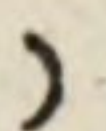
En Räf, bland folkets hop, sig i en verkstad fann,

Der fina mästare, prof en Phidias utbredde

Och marmorn likom lif emellan händren vann.

Bland hundra snille-rön, med stora ögon sedde,

En

En bild, i spetsen stäld, ej nog beundras kan.
Se der är Hercules! man ropar, det är han!
Här felas rösten blott — Här felas något mera,
Bröt Räfven in — Hvad då? kan något saknas här? —

At Hercules representera,
Et Herculs verk af nöden är.

J Store! för at er värdera,
Man något stort hos er begär.
Naturen skapar den, hon fyns i födslen ärna
At trampa hjeltars väg och gudars ära nå.
Men konsten skapar blott, hur högt den drifvas må,
Et vackert hufvud, utan hjerna.

FABEL 24.

Det afmattade Lejonet och Åsnan.

Du fruktas, du är nöjd, och dig för stor betraktar
 At blidka, hos en träl, det hat du fängslat har.
 Men Himlen, til dit straff, kan spara dina dar
 At lida öfvervåld af den du mest föraktar.

Et Lejon, skogarnas tyrann,
 I sena åldren sig befann
 Beröfvad på en gång af sina vapens styrka
 Och väldet, grundadt blott på deras öfvermagt.
 Det tvång, hvarmed man gått at fordom honom dyrka,
 I sjelfsvåld var förbytt och lydnan i förakt.

I kulan der han sig förtärde,
 Nog straffad af det qual han i sit hjerta bar,
 Af alla ädla djur han öfvergifven var,
 Som ingen annan hämnd begärde.
 Men Åsnan, nyss den lägsta träl,
 Nu skryter med en romersk fjäl
 Och en beväpnad fot at Skogens Rike hämna.
 Hvad! ropar Djurens Kung, när han sig trampad ser,
 Skall jag til rof min hjesfa lämna
 Åt den, som för min svans sig fordom kastat ner?
 Nu först, af mit förfall jag uselheten känner.

Jag hade undgått denna blygd
 Och åt min ålderdom förfäkrat något skygd,
 Om jag förtjent at äga vänner
 Och med min eftersyn at finna någon dygd.

FABEL 25.

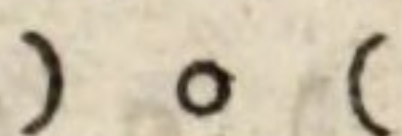
Ormen och Filen.

I verksta'n hos en Smed en giftig Orm sig tränger
Och söker hvar han skall sin ifver öfva ut.
Han hastigt öfverfar, städ, slägga, hamrar, tänger;
Men rifven af en fil, sig fäster der til flut.
Han lindrigt färad var af järnets fina taggar,
Men nog at blåsas op och nog at resa sig.
Hans etterblåsa töms, han alla kanter naggar,
Men ensam offret är af sit förmättna krig.
Han mäftar ej en gång at tändrens märke lämna
Och trycka någon fläck uti et härdadt stål,
Som skyddadt af sin kraft och väpnadt at sig hämna,
I oförändradt skick et flygtigt anfall tål.

Så, Sanningen i dina digter,
Æsopus! trotsar tidens ärg.
Du målar menskjan, hennes pligter
Och dären med des rätta färg.
Hans lilla vett ej tåligt lider
Af filen vid hans svaga rör,
Men mot et vapen säfängt strider
Som nya intryck ständigt gör.

Moralen af Æsopus yrkad
Har blifvit mensklighetens lag,
Så högt i Cyri tider dyrkad
Som känd och älskad än i dag.

Hans

Hans namn bland jordens Vise hunnit
At kännas af de flesta folk.
Hos alla borgarrätt han vunnit
Och delat äran åt sin tolk.

Den dräkt vi åt hans bilder läna,
Föråldras kan och klädas af.
Men ämnet, gjordt at verlden tjena,
Skall skjuta up ur seklers graf.
Så skalet multnadt har i jorden
Der nöten blifvit myllad ner,
När kärnan, återlifvad vorden,
Sin frugt åt nya slägter ger.

Gyllenborg, Gustaf F.

Sednare vitterhets arbeten Oder Inträdes-Tal Fabler

Stockholm 1795

P.o.rel. 7561

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10038741-6

VD18 14719436-001